

శ్రీ రస్తు.

జాతీయసమష్టిధర్మతత్వరహస్యము

శ్రీ వైద్యనాథుని బహుళ శాస్త్రము

వైద్యనాథుని

ఈ గ్రంథము

ప్రకటన

భీష్మబ్రహ్మచర్య నిత్యానంద యోగీశ్వర

పో కా వెం క ట కృష్ణ దాస

ప్రచురితం

సండిత పరిష్కారము

135

అనువాద :

అంధగ్రంథాలయ ముద్రాలయము

క. కోదండరామయ్యగారిచే ముద్రింపబడినది

1930.

కాపీరైట్ రిజర్వ్.

[మొదట 1—0—0.

ఓం శ్రీ గురుభ్యో నమః.

శ్రీ కృష్ణ స్తుతి .

క॥ శ్రీధవ కోమలవపుషా

బోధలు శ్రుతులెల్ల నీవె ♦ పాండుగనై నక

గాధలు సవరించియు నిట

నాధిక్యము సమరసంబు ♦ ననుపుము కృష్ణా ! ౧

క॥ వేణువునూడుచు నాలో

జాణతనంబునను నీవు ♦ చరియించుము వి

న్నాణతనంబగు కైతము

రాణించుచు ముద్దుగులుక ♦ రయమున కృష్ణా ! ౨

క॥ రాధాగోలుడవట ధర

సాధుల హృదయాంతరాళ ♦ సాధ్యుడ వట నీ

బోధలు నాగమవిదులట

మాధవ! నను బోవ నీవె ♦ మహిలో కృష్ణా ! ౩

క॥ బృందావనమున గోపీ

బృందంబులు గొలువ వేణు ♦ బూరించుచు గో

బృందంబుల మేపిన యా

నందం బిటు నాకు జూపు ♦ నయమున కృష్ణా ! ౪

క॥ పార్థుని రథమును దోలుచు

సార్థకమగు గీతబోధ ♦ సలిపియు నిల స

త్యార్థము నిలిపిన శ్రీ గో

వర్ధనధర నన్ను బోవు ♦ వరదుడ కృష్ణా ! ౫

క॥ నీవే తల్లివి దండ్రీవి

నీవే నాతోడు నీడ ♦ నిజముగ నన్ను

బ్రోవను నీదే భారము

రావే శరణార్థి గావ ♦ రయమున గృష్టా !

క॥ ఒడ్డారపు మాటలతో

బిడ్డల పెండ్లమును గోరి ♦ పెనుకామమున

జెడ్డాడను తొలిజన్మల

మడ్డత నిను గనగలేక ♦ మహిలో కృష్టా !

క॥ తొలిబామున నే జేసిన

పలువిధముల పాపమేము ♦ పలుకవు నాతో

కలికాలం బనియా నే

మలి నాత్ముడ ననియ నీదు ♦ మర్మము కృష్టా !

క॥ వెన్నలదొంగా, రంగా,

వెన్నుడ, ననుగన్నవాడ, ♦ వేతలతేడా !

ని న్నెన్నడు జూతును నే

గన్నుల పండువును జెందగా నిల గృష్టా !

క॥ కోరితి నని కోపింపకు

కూరిమితో కొమరు డెప్పుడు ♦ కువలయమందు

గోరుట మీరుట దూరుట

ధారుణి నై జంబు తల్లిదండ్రుల కృష్టా !

౧౦

శ్రీకృష్ణస్తుతి సమాప్తము.

శ్రీమద్భక్తచర్య నిత్యసంద మోగిత్వం
 పోలం నెలరబు కృష్ణదాసు .

విజ్ఞప్తి

ఆర్యులారా! శ్రీమన్నారాయణుని కరుణాకటాక్ష విక్షణాలంకారంబుచే నీదాసునకు ప్రజ్ఞానోత్పన్నంబై లోగడ ప్రమాదీచనామసంవత్సర వైశాఖశుద్ధ ఏకాదశిరోజున శ్రీ వైకుంఠుని ప్రచ్ఛన్న వేషదర్శనప్రాప్తి లభించి అంతనుండి క్రమేణా యీవిజ్ఞానికి వైరాగ్యోపశ్రాంతిలు స్వానుభూతి అను రాగమును బొంది సంతరాగ్నాది శ్రీలక్ష్మీ చెన్న కేశ్వరస్వామి ఆలయమందు శ్రీ దిట్టకవి తిరుమలార్యులవారి అనుమతిని కొన్నివత్సరములు అచట గడిపి, తదుపరి తీర్థయాత్రాభిగమనంబున దేశాటనమొనర్చి, యనంతరము సంగ్రహసాన్నిధ్యంబగు స్వస్థానంబు ప్రవేశించి,

ప్రథమ సత్కైంకర్యము

(1) శ్రీలక్ష్మీ చెన్న కేశవ శతకమును (2) శ్రీకృష్ణలీలలున్న నాచే వ్రాయబడి తాడికొండ దొంతరాజు మొక్కటప్పయ్య పంతులుగారిచే రూ. 150-0-0 లు బహుమతిగా నొసంగబడి యీ వైరెండు గ్రంథములున్న ముద్రింపించి లోకప్రచారము గావింపించితిని.

ద్వితీయ సత్కైంకర్యము.

బాపట్ల సమీపముననున్న కంకటపాలె మను గ్రామమునకు దైతికముగా నేను వెళ్ళగా ఆపుర రామభక్తసమా

జమువారు తమ గ్రామములో శ్రీ సీతారామాలయము స్థాపించుటకుగాను నన్ను ప్రోత్సహించిరి. అందుకుగాను నేను శ్రీ సీతారాముని ప్రార్థించి యీ కార్యనిర్వహణార్థమై కంకటపాలెమందును తత్సమీపమున నున్న మురకొండపాడు అను గ్రామమునందును నివసించియున్న సర్వజనులకు భాగవతాది సద్గ్రంథములను కొలది దినములు, వినిపించగా నాయభిప్రాయానుసారము వారందరకును శ్రీ సీతారామాలయము స్థాపించుకొనుటకు భక్తిశ్రద్ధలుగలిగి ఆ రెండు గ్రామములందుగల సర్వజనులవలన రు 20,000-0-0 (యిరువదివేలు) వసూలు కాబడి గ్రామనాయకుల సహాయమున కంకటపాలెంలో శ్రీ సీతారామాలయము స్థాపింపబడి, అందు శ్రీ స్వామివారి విగ్రహములను ప్రతిష్ఠించు సమయమందు,

1. పంగులూరి పిచ్చయ్య చౌదరిగారివల్ల రు 2000-0-0 ల (రెండువేల రూపాయలు) తో శ్రీప్రసన్నాంజనేయ దేవాలయమును అందు శ్రీ ఆంజనేయస్వామివారి విగ్రహపతిష్ఠయను జేయింపబడి అందు శ్రీస్వామివారి కైంకర్యముల నిమిత్తము (య 2 శెంట్లు 75) శేరి మాగాణిభూమి సమర్పింపబడెను.

2. అట్టి సమయముననే గొట్టిముక్కల అప్పన్నచౌదరిగారిచే రాతిజీవద్వజము స్వయముగా వేయింపబడుచు శ్రీ సీతా

రాములవారి ప్రతిశుక్రవార, ఏకాదశి, ధనుర్మాసోత్సవములు శాశ్వత కైంకర్యముల నిమిత్తము బాపట్లచెరువులో నాల్గు (య 4) యెకరములు మాగాణిభూమి సమర్పింప బడియెను.

3 కారుమంచి బసవయ్య చౌదరీగారిచే రు 1300 లు ఖర్చులతో రాగితొడుపుతోసహ జీవధ్వజము వేయించ బడినది.

4 యార్లగడ్డ బుచ్చయ్యచౌదరీ గారిచే శ్రీ సీతా రాములవారి సాన్నిధ్యంబున నిత్యాఖండదీపారాధన నిమిత్తము యెకరము మాగాణి సమర్పింపబడియెను.

5 నల్లమోతు సూర్యనారాయణ చౌదరీగారిచే శ్రీ స్వామివారికి ప్రతిసాయంత్రము శుండలు నివేదన శాశ్వతము గా జరుగునట్లుగా యెకరముమాగాణి నివేదింపబడియెను.

6 అనంతరము కంకటపాలెం గ్రామవాస్తవ్యులందరి సమ్మతమున గ్రామఫండువల్ల సంపాదించబడిన (12 యెకరములు) మాగాణిభూమి శ్రీ సీతారామలక్ష్మణాంజనేయస్వాముల నిత్యనైవేద్య దీపారాధనల నిమిత్తము గ్రామవాస్తవ్యులందరి సమ్మతమున సమర్పింపబడియెను. స్వామివారిప్రతిష్ఠాకాల మందుననే చిలకలూరిపేట సమీపముననున్న సూరవరపు పల్లెవాస్తవ్యులగు బండారుపల్లె రాఘవయ్య చౌదరీగారిభార్య వెంకటసుబ్బమ్మ శ్రీ సీతారామలక్ష్మణులవక్షస్థల కవచము లకుగాను నూరు రూపాయలువెండి సమర్పించిరి. ఇట్లే సర్వ

పాలించువారు లేనిచో ప్రయోజనములేదని తలంచి కుమ్మరి కుండలుచేయుటకు భూమియందూడి మంటిని ముద్దజేసి యెత్తు నట్లు పరమాత్మయు తన స్వసంకల్పమాత్రమున జలమునందుండియే యొకపురుషుని శిరఃపాణ్యాద్యవయవములతో పైకి నెత్తెను. అనగా ప్రధానముగా గల పంచభూతములనుండి అంభస్సు మొదలగు లోకముల నట్లు సృజించెనో అట్లు వాటి నుండియే పురుషుని నిర్మించెను.

శుభి:—తమభ్యత పక్షస్యా..... (4)

తా|| ఆపరమాత్మ పురుషాకృతియగు యీ పిండమును గూర్చి ఆలోచించెను. అందున పురుషాకృతియగు యీ పిండమునకు వాక్కు గలిగెను. ఆనాగిందియమున కధిష్ఠానదేవతయగు అగ్ని గలిగెను. పిమ్మట ముక్కులు గలిగెను. ముక్కులనుండి ప్రాణము గలిగెను. ఈ ఘ్రీణేంద్రియమునుండి దాని కధిష్ఠానదేవతయగు వాయువు గలిగెను. తరువాత నేత్రములు గలిగెను. నేత్రములనుండి నేత్రేంద్రియము గలిగెను. నేత్రేంద్రియమునుండి దాని కధిష్ఠానదేవతయగు సూర్యుడు గలిగెను. పిమ్మట శ్రోత్రములుగలిగెను. ఆశ్రోత్రములనుండి శ్రోత్రేంద్రియము గలిగెను. శ్రోత్రేంద్రియమునుండి దాని కధిష్ఠానదేవతలగు దిక్కులు గలిగెను. అనంతరము చర్మము గలిగెను. చర్మమునుండి రోమములుగలిగెను. రోమములనుండి దాని కధిష్ఠానములగు తరు గుల్మ లతాదులు గలిగెను. తరు

త్సరమునుండి సంతరావూరి శ్రీ స్వామివారి యీ రెండు కైంక
ర్యములును ఆపివేయబడినవి.

చతుర్థ సత్కైంకర్యము.

శ్రీ భగవదాజ్ఞానుసారము నాచే శుశ్రీ స్మృతి పురా
ణేతిహాస ప్రతిపాదిత సిద్ధాంత యుక్తముగా స్త్రీలకు జాలూర
కుకూడా మోక్షమార్గాధారము లగు ప్రవృత్తినివృత్తిధర్మ
ములు సులభముగా తెలిసికొని, స్వానుభవమును పొంది
యిహపర సౌఖ్యము లనుభవించ నగువట్లుగా వ్రాయబడి యిం
దుకుగాను బాపట్ల తాలూకాలో గల

(1) కొప్పర్తి గ్రామవాస్తవ్యులు	రూ. 116-0-0
(2) కంకటపాలెం వాస్తవ్యులు	116-0-0
(3) డిటోగ్రామ గొట్టిముక్కలఅప్పన్నచౌదరిగారు	116-0-0
(4) కారంచేడు భక్తసంఘమువారు	100-0-0
(5) జమ్మలపాలెం వాస్తవ్యులు	50-0-0
(6) నర్సాయపాలెం గ్రామవాస్తవ్యులు	50-0-0
(7) కుంకలమర్తి గ్రామవాస్తవ్యులు	50-0-0
(8) తాడికొండ దొంగ వెంకటప్పయ్యగారి
భార్య అన్నపూర్ణమ్మగారు	} 25-0-0

ఇట్లు బహుమతు లొసంగబడి సర్వమతసారమను
మోక్షమార్గమను గ్రంథము రు 700-0-0 లతో అచ్చు
చేయించి లోకప్రచారము చేయగల్గితిని. కాని యీగ్రంథము

నందు ద్వితీయ ముద్రాణకొరకు తృతీయాధ్యాయము మూర్ధ్వి
 సర్వజనసర్వమతాదరణీయ వేదానుసంధానముగా సర్వ
 లకు తెలియునట్లు గృహస్థధర్మములు నిరూపించుటయున్ను,
 6 వ అధ్యాయమున శివపంచాక్షరీ నారాయణ అష్టాక్షరీ
 శ్రీరామతారకములను మంత్రమంత్రార్థన్యాసలింగము
 లతో సహా వ్రాసియుండుటయు అందలి స్నానవిధి సంకల్పవిధి
 కేశవనామములతో సహా సర్వులు చూచినంతనే సులభ
 ముగా గ్రహించులాగున వ్రాసియుండుటయును, 11 వ
 అధ్యాయమున పంచీకరణవిభాగ లయంబులను స్త్రీలకు
 బాలురకునుకూడా తెలియునట్లు వ్రాసియుంటయు, 12 వ
 అధ్యాయమున మహావాక్యార్థానుభవము సులభశైలిని వ్రాసి
 యుంటిని. కాని ప్రస్తుతము యీ సర్వమతసారము మోక్ష
 మార్గమును గ్రంథము ద్వితీయముద్రాణ వేయించుటకుగాను
 రు 1200 రూపాయలు కావలసి వచ్చినందున ప్రస్తు
 తము నిలిచియున్నది. దీనికిగాను యే లక్ష్యసంపన్నులైన
 పుణ్యాత్ములగు స్త్రీ పురుషులు ద్రవ్యసహాయు లగుదురో
 తెలియకున్నది.

పంచమ సత్కైంకర్యము.

ఇప్పుడు యీ జాతీయసమష్టిధర్మతత్త్వరహస్య మను
 గ్రంథమును సమష్టితత్త్వానుభవప్రాజ్ఞాభిలాషులగు అనేక
 మంది పురుషులు నన్ను వ్రాయుమనిగోరగా సర్వశాస్త్రాను

సారమై హిందూమత సమష్టి తత్త్వరహస్యోపదేశమును వెల్లడించునట్టి యీ గ్రంథము భగవదనుగ్రహమువలన నా చే వ్రాయబడి, యిది ముద్రింపించుటకుగాను-

రు. అ. వై.

- (1) గన్నవరంతాలూకా, తేలపోలు వాస్తవ్యులగు తియ్యగూర నారాయణరెడ్డిగారు. 100-0-0
- (2) వంగవోలుతాలూకా, ముప్పవరం గ్రామ వాస్తవ్యులు గనిమిడి సుబ్బయ్యగారి భార్య అచ్చమ్మయ్యను. 100-0-0
- (3) డిటో గ్రామవాస్తవ్యురాలు, పెంటాల సురతానమ్మయ్యను. 25-0-0
- (4) బాపట్లతాలూకా కారంచేడు వాస్తవ్యులగు ఘంటా కొండయ్యగారు. 50-0-0
- (5) డిటో తాలూకా ఉప్పలపాడు గ్రామవాస్తవ్యులు పెంటాల బలరామయ్య. 50-0-0

యిట్లే మాసత్యాశ్రమపీఠసంఘసమావేశకు లగు కొందరి పుణ్యాత్ములచే రు 1500-0-0 రూపాయలు వసూలు కాబడి యీ గ్రంథముద్రణకు రు 500 లు ఖర్చుపెట్టి ముద్రింపించితిని. మిగిలిన ద్రవ్యము

వస్త్రసత్కైంకర్యము.

మాభక్తసంఘ సభ్యులవలన కోరబడి చీరాల రైలు
 ట్టేషన్ వద్ద సత్యాశ్రమపీఠము స్థాపించి అందు గురుపరం
 పర పీఠాధిపత్యము నొకరిచే వహింపబడుచు సత్యసమష్టిధర్మ
 తత్వరహస్యమును సదా సర్వులకు బోధించుచుండులాగున
 జరుపుటకు యత్నించి అందులకుగాను రు 600-0-0 లు
 ఖరీదుతో నొక స్తలమును కొంటిమి. కనుక ఇకమీద శ్రీ
 భగవంతుని కృపాకటాక్ష సన్మరుప్రసాదాశీర్వాదముచే
 క్రమేణ సత్యాశ్రమపీఠస్థాపనచేసి అంతనుండి సర్వత్రా
 వ్యాపించి సర్వశాస్త్ర మంత్రయోగతత్వరహస్యములను
 సర్వులకును బోధచేతను మానవజాతికవ్యాసములచేతను
 ప్రచురింపబడ వలయునని యీ సత్యసంఘమువారి అభి
 ప్రాయము గలదు. గనుక ఇకమీద నాచే యే చందాలు
 వసూలు చేయబడినను సత్యాశ్రమపీఠమందుగల సద్విషయ
 ములకే వినియోగింప బడుచుండును. గాన, ఇదివరలో మాచం
 దా పత్రికలయందు చేరియున్న సత్యసంఘమువారలందరును
 నెరుంగునది.

ఆద్యులారా ! ఈగ్రంథమందు శుక్తిస్మృతులు వ్రాయు
 టలో శ్లోకములు మాత్రము గ్రంథవిస్తరము గాకుండులాగున
 సూచించి తాత్పర్యమును మాత్రము సాంగముగ వ్రాసినాడ
 నను సందేహమున్నవారలు ఆ యీ గ్రంథములు తెప్పించి
 చదువుకొనుడు.

ఈ గ్రంథము పఠియొకరును సాంగముగా చదివి ననేగాని సర్వవిషయములు బోధపడి సమష్టి రహస్యార్థము స్వానుభవమునకు రాజాలదుగనుక చదువరులు శ్రద్ధతో దీనిని రెండు మూడు పర్యాయము లైనను పఠించి స్వానుభవము పొందగలంకులకు విజ్ఞప్తి.

బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్య లను త్రైవర్ణములవారికిని నొక విజ్ఞాపన కలదు. ఈలోకములో ప్రజలకెప్పుడు కుల మతవ్యప్తివైషమ్యములు శాశ్వతముగగలవు. అందువలన యీ గ్రంథము సమష్టితెలియ జేయుటవలన యీగ్రంథకర్త బ్రాహ్మణ ద్వేషి యని మీరు తలంచవచ్చును గాని నాయభిప్రాయ మది గాదు. ఎందువల్లననగా నే నిదివరలో సర్వమత సారము మోక్షమార్గమును గ్రంథమున మతసమష్టి వ్రాసి యున్నాడను.

ఇప్పుడట్లే నివృత్తిమార్గమును జ్ఞానస్థానమందు జాతి సమష్టి వ్రాసియున్నాడను. ఎందువల్లననగా సర్వలకును, జ్ఞాన మార్గములో శరీరభ్రాంతి వదలి, సమష్టిధర్మతత్వము తెలిసికొని ఆత్మధర్మము సర్వభూతదయతో నడచిననేగాని నూనపు నకు మోక్షప్రాప్తి లభించదుగనుక సర్వవేదసారంబైన భగవద్గీత ననుసరించి సర్వశాస్త్రసారము సమష్టి సర్వులకు తెలియ గలందులకై యీగ్రంథమున వేదరహస్యము తెలియజేయడ మైనదిగాని, ప్రవృత్తివైషమ్యముగ వ్రాసినదికా దని పండిత వర్యులు గ్రహించ ప్రార్థింతును.

అయినను, నేను విశేషించి వాయినేల,

“వినదగునెవ్వరు జెప్పిన | వినినంతన వేగపడకవివరింపదగున్ |
కని కల్లనిజము దెలిసిన | మనుజుడెపో నీతిపరుడు మహిలో...”
అనున్వాయంబున యీ గ్రంథము నిదానించి ఆత్మద్వప్తితో
సమన్వయించు ఆత్మజ్ఞులకు ఇది శాస్త్రాంతర్భూతమా, లేక
వ్యప్తి స్వకపోల కల్పనయా అను ధర్మము విశదము
కాగలదు. శాశ్వతసౌఖ్యమును బడయగోరు విజ్ఞులు నిదా
నించి యోచించుకొనగలందులకు విజ్ఞప్తి.

ఇందుగఁ ఛందో వ్యాకరణ సందిగ్ధ ముద్రణాదిలోప
ములను ద్వివీతీయముద్రణములో సవరింతును. ఇంకేవి శేషములు
న్నయెడల యెవరు తెలియపరచినను ద్వివీతీయముద్రణలో నీగ్రం
థమందు చేర్తును.

నాకు తల్లిదండ్రులచే నొసంగబడినది వెంకటకృష్ణయ్య
అనియు మద్దురువుచే నొసంగబడినది ‘దాస’ శబ్దమును ఉప
న్యాస సభలలో బుఘులచే నొసంగబడినది “భీష్మబ్రహ్మ
చర్య నిత్యానందయోగీశ్వర” నామకరణ మని చదువరులు
గ్రహించునది.

ఇట్లు బుధజనవిఘ్నముడు,

భీష్మబ్రహ్మచర్య నిత్యానందయోగీశ్వర

పోతా వేంకటకృష్ణదాసు,

బాపట్లతాలూకా, సంతరావూరు.

విషయ సూచిక .

- ఆశ్వా-1. ఋగ్వేదము యొక్కయు అధర్వవేదముయొక్కయు జగత్సృష్టి ప్రశంసము తెలియపరుచును.
- ఆశ్వా-2. చతుర్ముఖబ్రహ్మజననంబును మానవునియొక్క త్రిబుణావిముక్తి వివరములు, విరాట్స్వరూప నిర్ణయమును తెలియపరుచును.
- ఆశ్వా-3. బ్రహ్మసృష్టి వివరమును, చతుర్జాతులు, సంకర జాతులు గలిగిన విచారణయు, ఆర్యులు ఆర్యావర్తము ప్రవేశించిన విధిని తెలియపరుచును.
- ఆశ్వా-4. చాతుర్జాతి స్వరూపమును, బ్రాహ్మణ తత్వ స్వరూపమును తెలియపరుచును.
- ఆశ్వా-5. సర్వజనసమష్టి ధర్మాచరణవిధిని తెలియపరుచును.

జాతీయసమష్టిధర్మతత్త్వరహస్యము

ప్రథమాశ్వాసము.

—♦ ప్రథమభాగము. ♦—

ఋగ్వేదజగత్సృష్టిక్రమవిచారణ.

ప్ర) పంచోత్పత్తిక్రమము.

సుజనులారా! ఆదియందు శ్రీభగవంతునివలన జగత్సృష్టిగలిగిన విషయమును గురించి హిందూమతమునకు ప్రథమవేదంబైన ఋగ్వేదముయొక్క 11 వ అధ్యాయము నందును, నాలుగవ వేదంబైన అధర్వణవేదంబుయొక్క 2వ అధ్యాయమునందును, 3వ విచారణ భాగవత, బ్రహ్మాండ పురాణములచేతనున్న భేదభేదములుగా సృష్టిక్రమవిచారణ తెలియవచ్చుచున్నయది. అందు యీ త్రివిధజగత్సృష్టి విధానమును గురించి యీ గ్రంథముయొక్క తృతీయాధ్యాయాంతములోపల సక్రమముగా వ్రాయబడును. విజ్ఞులు వివాదములే గ్రహించునది. ఇక ప్రశ్నింపనివదాదిగాగల మఱికొన్ని గ్రంథములయందు కథాసందర్భానుసారముగా

జగత్సృష్టివిచారణను గురించి వాగ్విసియున్నది. అయినను యీపైన చూపించినటువంటి ఋగ్వేదాది త్రివిధప్రమాణముల ననుసరించి యేవాక్యభేదమైనప్పటికిని అనుభవరహస్యార్థము ఒకటిగనే వచించబడియుండును. కనుక చదువరులు సక్రమముగా గ్రహించునది.

ఇందు ప్రథమవిచారణ ఋగ్వేదము.

తదంతర్గతమైన ఐతరేయోపనిషత్తు ప్రామాణ్యమిచ్చుచు యీ గ్రంథమున వ్రాయబడుచున్నది. గ్రహించునది.

శ్రుతి:—హరిః ఓమ్, ఆత్మావా ఇదమేక ఏవాగ్నిసీత్, నా న్యత్కించానమిషత్, స ఈక్షతలోకాన్నసృజాఇతి.

—ఐతరేయోపనిషత్ 1 అ. 1 ఖణ्डము.

తా|| ఈ ప్రపంచము సృష్టికిపూర్వము పరమాత్మ అద్వితీయుడై సర్వజ్ఞుడై సర్వశక్తిగలవాడై తుత్విపాసాది సకలసంసారధర్మములు లేనివాడై, నిత్యుడై, పరిశుద్ధుడై, బుద్ధుడై, ముక్తుడై, జన్మములేనివాడై, వార్ధక్యములేనివాడై, మరణములేనివాడై, కేవల మాత్మమాత్రుడై యుండును. ఇట్టి పరమాత్మ లోకములను, లోకపాలకులను సృష్టింపదలంచెను.

శ్రుతి:—స ఇమాల్లోకానసృజత అమ్భో మరీచీర్మరమాపో
ఽదోఽమృభః పరేణ దివంద్యౌః ప్రతిష్ఠాఽన్తరిక్షం
మరీచయః, పృథివీమరోయా, అథస్తా త్తా ఆపః.(2)

తా॥ ఆ పరమాత్మయే యీ లోకములను సృజించెను. (ఎట్లనగా ఇంద్ర)జాలకుడు తనను తానే స్వశక్తిచే ఆకాశము నందు నడుచువానినిగా నియమించుకొనినట్లు). స్వశక్తియుక్తుడగు పరమాత్మ ప్రపంచమును సృజించెను. ప్రథమమున అంభస్సు మొదలగు లోకములను సృజించె నని శుక్తియందే చెప్పబడియున్నది. అంభస్సులోకము ద్యులోకమున కావల నున్నది. ఈ లోకము వర్షించు జలమును భరించునదిగనుక అంభస్సులోక మని పేరుగలిగెను. ఈ లోకమునకు ద్యులోక మాధారముగా నున్నది. ద్యులోకమునకు దిగువ అంతరిక్ష లోకము అనగా సూర్యమండలలోకము ద్యులోకమున కాధారముగ నున్నది. ఈలోకమునకు దిగువ భూలోక మాధారముగా నున్నది. ఈ భూలోకము సర్వభూతములయొక్క జనన మరణాదులకు స్థానభూతముగా నున్నది. దీనికి దిగువ అప్పులు అనగా జలమయమైన లోకము భూలోకమున కాధారముగ నున్నది. ఈవిధముగా పరమాత్మ ప్రాణులెల్లరును కర్మఫలము లనుభవించుకొరకు అంభస్సు, మరీచి, భూమి, అప్పు, అను నాలుగులోకములను క్రమముగా నొకదాని కింద నొకటి సృజించెను.

శుక్తి॥ సఈక్ష తేమేనులోకాలోక పాలాన్ను సృజాఇతి,

సో ద్భ్యవ పురుషం సముద్భృత్యామూర్ఖయత్. (3).

తా॥ ఆపరమాత్మ నాచే సృజింపబడు లోకములను.

పాలించువారు లేనిచో ప్రయోగములేదని తలంచి కుమ్మరి కుండలుచేయుటకు భూమియందుండి మంటిని ముద్దజేసి యెత్తు నట్లు పరమాత్మయు తన స్వసౌఖ్యమాత్రమున జలమునందుండియే యొకపురుషుని శిరఃపాశ్చాద్యవయవములతో పైకి నెత్తెను. అనగా ప్రధానముగా గల పంచభూతములనుండి అంభస్సు మొదలగు లోకముల చెల్లు సృజించెనో అట్లు వాటి నుండియే పురుషుని నిర్మించెను.

శ్రుతి:—తమభ్యత పత్తస్యా... (4)

తా॥ ఆపరమాత్మ పురుషాకృతియగు యీ పిండమును గూర్చి ఆలోచించెను. అందున పురుషాకృతియగు యీ పిండమునకు వాక్కు గలిగెను. అనాగదియమున కధిష్ఠానదేవతయగు అగ్నిగలిగెను. పిమ్మట ముక్కులు గలిగెను. ముక్కులనుండి ప్రాణము గలిగెను. ఈ ఘ్రీణేంద్రియమునుండి దాని కధిష్ఠానదేవతయగు వాయువు గలిగెను. తరువాత నేత్రములు గలిగెను. నేత్రములనుండి నేత్రేంద్రియము గలిగెను. నేత్రేంద్రియమునుండి దాని కధిష్ఠానదేవతయగు సూర్యుడు గలిగెను. పిమ్మట శ్రోత్రములుగలిగెను. ఆశ్రోత్రములనుండి శ్రోత్రేంద్రియము గలిగెను. శ్రోత్రేంద్రియమునుండి దాని కధిష్ఠానదేవతయగు దిక్కులు గలిగెను. అనంతరము చర్మము గలిగెను. చర్మమునుండి రోమములుగలిగెను. రోమములనుండి దాని కధిష్ఠానములగు తరు గుల్మ లతాదులు గలిగెను. తరు

వాత అంతఃకిరణాధిష్ఠానముగు హృదయముగలిగెను. హృదయమునుండి మనస్సుగలిగెను. మనస్సునుండి దాని కధిష్ఠానముగు చంద్రుడు గలిగెను. పదమిది సకలవాయుబంధనస్థానమైన నాభి గలిగెను. నాభినుండి అపానవాయువుతో గూడిన పాన్వ్యింద్రియము గలిగెను. పాన్వ్యింద్రియమునుండి దాని కధిష్ఠానముగు మృత్యువు గలిగెను. ఆమీద గుహ్యేంద్రియము గలిగెను. గుహ్యేంద్రియమునుండి శుక్లము గలిగెను. ఆశుక్లమునుండి దాని కధిష్ఠానములగు జలమును (ప్రజాపతియు)ను గలిగెను. ఇట్లు పరమాత్మ విరాట్స్వరూపమైన ప్రథమపురుషునకు అవయవాద్యవయవములును వాటి కధిదేవతలును సంపూర్ణముగా (పంచీకరణ ప్రకారము) సృజించెను.

శ్రుతి:—తా సతాదేవతాః సృష్టాః... ..ద్వితీయఖణ్డా (1)

తా॥ పరమాత్మచే లోకపాలన కొరకు విరాట్స్వరూపునినుండి సృజింపబడిన మూర్త్యచంద్రాంగారకాది దేవతలు అజ్ఞానము, కామము, కర్మము, జన్మము, ముఃఖము అనునవియే జలముగా గలిగినదియు, కూరములగు రోగములే మొసళ్లుగా గలిగినదియు, ఆద్యతములు లేనిదియు, సత్యము, ఆర్థవము, దానము, దయ, అహింస, దమము, శమము, ధృతి, నీ మొదలగు ఋత్యగుణములైనను పాథేయము (అనగా మార్గమందలి భోజనము) చే నిండింపబడిన జ్ఞాన

మను తెప్పగలిగినదియు, మోక్షమే తీరముగా గలిగినదియు నగు నీ సంసార మను మహాసముద్రములోబడిరి. అనంతర మా పరమాత్మ విరాట్పురుషునకు ఆకలిదప్పలు గలుగజేసెను. ఆపురుషునకు గలిగినందువలన ఆతనియందు నివసించియుండు అగ్న్యొదిదేవతలందరును ఆకలిదప్పలచే పీడింపబడిన వారై పరమాత్మను గురించి యిట్లు స్తుతించిరి. 'జగన్నియంత వగు భగవంతుడా! మేము యెచ్చట నివసించి యీ ఆకలిదప్పలు దీర్చుకొనవలయునో మా కాయధిష్ఠానమును జూపించు' మని ప్రార్థించిరి.

శ్రుతి:—తాభ్యోగామానయత్తా అబుగ్రవన్నవై.....(2)

తా॥ ఇట్లు అడిగిన దేవతలకొరకు ఆ పరమేశ్వరుడు పూర్వమువలెనే ఆయుదకములనుండియే, యొకపిండము నెత్తి గోవుగా నిర్మించి దేవతల కగపరచెను. ఇది మాకు సమర్థమైనది కాదనిరి. పిమ్మట ఐతి భగవంతుడు గుఱ్ఱమును నిర్మించి యాదేవతల కగపరచెను. ఇదియును మాకు సమర్థమైనదికాదనిరి. (అనగా యీ గోవు, అశ్వములను నిర్మించి యీదేవతలకు జూపించి మీ రీగోవులోగాని గుఱ్ఱములోగాని ముందు విరాట్పురుషునినుండి మీ రేయే యవయవముల నుండి జనించితిరో అట్లే యీగోవుయొక్క నేత్రములసూర్యుడును, మనస్సున చంద్రుడును ఇట్లే ఆయా యింద్రియముల యందు ఆయా అధిష్ఠానదేవతలుగా ప్రవేశించి నివసించి గోవు

నందుగాని, అశ్వమునందుగాని జీవించుడని శ్రీభగవంతుడు సెప్పగా దేవతలు 'మాకు' యీగోవు అశ్వము అధిష్ఠానస్థానము నకు చాల'వనిరి. అందువలన మరల పరమాత్మ) —

శ్రుతి:—తాభ్యః పురుషమానయత్తాఅబ్రువన్ సుకృతం బతేతి పురుషోవానసుకృతమ్, తాఅబ్రవీద్యథా యతనం ప్రపిశ తేతి(3)

తా|| పిమ్మట పూర్వమువలెనే ఆ యుదకములనుండి ఒక పురుషుని నిర్మించి దేవతలకు చూపించగా వారు సంతసించి యీ నునుష్యాకారము సుకృతమైనది. మంచిదే, ఇందు ప్రవేశించెదమనిరి. (అట్లు పరమాత్మఅజ్ఞప్రకారము ముందు కనబరచునట్టి చూచీకరణచక్రమునందు ఏయే యిందియమునకు ఏయే అధిదేవత చూపింపబడునో అదేప్రకారము).

శ్రుతి:—అగ్నిర్వాగ్భాత్యా ముఖం ప్రావిశ ద్వాయుః..(4)

తా|| ఇట్టిమానవుని గొయ్యికి శరీరమునందు సర్వావయవములలో అగ్నియిది దేవతలందరు పరమాత్మయజ్ఞానుబాంది, రాజాజ్ఞను బాదిన సేనాధిపతులు పట్టణంబున ప్రవేశించినట్లు, యీమానవదేహమున దేవతలందరు ప్రవేశించిరి. ఎట్లనగా వాక్కునందు అగ్నిహోతుడును నాసికమునందు ప్రాణమును నేత్రములయందు సూర్యుడును శ్రోత్రములయందు దిగధిదేవతలును మనస్సున చంద్రుడును చర్మము

నందు వృక్షములగు రోమములును అపానమున మృత్యువును
గుహ్యమున జలంబును ఇట్లే ప్రవేశించిరి.

శ్రుతి:—త మశనాపిపాసే అబూతా.... (5)

తా॥ ఇట్లా దేవతలు మనుష్యశరీరమును బొందిన వెంటనే
క్షుత్తి పాసలు భగవంతుని గురించి మేము ప్రవేశించు
టకు స్థానము జూపించుమని యడిగిరి. అంతట శ్రీ భగవంతుడు
ఓక్షుత్తి పాసలారా! మీరు ఏదేని చేతనపదార్థమును అనగా
మనుష్యాది భూతములయందు ప్రవేశించినగాని మీరు భుజిం
చుటకు వలనపడదు. కనుక మీరు అధ్యాత్మదేవతలైన యీ
యింద్రాదిదేవతలందు ప్రవేశించుడు. మీకు జీవనము విభా
గించి యిచ్చెద, ననెను. అట్లు సృష్ట్యాదియందు భగవంతుడు
ఆయా దేవతలకు ఆహారవిభాగములు చెప్పినందువలననే యిప్పు
డు మనము ఏయేదేవతను గురించి ఆరాధింతుమో ఆయా చరు,
పురోడాశనాదులు ఆయా దేవతలకే చెందుచున్నవి. (అధ్యాత్మ
దేవత లనగా వ్యష్టిస్వరూపమగు మానవదేహమందుండు
దేవతలు, అధిదేవత లనగా సమష్టిస్వరూపుడైన విరాట్టుదేహ
మందుండు దేవత లని యెఱుంగునది.) అంతమరల శ్రీజగన్నియం
తయగు పరమాత్మ యిట్లు తలంచెను.

శ్రుతి:—సాక్షాత్తే మేనులోకాశ్చలోకపాలాశ్చాన్న మే
భ్యఃసృజాఇతి (తృతీయఖణ్డము) (1)

తా॥ నాచే లోకములును లోకపాలకులును సృజింపబడిరి. అలగ్నాదిదేవతలకు ఆహారములేనిచో స్థితిగలుగదు. కాబట్టి నేను వారికొరకు అన్నమును సృజించెద నని ఆలోచించెను.

శ్రుతి:—సోఽపోఽభ్యతపత్ తాభ్యోఽభితస్తాభ్యోమూర్తి
రజాయత, యావైసామూర్తి రజాయతాన్నం
వై తత్ (2)

తా॥ ఆజగదీశ్వరుడు అన్నమును సృజింప డలచిన వాడై మునుజెప్పబడిన జలమునుండి మిక్కిలి కఠినమై శరీరపోషణోపయోగమై స్థావరజంగమాత్మక మగు నొకమూర్తిని గలిగించెను. అదియే అన్నమైనది.

శ్రుతి:—తదేనతృప్తం... (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10)

తా:—ఇట్లు సృజింపబడిన యన్నమును మునుసృజించినదేవతల కభిముఖముగా నుంచగా ఆయన్నము ఆలోకపాలకులనుజూచి వీరు నాకు మృత్యువు లని తలచి పారిపోవుట కుపకృమించెను. అంత మొదటపుట్టిన విరాట్పురుషుడు ఆయన్నమును వాక్కుతో న్వాహృతి బొందగోరెను. కాని అట్లు గ్రహించుటకు వీలు కాకపోయెను. అట్లే నాసికముతో నాఘ్రాణించియు, శ్రోత్రములచేత, నేత్రములచేత, ఇల్లై సర్వేంద్రియములచేత స్పర్శముచే గ్రహించుటకు ప్రియత్నించెను. కాని వీలుగాకపోయెను. అనంతర మా విరాట్పురుషుడు

ఆయన్నమును అపానవాయువుచే ముఖద్వారము మూలముగా గ్రహించి భుజించెను. అందువలననే ఇప్పుడు సకలజీవులును ఆహారమును ముఖద్వారముననే భుజించుట గలిగెను.

శ్రుతి:—సా ఈక్షతకథం, (11)

తా॥ ఆపరమాత్మ యిట్లు లోకములను లోకపాలకులను సృష్టించి వారి కాహారమును గలుగజేసినప్పిమ్మట, పట్టణమునకు రక్షకు లెట్లో అట్లే శరీరమును పట్టణమునకు రక్షకులగు, అగ్న్యదిదేవతలను యీ శరీరమందు ప్రవేశింపజేసి తాను లేనియెడల యీపిండ మెట్లుజీవించునని తలంచి నేనీపట్టణమునకు రాజువలె అనగా రాజు వేరై సేవకులు మొదలైనవారు సేయునట్టి స్తోత్ర సేవకావృత్తులకు సాక్షియై యుండునట్లు నేనీ శరీరమందు దేహేంద్రియాదిసకలవ్యాపారములకును ఆయా దేవతలకును కర్తనగు సాక్షి నై భోక్తృ యుండెదనని నిశ్చయించి నేనీ శరీరములో యేమార్గమున ప్రవేశింపనగును యీ వాగాదీంద్రియములు చేయుచుండు వ్యాపారముల నన్నిటిని ప్రత్యేకప్రత్యేకముగా ఇది, ఇది యని విభజించి తెలిసికొనెడి నేను యెవడను అని విచారించెను.

శ్రుతి:—సా ఏతమేవ సీమానం..... (12)

తా॥ ఆపరమాత్మ యీ శరీరములో ప్రవేశించుటకు యిట్లు యోచించెను. నాకార్యము లన్నిటిని నెరవేర్చుటకు నాసేవకుడైన ప్రాణము ప్రవేశించు మార్గములు రెండింటిలో

నేను శిరోగ్రభాగమున అనగా బ్రహ్మరంధ్రమును భేదించు కొని ప్రవేశింతునుగాక యని నిశ్చయించి కపాలమును చీల్చు కొని ప్రవేశించెను. ఇట్లు యీ మార్గద్వారముగా జొచ్చి బ్రహ్మానందము ననుభవించుటంబట్టి ఆస్థానము నానంద మనం బడెను. ఇట్లు ప్రవేశించిన జీవాత్మకు యీ శరీరమందు క్రీడా స్థానములు మూడుగలవు. (1) జాగ్రతకాలమందు కుడి కన్నును (2) స్వప్నకాలమందు మనస్సును (3) సుషుప్తికాల మందు హృదయాకాశము అనునవి స్థానములు.

శ్రుతి:—సజాతోభూతా..... (13)

తా॥ ఆపరమాత్మ ఆశరీరమందు జీవాత్మగా ప్రవేశించి జననమరణాదులచే న్యస్తభావనతో సంకటమొందితుడకు కొన్ని జన్మములకు ఒక్కొక్కశరీరమునందున్న ప్రత్యగాత్మ గురుప్రజ్ఞానబోధితమై తన నిజస్వరూపమును దెలిసికొనిస్వప్నమునంటి యీ ప్రపంచమునందుగల భూతకోటిని జూచి నేను యినన్నియు బ్రహ్మమునకంటె భిన్నమైనననిచెప్పుదునాయేమి? అని ఆలోచించి బ్రహ్మమునకంటె భిన్నమైన దేదియును లేదని నిశ్చయించును. (ఇట్టి సర్వభూతకోటిశరీరములును “క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞంచాపి మాంవిద్మి, సర్వక్షేత్రేషుభారత” అనగా అర్జునా! యీ సర్వభూతకోటిశరీరములోనేను నివసించియుండుటకు పురంబులు అని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ ఆనతిచ్చినటుల యెల్ల యిండ్లలోగల దీపము లన్నియు ఒక్కొక్క స్వరూపమే అయి

ఒకదాని కొకటి భేదము లేనట్లు యీ సర్వభూతకోటి యనెడు శరీరము లనే పురంబులలో గల ఆత్మస్వరూప మొక్కటియే, కరచరణాద్యవయవములు పంచభూత విభాగము నొక్కటియే, ఆ యా స్థానాధిష్ఠాతలగు దేవతాస్వరూపము లొక్కటియే, గనుక మానవులందుజాత్యాదిభేదభావన లేదని వేదసమ్మతము.

ఋగ్వేదీయ ఐతరేయోపనిషత్.

ద్వితీయోఽధ్యాయః-అథపరీధమః ఖణ్డః.

శ్లో॥ ఓం పురుషేహవా.....(1)

తా॥ ఈ జీవుడు అజ్ఞానమును కాయకర్మాభిమాద్యనమును గలవాడై యజ్ఞయాగాది సుకర్మల కొన్నిటి నాచరించి భూమాదిమార్గముగా చంద్రుని బొంది అచట పుణ్యము తీరగానే “క్షీణే పుణ్యే మర్త్యలోకం విశంతి” అనగా స్వర్గాదిలోకములకు పోయినవారు పుణ్యము తీరిపోగానే మరల యీ మర్త్యలోకమున బుట్టుదు రను గీతావాక్యానుసరణి యీ జీవుడు అన్యలోకము నుండి వర్షము మొదలగువాని ద్వారముగా ధాన్యాదులందు జేరి అన్నమై పురుషాగ్నియందు హోమముచేయబడి రసము మొదలగువానిమూలముగా పురుషునియొక్క గర్భమున ప్రవేశించి అచట కొన్నా ఖండా మరల యెప్పుడు పురుషుడు శుక్లమును స్త్రీయందుంచుచున్నాడో అప్పుడు తండ్రియగు పురుషుడు జీవుని సృష్టించు

చున్నాడు. ఇట్లు పురుషదేహమునుండి జీవుడు రేతోరూపమై బయటకువచ్చుటయే జీవుని మొదటిజన్మము.

శ్రుతి:—తత్ ప్రాయా ఆత్మభూయమ్, గచ్ఛతి యథా(2)

తా॥ పురుషునిచే ప్రీగర్భమునం దుంచబడిన శుక్లము వృద్ధిబొందుచున్నప్పటికిని ప్రీకి స్తనాద్యవయవములవలె నుండునుగాని భారము లేదు. ఆ గర్భిణీప్రీ తన భర్త యుదరంబునందలి శుక్లము తన యుదరమున జేరిన దని తెలిసికొని దానిని అనుకూలాద్యాహారాదులచే వృద్ధిబొందించుచున్నది.

శ్రుతి:—సాభావయితీ భావయితవ్యా భవతి....(3)

తా॥ ఇట్లు గర్భమును వృద్ధిబొందించుచున్న యా ప్రీ భర్తచేత సంరక్షింపబడుచున్నది. ఆ ప్రీయు ఆగర్భమును గర్భధారణవిధితో క్రమప్రకారము భరించుచున్నది. ఆతండ్రి యగు పురుషుడును పుత్రజన్మమునకుముందు గర్భాధానమును, సుఖప్రసవము కలుగుటకొరకు సీమంతాది సుకర్మల నాచరించుచు పుత్రజన్మానంతరము జాతకర్మాదులచేతను ప్రీ గర్భము కాపాడుచు పోషించుచున్నాడు. ఇట్లు పురుషుడు గర్భమును సంరక్షించుట యనునది తన్ను తాను సంరక్షించుకొనుట యగుచున్నది. ఇట్లు పురుషుడు స్వసంతానము గనుట యనునది భగవంతుని ప్రపంచసృష్టియనే యజ్ఞమునందు తనవంశమనే తీగను వృద్ధిబొందించుట కని యెరుంగునది. ఈప్రకారము సకలజీవులును వానివాని సంతానవంశపరం

పరలచే సృష్టిని పోషించుటయే భూతకోటిధర్మము అని యెరుంగునది. కనుక జీవుడు యీరీతిగా తల్లిగర్భములోనుండి కరచరణాద్యవయవములతోగూడి భూమిలో బయటకు వెడలుట రెండవజన్మమగుచున్నది.

శ్రుతి:-సోఽన్యాయమాత్మాపుణ్యేభ్యః, కర్మభ్యః, ప్రతిధీయతే
అథాస్యామితరఆత్మాకృతకృత్యోవయోగతః, ప్రేతిస్వ
ఇతఃప్రయన్నేవ పునర్జాయతే, తదస్య తృతీయం జన్మ.
—ఐతరే. 2 అ. 3. ఖణ్డ.

తా॥ ఇట్లు ఆ తండ్రికి యీ కుమారుడు గలుగుట తండ్రిసంబంధమైన గృహస్థపుణ్యకర్మల నన్నిటిని నితడు మరల ధరించి నడచుచున్నాడు. అనగా ఈ తండ్రి తనకు బదులుగా యీ పుణ్యకర్మలయందు తన కుమారుని నియమించి తాను త్రిముణవిముక్తుడై మృతినొందుచున్నాడు. అనంతరము యీ కుమారుడు తన తండ్రియజ్ఞ నెరవేర్చుటకు ఆ గృహస్థానమందు అధిష్ఠించుటయే మూడవ జన్మము. దానితో నీతడు సంసారమును బొందుచున్నాడు.

అనగా ప్రతిమానవుడు ప్రథమమున తండ్రిశరీరమునందు మిక్కిలి అశుచియైన శేతోరూపముగానుండుట మొదటిజన్మము. అనంతరము తల్లిగర్భమున కరచరణాద్యవయవములతో బెరిగి బయటవచ్చుట రెండవజన్మము. తదుపరి పెరుగుచుండగా తండ్రియజ్ఞచొప్పున గృహస్థధర్మము నెరవే

ర్చుటకు ప్రవేశించుట మూడవజన్మము. ఈవిధముగా అవిద్యా కామకర్మములుగల ప్రతిజీవుడు త్రివిధజన్మములతోత్త్రివిధ అష్టలతో సంసారమును బొందుచున్నాడు.

సుజనులారా ! ఈవిధముగా శ్రీ భగవంతునిచే జగత్సృష్టినిర్మాణసమప్తితత్త్వరహస్యమును గుఱించి హిందూ మతమునకు ప్రథమవేదంబైన ఋగ్వేదముయొక్క 11 వ అధ్యాయమునందు చెప్పబడియుండెను. ఇట్లు పరమాత్మచే ప్రపంచము ప్రథమమున సృజింపబడునపుడు పంచభూతముల సమ్మేళనచే జలంబునుండియే దేవమనుష్యాది సర్వజీవులను సృజించెననియు అందు మానవులగు ప్రతియొకనికి తండ్రి గర్భప్రవేశాదిగాగల మూడుజన్మములను బొందుచున్నాడనియు అందు ప్రతియొకమనుష్యుడును యీలోకములో భగవదాజ్ఞానురూపములైన మూడుపనులు దీర్చవలసియున్నాడనియు అవి యేవేవి యనగా మాతాపితరుల పోషించి వారి సంబంధమైన గృహస్థసుకర్మభారమును తాను వహించి శ్రీ భగవానుని జగత్సృష్టివృద్ధినిమిత్తము స్వసంతానము బడయుటయును.

రెండవది ఇంద్రాదిదేవతల తృప్తికొఱకు దైవారాధన జేయుచు అతిథి అభ్యాగతుల పోషణతో భూతదయగలిగి ధాన్య కుడై వర్షించుటయును.

మూడవది సత్యసమష్టి, సద్గురుభక్తి, దైవభక్తి సాంఘిక
దాయకుడైన యొకసద్గునివలన తనను యీలోకమునకుబంపిం
చినవాడెవ్వడో తానెవరో యిట్టిరహస్యతత్వవిచారణదెలిసి
కొని స్వానుభూతిని బొంది చిత్తవిశ్రాంతి, నిత్యానందాను
భూతి నిర్మమత నిర్వికారముకలవాడై యీ లోకమున నటించుచు
తనయొద్దకు నెవ్వరైనను ఈ బ్రహ్మవిద్యను చెప్పమని
శమదమాదిసాధనచతుష్టయములుగల మనుజుడు వచ్చి బోధించు
చును పార్థించినయెడల వారల కీ విద్య జెప్పచుండుటయు,
ఈ మూడుధర్మములును ప్రతియొకమానవునకు మూడుఋణ
ములై తీర్పించుకొనుటకు ఎదురుచూచుచున్నవి. కనుక ప్రతి
మానవుండును ఈ గ్రంథమునందు రెండవ అధ్యాయ
మున నిరూపించుప్రకారము గృహస్థాశ్రమమున జేరి పితృ
ఋణము, దేవఋణము, ఋషిఋణములను తీర్చుకొని ఇహ
పరసౌఖ్యంబు లనుభవించుదురుగాక.

ఋగ్వేద ప్రపంచసృష్టిక్రమణవిచార సమాప్తము.

—♦ ద్వితీయభాగము. ♦—

అధర్వణవేద జగత్సృష్టి క్రమవిచారణ

తదంతర్గతంబైన ముండకోపనిషత్.

శ్రుతి:—యథానుదీప్తాత్పావకాద్విస్ఫులింగాః, సహస్రశః
బ్రభవంతేసరూపః, తథాక్షరాద్వివిధాః సామ్య
భావాః ప్రజాయంతే, తత్రచైవాపియన్తి

తా॥ మండుచున్న అగ్నిహోత్రమునుండి అగ్నిరూపము లగు విజుగురు లెప్పుద్భవించుచుండనో అట్లే స్వయం ప్రకాశస్వరూపమైన పరమాత్మనుండి పరమాత్మాంశంబు లగు జీవకోటు లుద్భవించుచున్నవి. (అందు కనుగుణముగా శ్రుతిప్రమాణము.)

శ్రుతి:—యతోవా ఇమాని భూతాని జాయంతే,

యేన జాతాని జీవంతి

యత్ప్రియంత్యభిసంవిశంతి, తత్వజ్ఞానస్వ తద్బ్రహ్మ.

తా॥ అనగా మేపరమాత్మనుండి సమస్తజీవకోటు లుద్భవించుచున్నవో, మే పరబ్రహ్మమునుండి సమస్తభూత ములు జీవించుచున్నవో మరల మేయొక్క పరమాత్మయందు లయంబు బొందుచున్నవో అదే పరబ్రహ్మమని తెలిసికొన్న చో తాను బ్రహ్మస్వరూపు డగునని తైత్తిరీయము. తత్సం బంధమగు మఱియొక ప్రమాణము.

శ్రుతి:—బ్రహ్మ భేదేన జానాతి, స ముక్తిం నైవపద్యతే:

సమానంసర్వజంతూనాం, బ్రహ్మసూత్రేణ కథ్యతే.

తా॥ ఎవడు పరమాత్మను భేదబుద్ధితో జూచునో వాడు ముక్తి నొందంజాలడు. పరబ్రహ్మము సర్వజంతువులయందు సమానముగ నున్నదనియు, ఆబ్రహ్మమే యన్నియాత్మలనియు శ్రీ వేదవ్యాసులు బ్రహ్మసూత్రముచే నుడివెను. అనగా ఇచట భూతములను భేదబుద్ధితో జూచుటయే పరబ్రహ్మ

మును భేదించుట యని సమష్టితత్త్వరహస్యము వెల్లడించునని గమనించునది. అందువలననే.

శ్లో॥ జ్ఞానం సర్వాంతరం భాతి, కూటస్థాత్మస్వరూపకం
ప్రజ్ఞామాత్రమిదం సూక్ష్మం, కోపిజానాతిపుణ్యకృత్.

తా॥ అనగా సమస్తప్రాణికొట్టుల హృదయమునందు ప్రజ్ఞామాత్రమై వెలుగుచుండు కూటస్థాత్మస్వరూపమైన ప్రత్యగాత్మ ప్రకాశించుచున్నది. కనుక అట్లు “మమాత్మా సర్వభూతాత్మా” అను న్యాయంబున నన్ని యిండ్లలో అనేక రూపములతో అగ్ని ఒక్కటియే దీపపుజ్యోతులై ప్రకాశించుచున్నట్లు, పరమాత్మయు పిపీలికాదిబ్రహ్మవర్ణంతముగల భూతకోటిశరీరంబులందు ప్రత్యగాత్మస్వరూపములతో వెలుంగుచున్నది. అట్టి తనయాత్మను పుణ్యకర్మలు సేయువా డెవ్వడెరుంగకుండును. అని ఋభుగీత వచించెను. కాన సుజనులారా !

“ఏకమే వాద్వితీయం బ్రహ్మ” యనియు

“సర్వం ఖి ల్విదం బ్రహ్మ” యనియును

అనగా సర్వం బ్రహ్మమే, తదన్యం కించిత్ నాస్తి నాస్తి, లేదు. “బ్రహ్మసత్యం జగన్నిధ్యా” అను శ్రుతిప్రమాణముల ననుసరించినట్లు ఆత్మజ్ఞులచే సదా శివ్యపరంపరా శ్రీవణమననాదితత్వానుభవవిచారణ పొందబడుచున్నది ఎట్లన.

శ్రుతి॥గా॥ “సమీలేదు యాయుత్త బట్టబయలు.”
అనగా రూపనామక్రియలతో గూడికొనినటువంటి నీకుదోచు
చున్నటువంటి యే దృశ్య జాలమున్నదో అది యంతయు,

శ్రుతి:—యథాతరంగకల్లోతైర్లలమేవ స్ఫుర త్వలం,

ఘటనామ్నా యథాపృథ్వీ పటనామ్నాహి తంతవః,

జగన్నామ్నా చిదాభాతి, సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలం.

తా॥ సముద్రపునీటినుండి తరంగములు, ఉప్పు, ఘనము
గలిగినప్పటికిన్ని అవి జలముకన్న వేరు గానట్లును, మన్నో
క్కటే బుంగలు, చట్లు, కుండలు అను నానావిధనామ
ములు బొందినప్పటికిన్ని అవి యన్నియు, మట్టికంటె వేరు గా
నట్లును, నూలొకటే దుప్పటి, ధోవతి, యుత్తరీయంబులను
నానావిధనామముల బొందినప్పటికిని నవన్నియు నూలు
కంటె వేరు గానట్లును, అట్లే మీకు గోచరించు ఈ నానావిధ
నామరూపములబొందు దృశ్యజాల యంతయు పరబ్రహ్మముక
న్న వేరుగాదు. అట్టి పరమాత్మ రూపనామక్రియలు లేక నిర్వి
కారనిరంజననిగమాగోచరమై బయలుస్వరూపమున దనరారు
చుండును. అయితే పృత్యక్షస్వరూపము శాశ్వతముగా సృష్టి
గోచర మగుచున్నట్లు శ్రుతులు ప్రతిపాదించుచున్న వే? ఇట్టి
సృష్టి ఎవ్వరును సంకల్పకర్తలేకయె యెట్లు జరుగుచుండునని
శ్రుతి ప్రతిపాదించుచున్నదని ప్రశ్న చేయుదు వేని అందులకు
సమాధానము.

శ్రుతి:—అథపరాయయా, తదక్షరమధిగమ్య తేయ త్తదదృశ్య
మాగ్రాహ్య, మగోత్ర మవర్ణమచక్షుశ్శ్రోత్రం, తదపాణి
పాదం, నిత్యం విభుం, సర్వగతం, సుసూక్ష్మం. తదవ్యయం
యద్భూతయోనిః, పరిపశ్యంతిధీరాః.

—ముండకోపనిషత్.

తా॥ తరువాత పరా (ఉత్కృష్ట) విద్య చెప్పబడును.
ఏవిద్యచే సాక్షా దా పరతత్త్వము తెలియబడునో అది పరా
విద్య. ఆయక్షరతత్త్వము, అదృశ్యము, అగ్రాహ్యము, గోత్ర
రహితము, వర్ణరహితము, చక్షుశ్శ్రోత్రరహితము, పాణిపాద
రహితము, నిత్యము విభుసర్వవ్యాపి, అతీసుక్ష్మము, నాశ
రహితము. అదే భూతములకు గాఢణము. ఆతత్త్వమును
జ్ఞానులు సాక్షాత్కరింతురని శ్రుతియే వక్కాణించుటచేత.

నీకు యీ ప్రత్యక్షముగా గోచరించుచున్న భూత
కోటి మొదలుగాగల దృశ్యపదార్థము లన్నియు బ్రహ్మము
గానే యెరుంగుము. ఎట్లనిన. తటాకజలమందు గలుగుచున్నట్టి
అలలు, జలచరము లాదిగాగలవి నీటికంటె వేరుగాక నీటికి.
సంకల్పమును లేక ఆ రూపకములుగా మారుచున్నట్లు పర
మాత్మయు, పరిపూర్ణమై, నిత్యమై నిర్వికారమై నప్పటికిని.
తానే యీ దృశ్యస్వరూపముగా తన కెరుకలేకయే స్వభా
వజన్యముగా పరిణమించుచున్నది.

అయితే అగ్నియందు దోచినపొగ అగ్ని నావరించి రూపమును మఱుగుపఱచినట్లు పరమాత్మయందు దోచిన మాయ తనప్రజ్ఞను మఱపించి ‘శుక్తి రజితభ్రాంతి’ అనగా ఎండసమయమున దూరముగా ఎండలోనున్న కాకిచిప్పను జూడగా తనకు వెండి లభించె నని విభ్రాంతునిజేసి విష్టవీగించు నట్లును, “రజ్జుసర్పభ్రాంతి” అనగా రాత్రి ఏకటిలోనున్న త్రాటిని జూచి పాము అని భ్రమింపజేసి భీతిచే నల్లాడించినచందమునను భూతరూపముగా మారినపరమాత్మయందు దోచిన మాయాస్వరూపము తనను నావరించి ప్రకృతి విభ్రాంతుని జేసి తనకు జనన మరణాదులు, లాభనష్టములు, సుఖదుఃఖములు కలవని వ్యష్టిభావన నమ్మకమును గలిగించి సృష్టిసదా జరుపుచున్నది. ఎట్లనిన-

శ్రుతి:—“మూలములేని గుర్తెరిగే శరీరాలేమిలేవు” అనగా సృష్టికి తల్లిదండ్రులే మూలము. మఱి యెవ్వరును లేరు. ఎట్లనిన ఆకాశవర్షబిందువు వచ్చి తటాకజలమునందు పడగానే నీటికి బుద్బుదము పుట్టినట్లు స్త్రీయొక్క కామద్రవ మనెడి నదియందు పురుషరేతస్సు అనే బిందువు పడగానే “మాతృపితృసంయోగేన ఆత్మనై పుత్రనామాసీత్” అను న్యాయంబున మాతృపితృ అనుబంధముచేత వారి ఆత్మయే ఒక దీపమునుండి మరియొక దీపము ముట్టించినట్లుగా యీ దంపతులకు గుమారులుగా మరియొక భూతస్వరూపము

జనించుచున్నది. ఇట్లే సదా ప్రకృతి గోచరించుచున్నది. ఇది సత్యసమావేశ, నిత్యానంద, నిర్విషయ, నిస్సంకల్ప, నిస్సందేహ తత్త్వానుభవమైన స్వరూపు నాశ్రియించిన వారలకు తమయొక్క స్వస్వరూపానుభవముచే యీదృశ్యజాల ప్రపంచమంతయు అదృశ్యమై “బ్రహ్మ సత్యం, జగన్మిథ్యా” అను శ్రుత్యర్థము స్వానుభూతికి రాగలదుగాని, మఱియొక వ్రతక్రితువులచే యీ యర్థము తేటబడునదిగాదు. ఎందువల్లననగా

శ్రుతి:—“కలలోగన్న శరీరాలు ఏలాగో ఆలాగు” అనగా రాత్రికాలమందునీస్వప్నములో ఏనుగుల, గుర్రముల నెక్కుటయు, స్త్రీసౌఖ్యము లనుభవించుటయు, అప్పటికి యథార్థముగా దోచినప్పటికినీ మేలుకాంచి జాగ్రతను బొంది తాను స్వప్నమున గాంచిన పదార్థములను విచారించగా అదృశ్యమై, అగ్రాహ్యమై, మిథ్యయై తన భ్రాంతిని తాను నిందించుకొని లజ్జావిశేషమైనట్లు ప్రతియొకమానవుడును ప్రాకృతభ్రాంతి సుషుప్తినుండి ప్రజ్ఞానవ్యక్తిని బొంది తానిదివరలో నాభార్య, నాపిల్లలు, నాధనము, నాకులము, నాస్తలము అని ఆభాసముగా స్వప్నవిచారణసంతోషమును గురించి తాను బడినటువంటి వ్యర్థమాయాభిలాషను గురించి తనును తాను నిందించుకొని నుహావాక్యార్థానుభవమై నిమిత్తమాత్రముగ నివృత్తిమార్గమున విజ్ఞానమను తెప్పచే.

సంసారసముద్రమును దాటుటకు కావలసిన శ్రుతి విధి
యుండగా అర్హ్యముచే ఆకాశమున ధనము సంపాదించి
ప్రయత్నించినట్లు వాచాలత్వముగా యీ పైవిచారణమంతయు
చెప్పటయును సమస్తాని స్వానుభూతిని బొందనేరక వ్యష్టి
వ్యసన వ్యాపారగ్రస్తులై ప్రకృతిని విమోచనజాలక మాయా
స్మృతి చట్టములను సమ్మొకొని విష్ణువీగెడి వ్యర్థవ్యాపారులకు
యీయర్థము స్వానుభూతికి కోటిజన్మములకు లభించునదిగాదు.

ఇది సత్యము సత్యము.

ఇట్లు అధర్వణవేదసృష్టి విచారణ కృమము.

ఇది శ్రీమన్నారాయణవరప్రసాదలబ్ధ పోకా వేంకటకృష్ణ
దాస ప్రణీతంబైన ఋగ్వేదప్రకృతిసృష్టివిధి విచా
రణయు, రెండవది అధర్వణవేద సృష్టి కృమ
విచారణయుగల జాతీయసమస్త ధర్మ
తత్త్వరహస్యమగుదు ప్రాణమాశ్వాసము
సర్వము సంపూర్ణము.

ఓమ్

శ్రీ గురుభ్యోనమః

జాతీయసమష్టిధర్మతత్వరహస్యము

ద్వితీయాశ్వాసము.

ప్రథమభాగము.

పురాణాంతర్గతంబగు

బ్రహ్మాండసృష్టిక్రమవిచారణ.

—♦ బ్రహ్మజనన విరాట్స్వరూప నిర్ణయము ♦—

శ్లో॥ ఏకార్ణవే మహాఘోరే, సమోభూతే సమంతతః
 సుష్వాపాంభసియోగాత్మానిర్మలో నిరుపప్లవః
 సహస్రశీర్షా విశ్వాత్మాసహస్రాక్షః సహస్రపాత్
 సహస్రబాహుస్సర్వజ్ఞః । సర్వదేవ భవోద్భవః.
 హిరణ్యగర్భో రజసా । తమసాశంకరస్సృయం
 సత్వేన సర్వగోవిష్ణుః । స్సర్వాత్మత్వే మహేశ్వరః
 కాలాత్మా కాలనాభిస్తు । శుక్లకృష్ణస్తునిర్గుణః
 నారాయణో మహాబాహుః । స్సర్వాత్మాసదసన్నయః

—లింగపురాణము-పూ. భా. 17 అ.

తా॥ అన్నివైపులందు జలముచే నిండినదియు అతి భయంకరమైనదియు, చీకటిచే సర్వత్ర వ్యాపించినదియు నై యుండు సమయమునందు నిర్మలుండును దుఃఖరహితుండును, యోగస్వరూపుండును, అగు శ్రీమన్నారాయణుండు ఆజల మునందు శయనించియుండును. అట్టి సర్వజ్ఞుండగు ఆదినారాయణుండు తానే రజోగుణముచే బ్రహ్మదేవుడుగను, తమోగుణముచే రుద్రుడుగను, సత్వగుణముచే విష్ణువుగను, సర్వాధారుండైనంచువలన మహేశ్వరుడుగను, కాలరూపిగను, కాలమునకు స్థానభూతుడుగను, తెలుపు నలుపు వర్ణముగలవాడుగను, నున్నాడు. ఇట్టి జగదీశ్వరుడు కోరిక గుణము లేనివాడుగ నుండినను, మహాశక్తివంతుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు సత్స్వరూపముగను అసత్స్వరూపముగను, సమస్తస్వరూపముగను నై యున్నాడు. [అట్టి శ్రీభగవంతుడు]

శ్లో॥ ప్రకృతిం పురుషంచైవ, విధ్యనాదీ ఉభావపి

వికారాంశ్చ గుణాంతైచ్చైవ-విద్ధి ప్రకృతి సమృద్ధా.

— భగవద్గీత, 13 అ. 20 శ్లో.

తా॥ అనగా ప్రకృతి, పురుషు లిద్దరును అనాదిగా నున్నవారలనియు, అందు పురుషుడు నిర్వికారుడు, ప్రకృతి చంచలాంశము నైనదనియు.

అనిచెప్పెడు భగవద్గీతా వాక్యానురీతి ఆచంచలమైన యాకాశమునందెట్లు చంచలాంశమైన వాయువొకటి నై జము

గానుండెనో అట్లే శుద్ధసత్వప్రధానంబనే తెల్లనిదియగు సద్గుణమును గలిగియుండు నిర్వికార నిరంజన నిగమాగోచరమైనట్టి శ్రీమన్నారాయణుని నిజస్వరూపమునందు నైజమై, సనాతనమై తామసగుణ స్వరూపంబనే నల్లని వర్ణముగలిగి త్రిగుణసంయుక్తంబైన, మాయాదేవి యొకటి అనగా “బ్రెవీ హ్యేషాగుణమయీ మమ మాయా” అను భగవద్గీతావాక్య రీతిగా గాయత్రిశక్తి అనునది నివాసమైయుండి యొకానొకప్పుడు జగత్సృష్టి ప్రేరేపణ గలిగించి అందు పంచభూత విభాగముచే ఇరువదినాలుగు తత్వములు ఇరువదియైదవదియగు జ్ఞాతయనెడి జీవుడు ఇరువదియారవదియగు సాకారమనెడి ప్రత్యగాత్మ తత్వము అనునవి గలవు. గనుకనే ఉపనయన యజ్ఞోపవీతమునందు 27 పోగులుంచిరిగాని ఇట్టి సమస్త తత్వప్రేరేపణస్వరూపంబైన మాయనంతయు ఇరువదియేడవదియగునటువంటి శ్రీమన్నారాయణునియొక్క నిత్యమైన నిజస్వరూపమునందు ప్రళయాదికాలంబునందు లీనమగుచుండును. ప్రళయాంతమందు శ్రీ భగవంతుని ఇచ్ఛాప్రకారము జగత్సృష్టిరూపముగా పరిణమించుచుండును. కనుక సృష్టిప్రకారము వినుడు.

శ్లో॥ యోసావతీద్రియగ్రాహ్య, సూక్ష్మోఽవ్యక్తస్సనాతనః,
సర్వభూతమయోఽచిన్త్య, స్సవేద స్వయముద్భవౌ

సోభీధ్యాయీ శరీరత్వా, త్నిసృక్షు ర్వివిధాః పృజాః
అపవవ ససర్జాదా తాను బీజ మపాసృజత్.

—రాజయోగ. 1 అ. 25-26 శ్లో.

తా॥ నేత్రాదీందియములచే నెరుగబడని వాడును, మనస్సుచేతనే తెలియదగినవాడును, వ్యక్తముకానివాడును, శాశ్వతుడును, సర్వభూతమయుండును, చింతింపనలవికాని వాడును అగు శ్రీమన్నారాయణుండు తానే స్వయముగా (జగత్సృష్టికి) పావీరించెను. అట్లు శ్రీ పరమేశ్వరుడు సకల జీవులను సృష్టింప నిచ్చగలవాడై తన శరీరమునందుండి మొదలు జలమును గలుగజేసి దానియందు తన శక్తిరూప మగు బీజము నుంచెను. (అందువలననే శ్రీ భగవంతునకు ఇట్లు నామకరణశబ్దోత్పత్తి గలిగెను.)

శ్లో॥ ఆపోనారా ఇతి పోక్షా, ఆపోవై నరసూనవః

తాయదస్యాయనంపూర్వమ్, తేననారాయణస్సృతః.

అనియును “నారః, ఆపః, స్థానం, యస్య సః నారాయణః (అనియును.) అనగా, నారము లనగా జలము. అట్టి జలము నందు తనశక్తిరూపమునుంచి జీవులను జలమునుండియేసృష్టింప జేసినందున ఈ జీవులను నారములని చెప్పబడును. అందు శ్రీ భగవంతుడు జలజీవాంతర్భూతస్థానమయుం డగుటంజేసి నారాయణుం డని చెప్పబడెను. అట్టి శ్రీమన్నారాయణుండు తనకు

జగత్సృష్టి జేయుటకు స్వసంకల్ప ముద్భవించగానే తన శరీరమునుండి ప్రథమమున జలమును గలుగజేసి ఆ జలము నందు తనశక్తి రూపమగు బీజము నుంచగా

శ్లో॥ తదణ్ణ మభవ ద్దైమమ్, సహస్రాంశుసమప్రభమ్

తస్మిన్ యజ్ఞే స్వయంబ్రహ్మ, సర్వలోకపితామహః.

—రాజయోగ. 1 అ. 27 శ్లో.

తా॥ ఆ బీజము భగవంతుని యిచ్చాప్రకారము స్వర్ణమువంటి కాంతియును, సూర్యునివంటి తేజస్సునుగల అండమాయెను. అందుండి సర్వలోకపితామహుడగు బ్రహ్మదేవుడుద్భవించెను. (ఇదియే మఱియొక శాస్త్రాభిప్రాయమునందీట్లున్నది.

శ్లో॥ తస్య సుప్తస్యనాశాతు, మహత్పద్మ మభూ త్కిల

పద్మమధ్యేభవద్భ్రహ్మ, వేదవేదాంగభూషణః,

—హరీతస్మృతి-10 శ్లో.

తా॥ ఆ నిద్రాశయ్యయందున్న శ్రీ భగవంతుని యొక్క నాభియందుండి కలిగిన గొప్పపద్మమునుండి వేదవేదాంగములు భూషణములుగాగల చతుర్ముఖబ్రహ్మ యుద్భవించెను. ఇందుల కనుగుణముగా భాగవత ద్వితీయస్కంధము-221-225 పద్యములు.

“సీ॥ ఎవ్వానినాభియం దెల్లలోకాంగసం

స్థానకారణపంకజంబు వొడమె

నం దుదయించి సర్వావయవస్ఫూర్తి
దనరారునట్టి పితామహుండు

... ..

”

“సీ॥ హరిపాదభక్తి రహస్యోపదేశ్యము
నఖిలదేవతలకు నధివిభుండు
నైన విధాత గల్పాదియందున, నిజా
శ్రీయపద్మమున కధిష్ఠాన మరయ
నర్థించి జలముల నన్వేషణముజేసి
నలినంబు మొదలు గానంగలేక
విసివి క్రమమొనరించు దద్భిసరుహాసీనుడై
సృష్టినిర్మాణేచ్ఛ చిత్తమందు
జాల నూహించి తత్పరజ్ఞానమహిమ
సరణి మనమున దోపక జడనుపడుచు
లోకజాలంబు పుట్టింపలేక మోహి
తాత్ముడై చింతనొందు నయ్యవసరమున.”

తా॥ అనగా శ్రీమన్నారాయణుని యొక్క నాభికమ
లమునుండి చతుర్ముఖబ్రహ్మ యుద్భవించి తానుజనించి
యున్న పద్మనాళమూలము కనుంగొనవలయునని సర్వత్ర
వ్యాపించి మహార్ణవముగా నున్నట్టి జలమునందు ప్రవేశించి
నాళమూలమును గనుంగొనలేక వేసారితిరుగ పద్మములోప్రవేశ

శించి జగత్సృష్టి జేయవలయునని సంకల్పించి ప్రియత్నించగా లోకనిర్మాణంబు సేయుటకు తనచేతగాక నల్లిక్కుల జూచి నే నెందులకు జనించితిని? నాకు తండ్రియెవరు? అని తనలో తాను చింత తలపోయుచున్న వేళ,

ఆ జలమునుండియే తప, తప, అనుశబ్దమొకటి యూ బ్రహ్మదేవునకు వినవచ్చెను. అంత నాచతుర్ముఖుండు నల్లిక్కులజూచి యెవ్వరు కనుపించనందువలన తనలో దాను యూహించి యూహించి యీశబద్ధాన్ని నన్ను తపస్సు చేయుమని హెచ్చరిక చేయుచున్నదని దృఢప్రజ్ఞతో తలపోసి తాను నివసించియుండు పద్మమునందుననే ఆ బ్రహ్మదేవుడు కొన్నివత్సరములు తపస్సుచేయుచుండగా శ్రీమన్నారాయణు డాతనికి సాక్షాత్కరించెను. అంత,

క॥ వరపరమహంసగమ్య

స్మరణం దనరారు పరమపురుషుని పదపం

కరుహములకు నజుడు చతు

శ్చరములు సోకంగ నతులు సేసిన హరియు॥

—భాగవతం, అధ్యాయ 2.

పైన జెప్పిన ప్రకారము శ్రీమన్నారాయణుండు బ్రహ్మకు విరాడ్విగ్రహుండై బ్రహ్మాండాకారంబున సాక్షాత్కరించిన నజుడు శ్రీభగవంతునకు సాష్టాంగనమస్కారంబులు గావించి లేచి నిలిచి ఆవిరాట్పురుషునియొక్క అవయవ

ములలో యీజగత్సృష్టిపరికరంబులైన యీదిగువ కనుప
రచునట్టి మహదహంకార పంచభూతాత్మకమగు,

తే॥ గీ॥ మహదహంకార పంచతన్మాత్రీగగన

పననశిఖి తోయ భూ భూతపంచకేంద్రీ

యప్రపంచంబు భగవంతునందుగనుట

స్వమందురు దీనిని జనవశేణ్య. భాగ-2 అ-260 ప.

అను భాగవతప్రమాణమునందు యీపైన వక్కా
ణించినట్టి మహత్తత్వము, అహంకారతత్వము శబ్దాదులగు
పంచతన్మాత్రీలు, పంచభూతములు, దశేంద్రియములు, వాటి
వాటి అధిదేవతలును ఇట్లు సృష్టిపరికరములు క్రీవిరాట్పురు
షునియందు బ్రహ్మకు గోచరించెను. ఇట్టివిషయమును గురించి
ఋగ్వేదాంతరూపతనబైన ఐతరేయోపనిషత్తు ప్రమాణము.
శ్రీవిరాట్పురుషునియందు యీపైనజెప్పిన అధిదేవతాది పరి
కరములు మాత్రమే సృష్టింపబడినట్లు ముందు యీగ్రంథాది
యందు వ్రాసియున్నాను. ఎల్లరును గ్రహించునది. అట్లే
బ్రహ్మకు యీవిరాట్పురుషునియందు యీదిగువ కనబరచు
సృష్టిపరికరములు మాత్రము గోచరించెను. ఏట్లనగా,

శ్రీవిరాట్పురుషునిముఖమునందు ఆత్మ ఆధిశక్తితో
గూడుకొనియుండుటయు కంఠమునందు జీవుడు మాయాశక్తి
యుక్తుడై యుండుటయు, హృదయమునందు రుద్రుడు జ్ఞాన
శక్తితో నుండుటయు, నాభియందు విష్ణువు ద్రవ్యశక్తితో

నుండుటయు, గుహ్యస్థానంబున బ్రహ్మవిద్యాశక్తితో గూడుకొనియుండుటయు, పాయుస్థానంబునందు గణపతి క్రియాశక్తితో గూడుకొని యుండుటయు, ఇట్లా విరాట్పురుషుని యందు షట్చక్రాధిదేవతలను యీ యజుడు గాంచెను.

తిరుగ ఆ విరాట్పురుషునియొక్క కంఠమునందు ఆకాశమును, హృదయమునందు వాయువును, నాభియందు అగ్నియును, మేఘస్థానంబున జలమును, మలస్థానమున పృథ్వియును ఇట్లు పంచభూతములను బ్రహ్మదేవుడు గాంచెను.

తదుపరి మరల ఆ విరాట్పురుషునియొక్క నేత్రములయందు సూర్యుడు, మనస్సునందు చంద్రుడు, శ్రోత్రములయందు దిక్కులు, నాసికమునందు అశ్వినీదేవతలు, జిహ్వయందు వరుణుడు, వాక్కునందు అనలుడు, హస్తమునందు యింద్రుడు, పాదములందు ఉపేంద్రుడు గుహ్యమునందు ప్రజాపతి, పాయువునందు మృత్యువు నివసించియుండుట ఆయా దేవతాస్థానము లీచతుర్ముఖుడు ఈ ముందుచక్రము నందు (కిరీట పేజీని) కనబడు నంశము లన్నియు మాత్రము గాంచెను. కాని ముఖమునందు బ్రాహ్మణులును, బాహువులందు రాజులును ఇట్లు నాలుగు జాతులవారు మాత్రము బ్రహ్మకు గోచరింపలేదు. ఈ విషయమును గురించి ముందు వ్రాసెదను. అంత యి భగవంతుండు దివ్యమంగళ విగ్రహ రూపంబున బ్రహ్మకు బ్రసన్నవదనంబున గోచరించి యిట్లనియె.

తే॥ గీ॥ భద్ర మగుగాక నీకు నో పద్మగర్భ!

వరము నిపు డిత్తు నెఱిగింపు వాంఛితంబు

దేవదేవుడ నగు నస్సదీయపాద

దర్శనం బవధి విపత్తిదశల కనఘ. భాగ. 2 అ.

ప॥ శ్రీ భగవంతుండు బ్రహ్మను దీవించుచు నిట్లు నియె. ‘ఓయి వత్సా! ఈజగత్సృష్టి సంకల్పాధిష్ఠాన భ్రాంతి నీయందు పొడచూపి నీవు భక్తియోగంబున నన్ను సంత సింపజేసి యున్నందున నీకు నే సాక్షాత్కరించి సృష్టిపరిణామ పరికరంబులగు సర్వము నాయందు నీకు జూపించితిని. కనుక నీవు బ్రహ్మాండ స్వరూపుండనైన నాయందు ఏ యే స్థానంబు నందు ఏ యే అధిష్ఠాతకార్యంబులు కనుంగొనినో అట్టిసర్వ విధాన పరికరంబులతో పిండాండ రూపంబులైన యీలోకం బునందు గల మనుష్యాది సర్వభూతములయందును ఒక్కొక్క భూతమునందు నాయందు గోచరించినట్లు సర్వభూతాది దేవ తలతో పిండాండరూపమునందు ఇమిడి యుండునట్లు సృష్టింపుమని బ్రహ్మకుజెప్పి శ్రీ భగవంతుం డదృశ్యుం డాయెను.

“నీ॥ అవనీశ బ్రహ్మ యిట్లంతర్హితుండైన

పుండరీకాక్షుని బుద్ధినిలిపి

యానందమును బొంది యంజలి గావించి

తత్పరిగ్రహమున తనదుబుద్ధి

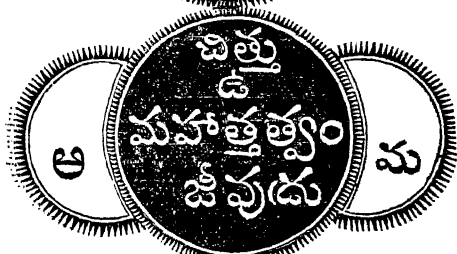
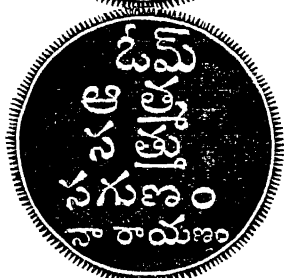
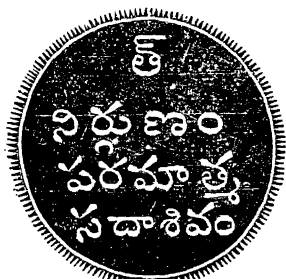
గైకొని పూర్వప్రకారంబునను సమ

స్తప్రపంచంబును దగస్సృజించి..."

అను ప్రమాణము ననుసరించి చతుర్ముఖబ్రహ్మ సర్వ
లోకములను సర్వభూతములయందును యీదిగువ కనుపఱచు
స్మృష్టిపరికరములతో స్సృజింపఁయత్నించి,

శ్లో॥ బ్రహ్మణోరవ్యక్తా, అవ్యక్తానిమహత్, మహతోఽహంకారః
అహంకారాత్పంచతన్మాత్రాణి, పంచతన్మాత్రేభ్యోఽపంచ
మహాభూతాని పంచమహాభూతేభ్యో, అఖిలంజగత్.

అనగా పరబ్రహ్మతత్త్వమును ప్రత్యగాత్మతత్త్వమును
మహత్తత్త్వమును అహంకారతత్త్వమును పంచతన్మాత్రీలును
పంచమహాభూతము లాదిగాగల యిరువదియేడు తత్త్వములు
పిపిలికాది బ్రహ్మపర్యంతమును ఒక్కొక్క భూతమునందు
తాను ముందు శ్రీ విరాట్పురుషునియందు గాంచినట్టి ఈ యిరు
వదియేడు తత్త్వములే పిండాండభూతమునందు నిమిడియుం
డునట్లు బ్రహ్మ సృజించు సమకట్టి సర్వలోకంబులును
ముందు చెప్పబోవురీతిగా సృజించెను. అయితే శ్రీ విరా
ట్పురుషునియందు గాంచినట్టి సర్వలోకదేవతా సమూహము
లును పిండాండరూపములైన యీ ఒక్కొక్కభూతమునందు
కలవా యను సందేహము కలవారలు శాస్త్రదృష్టాంతమును
చినుడు.

శ్లో॥ ఇదానీం నరదేహస్య శృణు రూపద్వయం ఖగ
 వ్యావహారికమేకంచ, ద్వితీయం పారమార్థికం
 తిస్రీకోట్యోర్ధ్వకోటిచ రోమాణి వ్యావహారికే
 సప్తలక్షాణికేలాన్య ర్నఖాఃప్రోక్తాని వింశతి
 ద్వాత్రింశద్దశనాప్రోక్తా సామాన్యాద్వింశతానుతః
 మాంసంఫలసహస్రింతు । రక్తంఫలశతంశ్రితం.

—గారుడపురాణము 15 అ. 48 శ్లో.

ఓయి గారుడుడా:—

తా॥ వ్యావహారికమనియు, పారమార్థికమనియు
 మానవశరీరము రెండు తెలుగులై యుండును. (ఇందు వ్యావ
 హారిక మనగా స్థూలదేహ మనియు, పారమార్థిక మనగా
 సూక్ష్మదేహమనియు నెరుంగునది.) అందు వ్యావహారికశరీర
 లక్షణములు వివరించెద వినుము. దీనినొందు 3,50,00,000
 మూడుకోట్ల యేబదిలక్షల రోమములును యేడులక్షల కేశ
 ములును ఇరువదిగోల్లను ముప్పదిరెండు దంతములును
 సహస్రింఫలములయెత్తు మాంసమున్ను సూర్యఫలములు రక్త
 మున్ను గలిగి ముందు కనుపరచిన చక్రానుకూలముగ స్థూల
 పంచీకరణవిచారణ ననుసరించి యుండును. (ఇక పారమా
 ర్థిక శరీరలక్షణము నెప్పెదను వినుము. అనగా మానవుని
 యొక్క సూక్ష్మదేహలక్షణములని తెలియునది.)

శ్లో॥ భువనానిచ సర్వాణి, పర్వతద్వీపసాగరాః
ఆదిత్యాద్యాగ్రహస్సంతి, శరీరే పారమార్థికే
పారమార్థికదేహేహి, షట్పక్వాణిభవంతిచ
బ్రహ్మాండేయేగుణాస్తోకా, స్తేష్యస్మిన్నేవసంస్థితాః.
—గారుడ. 15 అ. 53 శ్లో.

తా॥ పారమార్థిక శరీరమునందు పదునాలుగు లోకములును పర్వతములును ద్వీపములును సాగరములును సూర్యాది దేవతాగ్రహములును మూలాధారాది షట్పక్వములును వేయేల బ్రహ్మాండమునందుగల సర్వవస్తువులును యీ పిండాండమునందు గలవు. అనగా మానవునియొక్క దేహమునందు శ్రీ విరాట్స్వరూపమంతయు నున్నదని శ్రీమన్నారాయణుండు స్వయముగా గరుడనితో జెప్పెను.

కనుక సుజనులారా! ఇప్పుడీ ప్రమాణమునందు బ్రహ్మాండరూపుండైన శ్రీ భగవంతుండగు విరాట్పురుషుని యందు ఏ యే అంశములుండెనో ఆయంశములన్నియు పిండాండ స్వరూపుండైన యీ మానవుని దేహమునం దిమిడియున్నవియని గదా చెప్పినది. ఇట్టి విషయమును గురించి విచారించునపుడు మానవుని దేహమందు బుట్టవలయునా లేదా గ్రహించును ఇది యిట్లుండనిమ్ము. మరియొక ప్రశ్నకలను. ఎట్లనిన “యశ్చైవే విష్ణుః” అను న్యాయంబున శ్రీ మహావిష్ణువు యజ్ఞస్వరూపు

డనియు ఆ శ్రీ దేవునియొక్క శరీర
లన్నియు యజ్ఞపరికరములుగా శాస్త్రములు
కనుక మానవునిదేహ మట్లు యజ్ఞకర్తృత్వస్థా
త్వస్థానమునకు పరికరస్థానమునకు నెట్లుపరె
సందేహముతో బ్రశ్నించువారికి వేదవాకి
వినుడు.

శ్రుతి:— హృదయే దక్షిణాగ్ని రుదరే గా
చాహవనీయం, యజతే పురుష
బుద్ధిం పత్నీం, పరిగృహ్యదీప్తోం
యాణి యజ్ఞపాతాణి, కర్మే
ణాని, సత్రే శారీరికే.

—యజుర్వేదాంతర్గతంబైన గర్భోపనిష

తా॥ (మనుజుని) హృదయమునందు
ఉదరమునందు గార్హపత్వాగ్నియు ముఖమున
యాగ్నియు నున్నవి. కాపున పురుషుడు
యుండి బుద్ధిని భార్యగను, సంతోషమును దీ
ద్రీయములను యజ్ఞపాత్రలుగను, కర్మేంద్రి
కరణములుగను గావించుకొని యజ్ఞమును జే
శారీరయాగమునందు ఆ యా దేవతలే తటస్థమై
లుగా నుండి ఆయాస్థానములయందు దేవతలు
చేయుచున్నారు. ఆయాగమునందు యీశరీర

శిరఃకపాలమే యజ్ఞగుండము. కేశములే దర్భలు. ముఖమే అంతర్వేది. జీవించియుండుకాలము యాగకాలము. దహరశబ్దమే సానువేదము. వైఖరి యజుర్వేదము. పరాపశ్యంతీమధ్యములు ఋగ్వేదము. కూరవాక్యములు అధర్వవేదము, సత్యవాక్కులు వ్యాహృతులు. కామమే యజ్ఞపశువు, మరణమే అవభృథస్నానము.

ఈ యాగమునందు అగ్నులు జ్వలించుచున్నవి. అందు దేవతలు సరియైన సంసారసుఖమును గైకొనుచున్నారు. దీనిని చక్కగా తెలిసికొనువా రందరును యజ్ఞమును జేసిన వారే. ఇట్టి యాగమును జేయనివాడు జీవించియుండినను వాడు మృతినొందినవాడే. ఈ శరీరము యాగముకొరకే యాగమునుండి గలుగుచున్నది. యజ్ఞమునకు దగినట్లు వికారము బొందుచున్నది. పరిణామమును బొందెడు శరీరధారియైయున్నది. (కనుక)

సుజనులారా! నా ఆత్మహితులారా! నా సోదరీసోదరులారా! మీరు శ్రీమన్నారాయణుని కృపాకటాక్షములకు పాత్రులై యిహపరసౌఖ్యంబు లనుభవింపదలంచితిరేని సర్వవేదసారంబగు సత్యవాక్యములను నాకు శ్రీసర్వేశ్వరుడు పొడసూపినట్లు మీ కీ గ్రంథమున బోధించుచున్నాడను. మీ రన్యదృష్టి లేక ఆత్మార్థానుభవమున సమష్టితత్వము స్వానుభూతిని బొంది నిర్మలమనస్కులై నిష్కాముకులై వాదభేద

ములు మాని యిందలి యథార్థతత్వమును గ్రహించి చైవ భక్తి గురుభక్తి భూతదయ గలిగి స్వస్వరూపానుభవజ్ఞులై వర్తించుచు నిహపరసౌఖ్యంబు లనుభవించురుగాక.

(శ్రీ) అంతర్యామియైన పరమాత్మ తనకు సృష్టి సంకల్పము దోచినంతనే సాకారము విరాట్ స్వరూపమును దాల్చి “సాధిభూతాశ్చిదైవం మాం, సాధి యజ్ఞంచయే విదుః” అను భగవద్గీతావాక్యానుసరణి తానే అధిభూత అధిదైవిక అధియజ్ఞ స్వరూపుండై సృష్టి, స్థితి, లయ, కారణ మనే బ్రహ్మాండసృష్టి యనే యజ్ఞకర్తయై ప్రావిర్భవించెను. ఇట్టి యజ్ఞనిర్వహణామై యీ సర్వలోకభూతము లనే పిండాండస్వరూపములను నయంశముతో సృజించి అందు మానవునిమాత్రము తన వలెనే సంకల్పవికల్పసోషణములను కార్యకారణసందర్భకర్తృత్వస్వాభిమానముతో సృజించి యీమనుష్యునకు యీ లోకములో మూడుకార్యములను చేయుటకు నియమించి ఆయభిప్రాయమునే వేదరూపముగా విధి నియమించెను. ఎట్లునగా, “బ్రహ్మచర్యేణ ఋషిభ్యః యజ్ఞేన దేవేభ్యః, ప్రజయౌ పితృభ్యః ఏష ఏవ అన్మణో యః, పుత్రీయజ్ఞా బ్రహ్మచారి వాసీత్” అను తైత్తిరీయసంహితప్రమాణముగూడా ఋగ్వేదబోధానుకూలమై యీదిగువను చెప్పబోవునట్లువంటి త్రివిధములగు మానవుని ధర్మములు యీ పై శ్రుతులతో బోధించెను.

అవి యేవనగా మొదటిది:— “ప్రజా తంతుం మాప్య
 వభేత్సీ” అను తైత్తిరీయ ౧౦ యనునాకము ననుసరించి ప్రతి
 యొకమానవుడు పితామహులు పరంపరావచ్చుచున్నట్టి సంతాన
 మనుతీగను చెడకుండునట్లు కాపాడుటకై గృహస్థాశ్రమమున
 జేరి తాను స్వసంతానము బడయుటయును అట్లు కలుగనియెడల
 ఆస్థానమునందు దత్తుసంతానమైనను నిల్పి తనతండ్రి తనకు
 యిచ్చినటువంటి గృహకార్య, పంచయజ్ఞ, దాన, ధర్మ,
 బ్రహ్మవర్ణాకనాది కృషిచట్టము సంతయు ఆ కుమారునికి
 వప్పగించగలందులకు యెదురుచూచుచు తానుమాత్రము
 గృహస్థాశ్రమముననుండి గృహధర్మములను నిర్వర్తించుకొను
 చు సదా “సర్వధర్మాః పరిత్యజ్య మామేకంశరణంవ్రజ”
 అను భగవద్గీతాభిప్రాయము ననుసరించి, ప్రతియొకడు
 తన మనస్సునందు నేను, నాది యను స్వకర్తృత్వాభి
 మానము లేని సర్వకార్యకారణకర్త జగన్నియంతయును
 శ్రీ సర్వేశ్వరుడే యుం డోకమునందు గల భూతకోటియనే
 బొమ్మలాట నాడించుచున్నా డను తలంపుతో జ్ఞప్తిగలిగి
 యొకప్పుడైనను భగవదధీనమగు లోకకర్తవ్యమును మరువక
 భగవద్భక్తిగలిగి గృహస్థాశ్రమము నటించుచు అనంతరము
 తన గృహస్థధర్మభారమును తనకుమారున కప్పగించి పితృ
 ఋణము తీర్చుకొనుటయు,

రెండవది:—ఇంద్రాది దేవతలు భగవంతుని యజ్ఞస్వరూపమైన బ్రహ్మాండలోక భూతములందు నిండియుండి యీ దేవతలును సర్వలోక పాలకులై మీకు సర్వ కార్య నిర్వహణార్థమై తోడ్పడుచున్నారు గనుక ఆ దేవతలయొక్క తృప్తికొరకు “పంచయజ్ఞవిధానం తు గృహీ నిత్యం నహంపయేత్” అను స్మృతి వచనమును,

తే॥ గీ! యజ్ఞపంచక మామ్నాయమందు జెప్ప

బడియె నరులకు శ్రద్ధచే వాని నాచ

రించు మానవులకు ఫలసంచయములు

గలుగు నొనరింపకున్న బాములు పొసంగు.

—బ్రహ్మాండపురా. 1 ఆశ్వా. 722 ప.

బ్రహ్మాండపురాణము, వేదములందు సర్వులకును పంచయజ్ఞములు విధించినట్లు చెప్పుచున్నది. కనుక ప్రతియొకగృహస్థుడు అనగా పంచములాదిగా గల సర్వులును ప్రతిరోజును ప్రాతఃకాలమున బ్రహ్మయజ్ఞ, దేవయజ్ఞ, పితృయజ్ఞ, మనుష్యయజ్ఞ, భూతయజ్ఞము లను పంచయజ్ఞములచేత రెండుగుటలకాలమైనను దేవతల నారాధించుచు గృహస్థధర్మమున తాను వర్తించుచు అనంతరము యీధర్మమును తనకుమారున కప్పగించి దేవఋణమును దీర్చుకొనవలయును.

మూడవది :—మానవుడు తా నీలోకమునకు వచ్చి చేయవలసినట్టి కార్యములు రెండు నిర్వర్తించుకొన్నాడు

కనుక ఇంతటినుండి తనను బంపించిన భగవంతుని సన్నిధానము చేరవలసియున్నది కనుక అందు 'పాకస్యవహ్నివిద్జ్ఞానంవినా మోక్షోనైవసిద్ధ్యత్తి' అను ఉపనిషద్వాక్యానుసరణి అగ్ని లేక భోజనపదార్థములెట్లు పక్వము చేయుటకువీలు లేదో అట్లే మానవునకు నిర్విషయానుభవముచే బ్రహ్మజ్ఞానంబు వడయక మోక్షంబు సిద్ధించదు. అందువలన ప్రతియొక మానవుండు నిస్సంకల్ప నిస్సందేహ నిర్వైరినిశ్చల తత్వానుభవజ్ఞుడగు సద్గురువు చెంత జేరి వారివలన మహావాక్యార్థానుభవము దెలిసికొని ముముక్షుత్వమును బొంది సానుభూతిని వర్తించుచు తన యొద్దకు మఱియెవ్వరైనను సద్గుణగరిష్ఠులగువారు వచ్చి బ్రహ్మవిద్యను చెప్పుమని ప్రార్థించునెడల అట్టి విద్యను సద్గుణగరిష్ఠులకు బోధించుచు అనంతరము శ్రీ విరాట్పురుషునిలో సాయుజ్యాది భావమున ఐక్యమును బొందుటయే ఋషిఋణవిముక్తి యనంబడును.

ఈ పైనజెప్పినట్టి పితృఋణ, దేవఋణ, ఋషిఋణములను మూడుకార్యములను మాత్రమే యీ లోకములో ప్రతియొకమనుష్యుడు నిర్వర్తించుకొనుటయే, పిండాండరూపుండైన మానవునియొక్క గృహయజ్ఞము సమాప్తియనంబడును. అనంతర మట్లే బ్రహ్మాండరూపుండైన శ్రీ విరాట్పురుషునియొక్క జగత్సృష్టిస్థితిలయంబులను మూడుకార్యములయొక్క బ్రహ్మాండయజ్ఞము ప్రశయాంతము

సమాప్తియగును. కనుక నిట్టి పిండాండబ్రహ్మాండస్వరూపులనువారు నిరువురును తదుపరి నిర్వికారనిరంజననిగమాగోచరమైన పరమాత్మస్థాన మధిస్థితురు. కాన పిండాండరూపుండైన మానవునకును బ్రహ్మాండరూపుండైన విరాట్టనుకును నిత్యానిత్యవివేకభేదమేగాని స్వరూపభేదంబు లేదని శ్రుతిస్మృతిపురాణేతిహాసంబులు స్పష్టపరచుచున్నవి. ఎట్లనగా.

శ్రీ భగవంతునియొక్క బ్రహ్మాండయజ్ఞమునుండి పిండాండరూపుండైన మానవుని యీ లోకములో ముందు ననుబడిచిన త్రివిధకర్మరూపమైన గృహయజ్ఞము “పాకయజ్ఞ ర్యజేతచ” అను న్యాయమున నిర్వర్తించగలందులకు శ్రీ భగవంతునిచే సృజింపబడియుండెను. అందు బ్రహ్మాండయజ్ఞకర్తయగు శ్రీ భగవంతుడు తన్ను తాను మఱువకయు తానొక వస్తువును ప్రేమింపకయు సాక్షిమాత్రుడై బ్రహ్మాండయజ్ఞలీల నటించుచుండును. అందువలన శ్రీ సర్వేశ్వరునిచేసి చేయనట్లు నిష్కర్మనిస్సౌకల్యుడై యీ మానవునికంటె శ్రేష్ఠుడన బరగి యుండెను.

మనుజు డట్లే ప్రేమానురాగబద్ధత్వమును పొడక ప్రాకృతమును క్రీగంటజూచుచుస్వస్వరూపసంధానము నొకప్పుడైనను జ్ఞప్తి మఱువక సంసార మనే గృహయజ్ఞమునందు నటించనేర్చి వర్తించుచున్నయెడల విరాట్ట తానేగాని తనకు

వేఱుగా మఱియొక విరాట్టు లేకనేపోవును. గనుక శ్రీ బ్రహ్మాండ పిండాండ స్వరూపుల కభేదమేగాని వేరులే దని పండితవర్యులకు సానుభూతియై యుండును. ఇది సత్యము. సత్యము. కనుక సుజనులారా! మానవులు శ్రీ విరాట్టు రుషుని అవయవములలో వేరువేరుగా జనించి ఇందు కొంద రొక కచ్చాస్థులును కొందరు కానివారును లేరు. ఇక మానవ సృష్టికృమప్రమాణ మొకటి వినుడు.

శ్లో॥ మహార్షయస్సప్తపూర్వే, చత్వారో మనవ స్తథా
మద్భావామానసేజాతా, ఏషాంలోకా ఇమాప్రజాః.
భగ. 10 అ. 6 శ్లో.

తా॥ భృగువు మొదలగు సప్తమహర్షులు వారికంటెను పూర్వులగు సనకాదులు, మనువులు, వీరందరును నా సంబంధ మగు భావముగలవారై నా సంకల్పమాత్రమున బుట్టిరి. లోకమునందలి యీ ప్రజ లందరును వారివలన బుట్టిరి. అని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ స్వయముగా చెప్పియుండెను.

అందువలననే శ్రీ భాగవత ద్విత్వియస్కంధ 81పుట 73 వ పద్యము మొదలు 86 పుట 92 వ పద్యము లోపల నారదునకు బ్రహ్మప్రపంచోత్పత్తికృమము జెప్పటలో తాను స్వయముగా శ్రీ విరాట్టురుషునియందు గాంచివట్టి సృష్టిపరికరములగు మహదాదితత్వములగు ఆకాశాది పంచ మహాభూతములను సూర్యాదిఅధిదేవతలను శ్రీ విరాట్టురు

ఘని అవయవస్థానములలో ఆయాతత్వాధిదేవతల జననస్థానము నిరూపించుటయందు సూర్యుడు నేత్రములయందు గలిగెను. చంద్రుడు మనస్సునందు బుట్టెను. శోత్రములయందు దిక్కులు జనించెను. అని స్పష్టముగా నుడువుచు,

ఇకను కల్పనాకథరూపమైన మానవులయొక్క చాతుర్జాతులాదిగాగల విషయమును జెప్పవలసివచ్చినప్పుడు బ్రాహ్మణకులము ముఖమునందు గలిగె నందురు. బాహువులయందు క్షత్రియకులము జనించె నందురు. ఇల్లు తననుగాక లెక్కజూచుకొను మనునట్లు నుడివియుండెను. ఇక బ్రహ్మాండపురాణమునందు స్పష్టముగ ఆదియందు చతుర్ముఖబ్రహ్మచే మానవకోటి యొక్కజాతిగానే సృష్టింపబడి అనంతరము తేత్రాయుగాదియందు పదిమంది పెద్దలగు మనుష్యు లొకచో జేరి కాలముననుసరించి తలయొక కృషులు నిర్ణయించుకొను సట్లుగ జెప్పుచున్నది. ఈ విషయము ముందువాయుదును. చదువరులు సక్రమముగా గ్రహించునది.

కనుక యీ సాక్ష్యము లన్నియు మానవసృష్టిని గురించి సమస్తితత్వమునే వెల్లడించుచుండ ఒక్కరైనను అనగా శాస్త్రములు చదివినవారును చదువనివారునుగూడ యధార్థమగు జాతీయ నిజచట్టము మనసా తలపోసి సర్వభూతదయతో సర్వమానవులకు యధార్థమగు జ్ఞానతత్వమును బోధించక కులపక్ష, మతపక్షములు బూని దండూరచౌర్యన్యవాదభేద

ములతో బ్రాహ్మణులు ముఖమున బుట్టిరనియు, బాహువుల
యందు రాజులు బుట్టిరనియు, యూరువులందు నైశ్యులు పుట్టి
రనియు, సాదములందు శూన్యులు పుట్టిరనియు వీరలు భగ
వతుని సేవించుటకే పుట్టలేదనియు, వీర లేకర్మాదులు గా
రనియు తాము తలపోయుచు సమస్తతత్వ మనునది రవంత
యైనను ఆత్మయందు తలపోయక ఆభాసభావనతో అన్యులను
దూషణభూషణతిరస్కారంబు లాడెడివారు వేలకొలది కలరు.
ఇట్టివారికి జ్ఞాత గలుగగలందులకే శుక్రు లిట్లు శాసించు
చున్నవి. ఏలననగా,

శ్రుతి:—జాతించ, నచర్మణో, నర క్తస్య, నామాంసస్య నచాస్థినః।
నజాతిరాత్మనోజాతి, ర్వ్యవహారిపరికల్పితా.

—నిరాలంబోపనిషత్ 21 శ్లో.

తా॥ జాతి దేహమునకు లేదు. రక్తమునకు లేదు.
మాంసమునకు లేదు. ఎముకకు లేదు. ఆత్మకు లేదు. జాతియ
నునది లోకవ్యవహారము నిమిత్తము కల్పింపబడినది.

శ్రుతి:—అంత్యజాతీ ద్విజాతిశ్చ, ఏకఏవ సహోదరా
ఏకయోని ప్రసూతత్వాత్, ఏకశాఖే నజాయతే.

—శరభోపనిషత్. 32 శ్లో.

తా॥ అంత్యజాతియందు బుట్టినను, అగ్రజాతియందు
బుట్టినను వీరలిద్దరును సహోదరులే. ఏక శాఖవారే, ఎందు

వలననగా సర్వులును బ్రహ్మాత్మనుండియే సంభవముగుట వలన ననియే యెరుగునది.

శ్రుతి:—మూఢయితచ దేహవర్ణాశ్రమకర్తృత్వభోక్తృత్వా ద్యహంకార భావనారూఢోమూఢః.

—నిరాలంబోపనిషత్ . 35 శ్రు.

తా॥ మూఢుడనగా యెవడు? తనదేహము, తనజాతి, తనయాశ్రమము, తానే చేయువాడు, తానే అనుభవించు వాడు అను నీ మొదలగు అహంకారరూపముగు వ్యప్తిభావ నతో చరించువాడు మూఢుడనంబడును. (కనుక)

శ్లో॥ జంతూనాం ప్రాణినశ్శ్రేష్ఠా, ప్రాణీనా మతిజీవినాం,
బుద్ధిమత్సు నరాశ్రేష్ఠా, నరేషు బ్రహ్మవాదినః.

—రాజయోగరత్నా.

తా॥ స్థావరములు మొదలగు జడవస్తువులలోపల ప్రాణములుగల జంతువులు శ్రేష్ఠములు. వాటికంటెను బుద్ధిచే జీవించు మనుష్య, మృగ, పశుపక్ష్యాదులు శ్రేష్ఠములు. వీటిలో మనుష్యులు శ్రేష్ఠులు. మనుష్యులలో బ్రహ్మజ్ఞానులు శ్రేష్ఠులు. గనుక నాసోదరీ సోదరులారా !

శ్లో:—ప్రాప్యచాప్యత్రమంజన్మ, లబ్ధ్వాచేంద్రియసౌఖ్యవమ్।
నవేత్యాత్మహితం యస్తు, సభవే దాత్మఘాతుకః.

తా॥ ఉత్తమమగు మానవజన్మము దొరకియు, చక్షు శ్చివణాదికర్మేంద్రియములు పుష్టిగా గలిగియు ఎవడు ఆత్మ

జ్ఞానము పొందుటకొరకు పరియత్నించడో వాడాత్మభూతకు
దని చెప్పబడును.

శ్లో:—ఏమాంనవిద్యా, నతపో నదానం,
జ్ఞానం నశీలం, నగుణో, నధర్మః,
తే మృత్యులోకే, భువిభారభూతో
మనుష్యరూపేణ మృగా శ్చరంతి.

—భర్తృహరి సుభాషితమ్.

తా॥ ఏమాంనవులు విద్యయు, తపస్సును, దానమును,
జ్ఞానమును, శాంత శీలములను, సద్గుణములను, దానధర్మము
లను చేయుట లేదో ఆనరులు యీ భూభారముగ చతుష్పా
జంత్రువులై చరించుచున్నవారలు అని యెరుంగుడు.

శ్లో॥ పురుషార్థత్రయీనిష్ఠాః, పురుషాఃపశవోధ్రువమ్,
మోక్షార్థపురుషఃశ్రేష్ఠ, ఇతివేదాంతడిండిమః.

—వేదాంతడిండిమము.

తా॥ ధర్మార్థకామములను మూటినిమాత్రమే కోరు
వారు పశుప్రాయు లనబడుదురు. మోక్షార్థియైన పురుషుడో
క్కడుమాత్రమే అందరికంటెను శ్రేష్ఠుడు. (కనుకసర్వులును)

శ్లో॥ అహింసాసత్యమస్తేయం, శౌచమిద్వియనిగ్రహః
దానందమోదయాశాంతి, సుర్యేహంధర్మసాధనమ్.

—యాజ్ఞవల్క్య స్మృతి.

తా॥ జీవహింస చేయకుండుటయు, అనగా యెరుల నెవ్వరినైనను మనస్సు కష్టపజేయకుండుటయు, సత్యము గా పాడుకొనుచుండుటయును, దొంగతనము సేయకుండుటయు, మర్మబుద్ధి లేకుండుటయు, బాహ్యేంద్రియనిగ్రహముగలుగుటయు, ధర్మబుద్ధిగలిగియుండుటయు, అంతరింద్రియనిగ్రహముగలిగియుండుటయు, భూతదయ గలిగియుండుటయు, ఓర్పుగలిగియుండుటయు, సర్వజనులకు యిహపరసౌఖ్యసాధనభూతంబులైయుండుచు. (కనుక సుజనులారా)

శ్లో॥ అజ్ఞశ్చ శ్రద్ధదానశ్చ, సంశయాత్మావినశ్యతి.

నాయం లోకోఽస్తి న పరో, నసుఖం, సంశయాత్మనః.

—భగ 4 అ. 40 శ్లో.

తా॥ అత్మజ్ఞానము లేనివాడును, సత్యమైన గురువా కృములందును, యథార్థమైన భగవద్గీతాదిగ్రంథములయందును నమ్మకము లేనివాడును సంశయచిత్తుడును నశించును. సంశయాత్మనకు యీలోకమందైనను, పరలోకమందైనను సౌఖ్యములేదు. కనుక సత్యసంఘలైన భగవంతుని పుత్రిలగు సర్వసుజనులారా! “ధైర్యం, సాహసం, లక్ష్మీః” అను న్న్యాయంబున యథార్థమైన ధైర్యసాహసములతో మీమీ పూర్వకృతము ననుసరించి మీకు బాల్యమునుండి ప్రాకృత రూపములైన అరువది నాలుగు విద్యలలో యేది లభించునో ఆవిద్యను సక్రమముగా కృషిసల్పుచు ద్రవ్య మాట్టించి

యథార్థమార్గముతో భూతదయతో, అతిథిలభ్యాగతుల
సోషణతో, సత్యశౌచాదిగుణములతో, గృహస్థధర్మ
మున నటించుచు సర్వజనులును మీకు లోగడ కనుబడిచి
నటువంటి భగవదనుశాసనమై వేదవాక్యము విధించు
త్రివిధఋణవిఘ్న క్షిచేసికొని శ్రీమన్నారాయణుని దివ్య
సన్నిధానము జేరుటకుగాను సదా శ్రద్ధాభక్తియుక్తు
లై యీలోకమున చరించుచు సజ్జనసమష్టిత్వబుద్ధిగలిగి
డయా దాక్షిణ్యవర్తనగల ఏయొకజాతిమానవులైనను అట్టి
సజ్జనుల సాంగత్యముచే సత్యాదివాక్యములను వినుచు సదా
సత్యసమష్టిబోధించునట్టి సర్వవేదసారంబగు శ్రీభగవద్గీతలుః
ఉపనిషత్తులాదిగాగల భాష్యములను సదా చదువుకొనుచు
తదర్థమును సక్రమముగా గ్రహించి స్వానుభూతిని బొంది
నిర్మలహృదయులై ధర్మబుద్ధిపరాయణులై వాదభేదములు
లేక దుర్జనసాంగత్యములేక శ్రీ సర్వేశ్వరుని కృపాకటాక్ష
ములకు పాతులై యిహపరసౌఖ్యసాధనభూతులై శాశ్వ
తానందానుభవపరవశులై సుఖించుడు; సుఖించుడు.

ఇది శ్రీమన్నారాయణ వరప్రసాదలబ్ధ కవితావిలాస పోకా
వెంకటకృష్ణదాసప్రణీతంబైన జాతీయసమష్టిధర్మతత్వ
రహస్య ద్వితీయాశ్వాసమునందలి బ్రహ్మజననం
బును మానవుని విరాట్స్వరూపనిర్ణయంబును
చాతుర్జాతుల జన్మస్థాన మభేదవిచారణ యనం
బడు సర్వము సమాప్తము.

ఓమ్

శ్రీ గురుభ్యో నమః

జాతీయసమష్టిధర్మతత్త్వరహస్యము

తృ తీ యా శ్వా స ము.

పు రా ణో క్తం బ గు

చతుర్ముఖ బ్రహ్మసృష్టికృమవిచారణ.

ॐ॥ అతడే బ్రహ్మ యనగ నలరి లోకంబుల
బుట్టజేసె వరుసబుట్టి రఖల
జనులు త్రిగుణయుక్తులును నభిమానధ
నులును వఱలె వారివలన జగతి.

—బ్రహ్మాండపురాణము.

శ్లో॥ సాత్త్వికోదేవతాదేహో, మానవోరాజసస్సృజితః
తమ స్తిర్యజ్మగాద్యాస్తు, దేహోయం పాంచభౌతికం.

తా॥ అనగా చతుర్ముఖబ్రహ్మచే పాంచభౌతికసృష్టి
గుణవిభాగముల ననుసరించి మూడు విధములుగ సృజింప
బడెను. ఎట్లనగా సాత్త్వికాంశమున దేవతలను రాజ
సాంశమున మనుష్యులను తామసాంశమున పశుపక్షిమృగ
క్రిమికీటకాదులనున్న సృజించెను. (అందుప్రధమమున)

చం॥ నలువ స్వకీయదివ్యవదనంబున దేవతలం, బిత్తవ్రజం
బులను నురస్థలంబున బ్రహ్మోదము మీఱ మనుష్యులంసురా
రులజఘనస్థలంబునను రూఢిసి బుట్టగజేసి వింతయై
చెలగెడి సృష్టికాంక్షను సృజించెను నక్షము జ్యోత్స్న చేదగఁ.

—బ్రహ్మాండపురాణము 1 అ. 195 ప.

తా॥ బ్రహ్మ (తన తపోమహిమవలనను దైవకరుణ
వలనను) తన ముఖమునుండి దేవతలను పితృదేవతలను,
వక్షస్థలమునుండి మనుష్యులను, యూరువులనుండి రాక్షసు
లను, చంద్రునినుండి చంద్రకిరణములు బయలు వెడలినట్లుగా
తనఅవయవములనుండి వీరలను సృజించెను. (అప్పడు.)

చ॥ పతగములు, భుజంగములు, పాదచతుష్టయయు క్తజంతు
క్షీతితలమందుబుట్టవటజెప్పెడిదేమి, మహీసురాదిసం [పుల్
తతుల కభేదమే చెలగు ధర్మమొకండ నిరంతరంబు న
ప్రతిహతరూపమై ధరణి రాజులు మానవు లేకజాతులే.

—బ్రహ్మ. 1 అ. 79 ప.

తా॥ కీటకములు, సర్పములు, చతుష్పాజ్జంతువులు,
సృజింపబడలేదు. మానవులందరు ఒకే జాతివారు. సర్వులు
సత్యధర్మమును మాత్రమే యాచరించువారుగా నుందురు.
ఎట్లనగా,

ఆ॥ వె॥ అదియె కృతయుగాహ్వయంబున బాలుపారు
నందు బ్రబలియున్న యఖిలజనులు

చిత్తసిద్ధి గోరి చేయుచుందురు తపో
వ్రతములను పశేభక్తు లగుచు.

—బ్రహ్మాండ 1 అ 71 పద్యం.

తా|| ఆ కృతయుగమునం దున్నటువంటి సర్వజను
లును దైవభక్తితో నిర్మలహృదయులై తపోధర్మవ్రతాదుల
నాచరించుచుండువారలు. (అట్టికాలమందు)

చ|| గిరిగుహలందు గుంజముల కేవలకాననసీమలందు సా
గరముల భూమిరంధ్రముల గాపురముం దనుజేయుచుండి శో
కరహితులైన భవ్యగుణకాండవిభూషితులై విగేహులై
పరగుదురపు భూరిసుఖభాగులునై ముదమార నెప్పుడుకా.

తా|| మనుష్యులందరును గృహములు లేకయే, పొద
రిండ్లయందు, అడవులయందు, సముద్రతీరములందు, భూమి
రంధ్రములయందు, కాపురములు నేయుచుండువారలు. ఇట్లు
ఆదియుగానుసారమైన ధర్మబుద్ధితో వర్తించుచు కండమూలా
దులు, ఆకులు మాత్రమే ఆహారముగా గొనుచు వర్తించు
చుండువారలు. ఇట్లుండ,

సీ|| పక్షిలు నిరీహులై వర్తిల్లుచుండుట

జిత్తబె విషయమై చెలగుచుండు

వార లొండొరుల నవార్య పౌరుషమున

హింసించబూనక యెద్దియేని

కాయుగము ఒక్కగుణమే సర్వజనులయందు ఆరోహణమై
యుండుటచే నాలుగుయుగములందునుగూడ ఆ యాగుణ
సంబంధులకు మానవు లందరును ఒక్కజాతివారుగానే యున్న
వార లని విజ్ఞులు తెలియుదురుగాక. ఇది యిట్లుండనిండు. పై
ప్రమాణము ననుసరించి యుగానుసారముగ ప్రజలయొక్క
గుణము మారుచుండు నను వాక్యానుసరణిగా కృతయుగాంత
మును త్రేతాయుగాదియును పొడసూపినంతనే ప్రజ లందరి
యందును మనోద్రేకములైన విషయవాసనాలోలత్వము
గలిగి యెండిరులకు కయ్యములు సంభవించి,

కం॥ ఆకస్మికముగ భూస్థలి

నీకరణిని సంగసక్తి హృదయంగమమై

వీక జెలుగుట మునుపటి

దా కాలపువృత్తి మారె నతిచిత్రముగఁ.

—బ్రహ్మాండ. 1 అ. 96 ప.

కం॥ హితమతులను బోచుటయు న

హితులం దెగటార్చుటయు మహిభుజులకు నీ

క్షీతికృత్యంబులు యుద్ధం

బతులంబగు నైశ్యయుక్తి యర్హము లనుచుఁ.

—బ్రహ్మాండపురా. 1 అ. 97 ప.

తా॥ ఇట్లు యుగసంధికాలంబున మనుష్యులందరి
యందును విషయవాసనాలోలత్వవైషమ్యములు పొడసూపి

నందున అప్పటికుండెడు జనములందుగల పెద్దలు ఒకచో జేరి యిట్లు నిర్ణయించుకొనిరి. ఈ ప్రజలకు కట్టుబాట్లు లేనట్లైన అన్యోన్యకలహములచే బలముగలవాడు దుర్బలుల బాధించుచుండును. కనుక ఈ ప్రజలయందు బలముగలవాని పరిపాలనాది కొన్ని సాంఘిక కట్టుబాట్లు పుండవలె నని తలంచిన వారలై

“శ్రీతాయుగంబున ధరణి బుట్టి.

ధరణిసురుల్ మహీవిభు లుదారధనంబులు గ్రాలు వైశ్యులు
జరణభవుల్ కిరాతు లను జాతులుగాగ జరించి రందు.”

—బ్రహ్మాండ, అనుషంగ. 1అ. 138వ.

తా॥ అప్పటికున్న ప్రజలలో కొంచెము తెలివியు, జాగ్రత్తయు, శమదమంబులు కలవారిని కొన్నిగ్రంథములు రచించుటకును ప్రజలకు ప్రజ్ఞానాది ధర్మములను బోధించుటకును నిర్ణయించిరి. మఱికొందరు బలశౌర్యసాహసములు గలవారిని గ్రామపరిపాలకులుగను నిర్ణయించిరి. ఇంకొందరు తాకిక వ్యావృత్తిగలవారిని ఒకచోట వస్తువు, మఱియొక చోటునకువ్యాపారరూపముగ మార్పుటకు విధించిరి. ఇక మిగిలిన ప్రజలు ఆమువ్వరికార్యములయందు సహాయభూతులై యుండులాగున నిర్ణయించిరి.

ఇట్టి సంఘము లేర్పడినప్పటినుండియు ఈ పరిపాలకులకు మొదటి సంఘముయొక్క శాఖవారే మంత్రాలోచన

జెప్పటకును, లా చట్టముగు గ్రంథములు నిర్ణయించుటకును సంబంధమై యుండెను. అందువలన యీమంత్రుల యిష్ట ప్రకారము గ్రామమునకు ప్రభువుగా నున్నవాడు ప్రజల యందు కట్టబాట్లు నడపుట సంభవించెను. అందువలన యిష్టప్రేమన ఆంక్షయులు ఏ సంవత్సరమున కాసంవత్సరము మాతన లా చట్టములు శారదాబిల్లువలె అమలులో బెట్టుచు ఆ చట్టప్రకారము ప్రస్తుతకాలపు ప్రజలను నడిపించు చున్నట్లే పూర్వమును క్రమేణ బ్రహ్మ, క్షత్రీవంశీయులను రెండుతెగలవారు యేకీభవించి స్మృతు లనే, లా చట్టము లను వ్రాసి చూపించుచు మిగిలిన ప్రజలను ఆ లా చట్ట ప్రకారము కార్యకారణసందర్భములయందు భయభీతులతో దాస్యమును చేయించుకొనుచు వచ్చుచుండిరి. కాని తదుపరి,

తపోమాహాత్యములు గలిగిన కశ్యప ప్రజాపతికి పితృ యను భార్యయందు లోకకంటకులైన హిరణ్యాక్షహిరణ్యకశిపు లను వాండ్లు జనించినట్లు బ్రహ్మక్షత్రియులలో కాలానుగుణ్యముగా అనేకులు ధూర్తులుగూడ జనించియుండ వచ్చును. మఱియు అట్టి రాక్షసుడైన హిరణ్యకశిపునకు సత్య సంఘుడై దేవతాసేకస్తుత్వుడైన ప్రహ్లాదుడు జనించినట్లు మూడు, నాలుగు సంఘములలో అనగా వైశ్యశూద్రు లను వారిలో శాంత శమదమాది దైవభక్తి, గురుభక్తి భూతదయ గలవార లనేకులు జనించి యుండవచ్చును. అట్లు జనించినప్పు

టికిని ఇప్పుడు మనదేశములో రైల్వే మొదలగు ననేకయంత్రములు గనిపెట్ట గలిగినట్టి తెలివిగలవార లెందరోగలరు. కాని యిప్పుడు రాజ్యపరిపాలకులైన ఆంగ్లేయులు, మనవాండ్ల తెలివి బయలు పఱచినయెడల శిక్షించుట కారంభించినందున హిందువుల తెలివియంతయు, నుసిగమ్మిన నిప్పువలె ఎట్లు నిష్ప్రయోజనముగా దోచుచున్నదో అట్లే పూర్వమును బ్రహ్మక్షత్రియుల పరిపాలనాచట్టముక్రింద తాళలేక పృజ్ఞానులైనను ప్రాకృత తెలివిగలవారలైనను తదన్యులు పై వారికి అల్పమైన సేవలుజేసి బ్రదుకుచు వచ్చుచుండిరి. ఇట్లున్న కాలమున మానవులకు పూర్వము గృహములు లేవు గనుక.

తే॥ 1॥ మఱియు తే॥తాముఖంబున మానవగణ

మెలమి నాయాయివిష్కంభముల గృహంత

రములు నిర్మించుకొనియె నర్హమగు జ్ఞాన

మున స్వకీయాంగుళవాతమున నె కొలిచి.

—బ్రహ్మాండ. 1 అ. 110 ప.

తా॥ అట్టి తే॥తాయుగమందు ప్రజలు వారి వారి తెలివితేటలకొలంది అంగుళప్రమాణముతో కొలిచి గృహములను, గామములను నిర్మించుకొనుచు వచ్చుచుండిరి.

—* బ్రహ్మసృష్టి. - ద్వితీయవిచారణ *—

ఇట్లున్న కాలమున ప్రజావృద్ధి తక్కువగా నుండుటం జూచి చతుర్ముఖబ్రహ్మ తన శరీరమునుండి దేవతాగణమును

సృజించి, ఆశరీరమును వదలి మఱియొక శరీరమును దాల్చి ఈ శరీరమునుండి పితృగణము గలిగించి ఆశరీరము వదలి మఱియొక శరీరముదాల్చి యీ శరీరము నుండి మానవగణము సృజించి యిట్లే ఒక్కొక్కశరీరమున కొక్కొక్క భూతగణము చొప్పున,

సీ॥ బ్రహ్మచే సృజింపబడిన నిర్జరపితృ

మునిమానవాదిక భూతజాల

మాతృస్వరూపంబులను భూతములజరా

చరముల యక్షపిశాచ గుహ్య

కాపురఃకిన్న రాద్యమరయోనులమఱి

పక్షి మృగోరగపశువితణి

సృజియించె జగమున జెలగు స్థావరజంగ

మాతృకసృష్టి యవ్యయము న్యయము

...

...

...

...

—బ్రహ్మాండ. ప్రక్రియ. 1 అ. 198.

ఇట్లు బ్రహ్మ ఒక్కొక్కశరీరమున నొక్కొక్క గణము సృజించుచు క్రమేణ సర్వలోకములయందు నున్న వంటి భూతగణమునంతయు తన శరీరమునుండియే సృజించెను. ఇట్టి ద్వితీయసృష్టియందు,

క॥ ఎనుబది యెనిమిదివే లని

మునిసంఖ్య చెలంగు వారి ముఖములవలన

ఘనసంహితలన్నియు పబ్లి

లెను భూస్థలి నవియె మహితలీలం దనరుక.

—బ్రహ్మం. అనుషంగ-శిల. 638 ప.

ఇట్లు ద్వితీయసృష్టియందు ఎనుబది యెనిమిది వేలు ఋషులు జనించిరనియు వారందరును అనేక భాష్యములు వ్రాసియున్నా రనియు తెలియవచ్చుచున్నది.

ఇందువలననే లోకమందు బహుమతములు బహు జాతులు బహునిష్ఠవృత్తములు బహుకథాభేదసందర్భములుగా హిందూమతమునందు చతుర్వేదములును వాటికి నాలుగు ఉపవేదములును 6 వేదాంగములును 1184 ఉపనిషత్తులును 40,00,00 జ్యోతిషమును 84 శాస్త్రములును 32 పురాణములును కల్పింపబడుచు, యిందుండి 75 మతములును ఒక్కొక్క మతమునకు ఆయాకర్మానుకూలమతసంబంధమైన శాస్త్రములును అందులో ఒక్కొక్క మతమునకు అనేక శాఖలు గలిగి ఒక శాఖవారు మఱియొక శాఖవారితో నామతము మంచిది, నాశాఖమంచిది, నాకులము మంచిది, అని వాదించుకొనుచు కొట్లాటలు సంభవించియుండెను. కనుక ఈ వైనజెప్పిన వాటిలో ఏది వేదమో, ఏది అవేదమో, ఏది ఆక్షేయమో, ఏది పౌరుషేయమో వర్ణించి చెప్పటకు బ్రహ్మకైన సాధ్యము కా దని శాస్త్రములు బలుకుచుండ

శ్లో॥ బ్రాహ్మణాస్తుమరీచ్యాద్యాః, నవద్యాః, సాధకాస్సృతాః
తతో దేవాసురపితౄన్, మనుష్యా నసృజత్ ప్రభుః.

—రాజ. 30 శ్లో.

తా॥ ఆబ్రహ్మ మరల తన దేహమునుండి తొమ్మండు
గుర నవబ్రహ్మలను సృష్టిసాధకు లనుగ సృజించెను. వారి
వలన అనంతరము దేవతలను, రాక్షసులను, పితృదేవతలను
మనుష్యులను సృజించెను. ఆ నవబ్రహ్మలయొక్క నామము
లను వినుడు.

శ్లో॥ మరీచిమత్ర్యగ్గిరసం, పులస్త్యపులఃకృతూన్
దక్షకశ్యపభృగ్వాదీన్, ఋషీ నగే సృజత్ ప్రభుః.

—రాజ. 31 శ్లో.

తా॥ అత్రి, అంగీరస, పులస్త్య, పులః, కృతు,
దక్ష, కశ్యప, భృగు, మరీచి యను నవబ్రహ్మలను సృజించెను.
చ॥ మును సృజించినట్టి భృగుముఖ్యులు కేవలమానులంచుమీ

మనముల నెంచబోకు డభిమానము గల్గు గృహస్థులయ్యున
న్నును లని బ్రహ్మమానసతనూజులునం చననొప్పియుండిరా
ఘనమతు లెల్లలోకముల గల్పనసేయ సమర్థులై రోగి.

—బ్రహ్మాండ. ప్రకీయ. 1 అ. 192 వ.

ఇట్లు బ్రహ్మ తన కుడిభుజమునుండి స్వాయంభువమను
వును, ఎడభుజమునుండి నాతని భార్యయగు శతరూపియను
స్త్రీనిన్ని సృజించి వారిరువురను ప్రథమ గృహస్థులనుగా

జేసెను. అంత యీ మనువునకు ముగ్గురు కొమార్తెలును
యిద్దరుకొమాల్లును గలిగిరి. అపు డీస్వాయంభువ మనువు తన
కొమార్తెల మువ్వరను ఆవైన జెప్పినట్టి బ్రహ్మప్రజాపతు
లైన మరీచ్యాదినవబ్రహ్మలలో,

ఆ॥ వె॥ దక్షునకు బ్రసూతిదారగా నిచ్చె స్వా

యంభవుండు రుచికి నంతనిచ్చె

కూర్మినలరుచున్న కూతు నాకూతిని

వారివలన సృష్టి వలనె జగతి.

— బ్రహ్మాండ. అనుషంగ. 1 అ. 255 వ

సీ॥ ఘనుడౌమరీచికి గర్దమాత్మజయగు

గళయను నంగనవలన గళ్య

పుండను కొడుకును బూర్ణిమయను నాడు

బిడ్డయు బుట్టిరి వేర్చి వారి

వలనబుట్టిన ప్రజావళి పరంపరలచే

భవనంబులెల్ల నాపూర్ణమగుచు

జరిగె

— భాగ. చతుర్థాశ్వాసము. 9 వ ప

తా॥ అనగా మనువుకొమార్తెలు మువ్వరిలో ప్రళవ
పుత్రికయగు ప్రసూతియను కన్యకను దక్షప్రజాపతికిని
యాకూతియను కన్యకను రుచిప్రజాపతికిని, దేవహూతియన
కన్యకను కర్దమప్రజాపతికిని యిచ్చి స్వాయంభువ మనుష

వివాహము చేయగా వారి మువ్వరవలన గలిగినసంతతియే
సర్వలోకము లొకరిమించెను. ఇట్లున్న కాలమున యీజనవరం
పరలోనే దక్షప్రజాపతి మఱల మఱియొక స్నిగ్ధయను కన్య
కను వివాహమాడగాఁజ్నిగ్ధయందు దత్తునకు,

తే॥ గీ॥ ప్రబలి రంతట దత్తుండు భార్యయందు

గాంచె నిరువదినల్వర కన్యకలను

లోకమాతల పంకజలోచనలను

షష్ఠశైశ్వర్యమహితల సాధుమతుల.

—బ్రహ్మాండ. 1 అ. 227 ప.

ఇరువదినలువురు కొమార్తెలు గలిగినటువంటి వార
తైరి. అందులో యీదిగువ నుదహరించు పేరులుగల పది
మంది కన్యకలను నవబ్రహ్మలలో కశ్యపప్రజాపతికి యిచ్చి
దత్తుండు వివాహము జేసెను. కశ్యపునిగురించి భాగవత
6 అధ్యాయము.

సీ॥ కామితప్రదుడైన కశ్యపుకొగిల

ముచ్చట దీర్తు రేముద్దరాండు)

అని హెచ్చరించి వారిపేరులు జెప్పుచున్నారు.

తరల॥ అదితియు, దితి, కాష్ఠయు, దనువయ్యరిష్టయుదామృ
యున్నదనగోధ, దశాఖ్యయు, సురసాఖ్యయు, సురభిన్ము

నికొ మొదలుగాదిమియున్నిలాఖ్య, సుముఖ్య యూసరమా
గా ముదిత లెన్నగ గన్నసంతతి ముజ్జగంబులు భూవరా.

—భాగవత, 6 అ. 256 పు

ఈ పైపేరులు గలిగినటువంటి దక్షుని కొమార్తై
కశ్యపప్రజాపతి వివాహమాడగా ఇందులో దితికి రాక్ష
సులును, అదితికి దేవతలు, ద్వాదశాదిత్యులు, వారివలన వైష
స్వతాది మనువులు, మనువులవలన మానవులును క్రమముగా
గలిగిరి. మిగిలిన భార్యలయందు కాశ్యపునకు,

శ్లో॥ జరాయుజోఽండజశ్చైవ, స్వేదజశ్చోద్భిజస్తథా
ఏవంచతుర్విధః ప్రోక్తో, దేహణాయం పాంచభౌతికం.

తా॥ పాంచభౌతికశరీరములు, జరాయుజములనియు
అండజములనియు, స్వేదజములనియు, ఉద్భిజ్జములనియు
నాలుగు విధములుగా నున్నవి. అందుపై సృష్టిసంతయ
కశ్యపుని సంతతిగానే భాష్యములు చెప్పుచున్నవి. కనుక
సర్వసుజనులారా !

“తస్మాదాహుస్సర్వాః ప్రజాః కాశ్యప్యః”

—శతపదశ్రుతి.

అనగా సర్వప్రజలు కాశ్యపు లనబడుదురనియు,
“గోత్రినాశేతు కాశ్యపః”

—హేమాద్రిలో నుదాహరించిన వ్యాఖ్యపాదనచనము.

అనగా గోత్ర మెరుగనిచోకాశ్యపగోత్రము నుచ్చరించవలెనని యుండుటచే సర్వప్రజలును కాశ్యపున కన్యముగా జనించినట్టి అన్యశాఖవా రొక్కరును లేరని స్పష్టము.

అయితే యీ ఋషిసాంప్రదాయకము లన్నియు మాది విశ్వమిత్రఋషి యనియు, మాది వశిష్ఠఋషియనియు, బేర్కొనబడినట్టి శాఖ లెట్లు గలిగెననగా నారదు డాదిగాగల మహర్షులందరును వారివారి విద్యాబలముకొలంది వేదమునకు శాఖలు గల్పించి యీ ప్రజలలో వారివారికి దగినట్లు కొండరిని శిష్యులుగా యేర్పాటుచేసుకొని వారు నిర్మించిన వేదశాఖలను శిష్యులచే పరిపంజేసి మీరు నా సాంప్రదాయకులు, మీరు నా సాంప్రదాయకు లని ఆ యీ ఋషులు జూట్టించినందువలన వారివారి గురుసాంప్రదాయకఋషులే యిప్పు డీ ప్రజలచే బేర్కొనబడుచుండిరి. ఎట్లనగా లగ్న కోటికి జన్మనక్షత్రము మరచినపుడు నామనక్షత్రమే ప్రధానమైనట్లుగా యిప్పు డీ భేదఋషిసాంప్రదాయకులు తమ జన్మస్థానమైనట్టి కశ్యపఋషిని మఱచి అన్యఋషులను బేర్కొనుచున్నారు. మిగిలిన సర్వజనులును కశ్యపఋషి సాంప్రదాయకులుగనే యున్నారు. కనుక క్రియ కన్నిజాతుల వారును మనువుసంబంధు లగుటచేత మానవు లనియును, కశ్యపఋషిసాంప్రదాయకు లగుటచేత కాశ్యపులనియును స్మృతి సిద్ధమై యున్నది.

—* సంకరజాతి విభాగ వివరణము *—

స్మృతి:—ఉక్తో నియోగో మనునా నిషిద్ధ స్వయమేవతు
యుగస్మాదశక్యోయం, కర్తుంమర్త్యైర్విధానతః.
—బృహస్పతి నచనము.

అనగా స్వాయంభువ మనువుచే మర్త్యలోకమునందు
గల కొన్ని ధర్మములు యుగానుసారముగా స్థాపింపబడెను.
అనుప్రమాణము ననుసరించి,

ఈమనువుచే పూర్వము విధించబడియున్నటువంటి మా
నవులయందు చాతుర్జాతుల విభాగమునకు అనేకజాతులుగ
ప్రజలను వర్తింపజేయుటకుగాను మనుస్మృతి యనుకర్మ
చట్టము బోధించు గ్రంథ మొకటి స్వయముగా నిర్మించి ఆ
కర్మచట్టముప్రకారము తాను ప్రభువగుటచే ప్రజలను
కట్టుబాట్లతో అనేకజాతులుగ మార్చెను. ఆచట్టము నను
సరించి ఋషులనుగూడ అట్టి కాలమునుండి క్రమేణ యెవరి
బుద్ధి విద్యాబలముకొలది వారు ఒకదాని కొకటి విరుద్ధ
ముగా కలహములు గలిగించునట్లు అనేక స్మృతులను వ్రాసిరి.
అట్లుండు కాలమున మనువుచే నిర్ణయించబడిన సంకరజాతుల
జన్మస్థానవివరణను గురించి సూచనకొరకు కొన్ని స్మృతి
వాక్యములు మాత్రమే యిచట పొందుపరచెదను గమనిం
చుడు.

“విపాన్మూర్ఖావసిక్తోహి, క్షత్రియాయాంవిశఃస్త్రియాం
అంబష్టశూద్ర్యాం, నిషాదోజాతః పారశవోపివా
వైశ్యాశూద్రోస్తు, రాజన్యాన్తాహిష్యోగ్రాసుతౌస్మృతౌ
వైశ్యాత్తుకరణశూద్ర్యాం, విన్నాప్వేషవిధిస్సృతః

—యాజ్ఞవల్క్యవచనము.

అనగా వ్యభిచారమువలన విప్రునకు క్షత్రియ
వైశ్యస్త్రీలయందు బుట్టినవాడు కృమముగా మూర్ఖావసిక్తుడు,
అంబష్టాడు ననబడుదురు. శూద్రస్త్రీయందు బుట్టిన
వాడు బోయవా డనిగాని, చారశవు డనిగాని యనబడును.
అట్లే క్షత్రియునికి వైశ్య శూద్రస్త్రీలయందు బుట్టిన
వారు కృమముగా, మాహిష్యుడు, ఉగ్రిడు అనబడుదురు.
వైవలెనే వైశ్యునకు శూద్రస్త్రీయందు బుట్టినవాడు కరణ
డనబడును. అట్లు మూర్ఖావసిక్తుడు, అంబష్టాడు, నిషాదుడు,
మాహిష్యుడు, ఉగ్రిడు, కరణుడు అనబడు నార్గురును, అను
లోమజు అనబడుదురు. ఇట్లే ఎగువజాతి స్త్రీలయందు దిగువ
పురుషులకు గలిగినట్టివారు పృథిలోమజు అనబడుదురు. ఇప్పు
డీపైన వక్కాణించిన ఆరుజాతులవారికి జీవనవృత్తులు స్మృతి
కౌముదిలో వసిష్ఠవచనము,

ఇందు మూర్ఖావసిక్తులకు, ఏనుగులకు, గుఱ్ఱములకు
తగిన శిక్షతో విద్యనేర్చి రథసారధులుగా నుండుటయును,
శస్త్రశిక్షలు బొందుటయును వృత్తులు.

అంబఘ్నలకు శస్త్రధారణమును, మణి మంత్రోషధ వైద్యముచే జీవించుటయును మాహిష్యులకు గీత, నృత్య, నాట్యములు సేయుట జీవనవృత్తు లగును.

పారశవ, ఉగ్రకర్ణులకు ద్విజశుశూషయు, రాజ సేవయు, అంతఃపురములకు ధనాగారములకు ద్వారపాలకులుగా నుండుటయు, రథశాలకు నిధిజ్ఞానమును, హస్తీ, అశ్వముల సారధ్యము, పెంచుటయు శిక్షజెప్పుటయు వృత్తు లగును. ఇట్లే,

శ్లో॥ విప్రాయాంయస్సుతః క్షత్రాత్పుత్రాభ్యగజబంధకృత్
దమనం, తురగాణాంచ, కుర్వాత్తల్లిననం పరం.

—విశ్వంభరశాస్త్రము.

తా॥ క్షత్రియుడు మోహించిన బ్రాహ్మణకన్యాయందు బుట్టినటువంటివాడు సూతు డనబడును. వీనికి వృత్తులు గజములకు, నశ్వములకు, శిక్ష నేర్పుట యగును.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణ్యాంతునుతోజాతో, వైశ్యాద్యైవదేహకస్సస్మృతః,
పాషాణకాష్ఠయో శ్శిల్పం, తస్య జీవన ముత్తమం.

—విశ్వంభరశాస్త్రము.

తా॥ అనగా బ్రాహ్మణస్త్రీయందు, వైశ్యునకు బుట్టినవాడు వైదేహకు డనబడును. వీనికి, రాళ్లు, కర్రలు, చెక్కి జీవించుట వృత్తు లనబడును.

శ్లో॥ యస్తుప్రవివ్రజితాజ్ఞాతో, బ్రాహ్మణ్యాం యశ్చశూద్రజః
తా వృథా విద్ధి చండాళా, సగోత్రా ద్యశ్చ జాయతే.

—మేధాతిథి వ్యాఖ్యానమందు ఆంగీరస వచనము.

శ్లో॥ చండాళశ్వపచానాంతు, నిర్గ్రామస్యా త్రృతిశ్రియః
అవపాత్రాశ్చ కర్తవ్యాః, ధన మేషాం స్వగర్హభం.

తా॥ అనగా సన్యాసికిని, శూద్రునకును విప్రస్త్రియండు బుట్టినటువంటివాడును, స్వగోత్రస్త్రియండు బుట్టినటువంటివాడును పంచము లనబడుదురు. వీండ్రకు జీవన వృత్తులు గ్రామమునకు వెలిగానుండుటయు, కుక్కలను, గాడిదలను, పెంచి జీవించుటయు, పెంకులలో భోజనము సేయుటయు.

ఇట్లనేకవిధముల మనువుచే నిర్ణయింపబడిన సంకర జాతుల విషయమును గుఱించి తత్సంబంధముగా వాసిన ఋషిప్రోక్షములగు స్మృతులను చూడగా జాతిభేదమునకు తారతమ్యమే కనుపించలేదు. ఇట్లు జాతివివేకమునందు మాత్రము.

శ్లో॥ ఆనులోమ్యేన వర్ణానాం, షణ్ణరా స్సంప్రకీర్తితాః
ప్రాతిలోమ్యేన తేషట్ స్యు రితిద్వాదశభేదతః
ఏతేద్వాదశమిశ్రాస్తృ, చత్వారింశ ద్విమిశ్రితాః
అష్టాచయేస్యభేదాస్తే, షష్టిర్ద్వాదశసంయుతాః

సంప్రలను శ్రేష్ఠాభివృద్ధితో పూజించుచు వారి యాజ్ఞలకు బద్ధులై యుండుటయు ఆదంపతులిరువురు జారచోరశ్వమమతాహంకారములు దంభయ్యాభ్యాదులు లేక శాంతిశమదమాదులతో క్రించుచు బుధజనసాంగత్యంబున సత్యసమప్తిధర్మశాస్త్రములు శ్రీవణమననాదులు జేయుచు సద్గుణసదాచారసంపన్నత్వ దైవభక్తి, గురుభక్తి, ఆత్మరతి, వైరాగ్యములుగల ఒక ధ్గురువు నాశ్రయించి తాము యీలోకమునకు వచ్చిన కారణమును తాము చేయవలసిన విధానమును బ్రహ్మతత్త్వస్వరూప నిర్ణయమును ఆసక్తురువువలన సీదంపతులిద్దరును దెలిసికొని స్వానుభూతిని బొందెడి మార్గమే సర్వజనసర్వమతసర్వవేదసమ్మతివిధానంబై యుండగా యీ కల్పితకర్మస్మృతిచట్టములు ఎందుకు జనించెనో తెలియకున్నది. ఇందులకు వేమన్న ఒక పద్యమునం దిట్లు నుడివియున్నాడు.

కం. ఓంకారము సర్వమునై

ర్ఘంకారము సేయుచుండ జగముల నెల్ల

మంకుతనంబున జాతులు

రంకుల కల్పితము మూఢరాసులు వేమా.

గనుక సుజనులారా! అనాది స్వాయంభువమనువునుండి జాతీయచట్టమును కర్మకాండచట్టమును, నిరూపించి నటువంటి విషయము ననుసరించియు ఋషులెల్లరును అనేకవిధములైనటువంటి స్మృతిచట్టములను యేర్పాటుచేయుటయు తత్సం

బంధముగా జాతులు వగైరా కట్టుబాట్లతో మనుష్యదగ్గర నుండియు, పరిపాలకులవలన కొంతకాలము కొన్నిచట్టములు వర్తించుచుండుటయు, కొంతకాలమునకు కొన్నిచట్టములు సహగమనమునకువలె (అనగా పూర్వము భర్త మరణించగానే ఆతని భార్యనుగూడ దహనముచేయుదురు. ఆచట్టమును 150 సంవత్సరముల క్రిందట ఒక మహాపురుషుడు బుట్టి మార్చి వేసెను. అట్లే) స్మార్తమతమునందు యీ ఋషిసంప్రదాయకమైన అతికర్మచట్టమును మార్పు చేసి—రామానుజుడు దైవభక్తియే ప్రధానముగాగల వైష్ణవమతమును స్థాపించెను. ఇట్లే శ్రీశంకరులు సామాన్యకర్మనంతయు నిష్కృతి ప్రతిపాతముసేయుచు ఆత్మతత్వమును బోధించెను. —కనుక యీ కర్మకాండస్మృతిచట్టములు ఒక మహాఋషి కాలములో పుట్టుటయు, మఱియొక ఋషి కాలములో ఆచట్టము మఱి మఱియొక కర్మజ్ఞానమార్గములు బోధించుచట్టములుగ మార్పుగలుగుచుండుటయు నైజము. కనుక యీస్మృతిచట్టములు శాశ్వతములు కావనియును, శ్రీ భగవద్గీతానుభవము మాత్రమే శాశ్వతసంబోధనాత్మకదర్శనమార్గమనియును, ప్రతియొకరును శ్రద్ధాభక్తి నమ్మకములతో ఓ భగవద్గీతలను బఠించి తదర్థము స్వానుభూతిని బొంది నివృత్తిమార్గమున నిత్యానందానుభవమై యిహపరసౌఖ్యము లనుభవించుదురుగాక.

సనాతనపరబ్రహ్మసృష్టియొక్కయు, చాతుర్జాతుల విభాగముయొక్కయు, సంకరజాతిభేదవిభాగముయొక్కయు విచారణ యిట్లున్నది. ఇక ప్రస్తుతము హిందూదేశ మనం బడు ఆర్యావర్తముయొక్క నివాసులగు ప్రజలయొక్క తత్త్వవిభాగవిషయమును, వినుడు. హైందవప్రజాచరిత్ర సంగ్రహమువలన తెలియవచ్చెడిది.

పూర్వము హిందూదేశము నెక్కడ జూచినను అడవు లే యుండెడిది. ఆ కాలమున పట్టణములు, గ్రామములు యెచటను లేవు. కాని అడవిమనుష్యులనువారు కొందరుమాత్రము అక్కడక్కడ నుండుచు పండ్లు, దుంపలు, పచ్చిమాంసము ఆహారముగా భుజించుటయు తాము చంపిన మృగములయొక్క చర్మమునే వస్త్రముగా ధరించుటయు గలిగియుండురు.

తదనంతరము కొంతకాలమునకు ద్రావిడులనువారు వాయువ్యమూలనుండి బెలూచిస్థానము మీదుగా మనదేశములో ప్రవేశించి వారికి వీలైనంతవరకు ఈ అడవులను గొట్టుటయు కొన్నికొన్ని కుగ్రామముల నిర్మించుకొనుటయు జేయుచు వ్యవసాయముచేసి పంటలు పండించుకొనుటయు, భోజనపదార్థములు ఆహారముగా నుపయోగించుకొనుటయు గలిగియుండెడివారు. ముఖ్యముగా గోవుల బెంచుచు వాటి క్షీరాజ్యాదులచేత లాభసంతుష్టి బొందుచుండెడివారు. వీరు

గోచీలను మాత్రమే ధరించువారు. ఇట్లున్న కాలమున యీ దేశమునకు—

ఆర్యులనువారు ఐరోపాఖండములోని హంగేరి, పోలెండు, విధులేని యీ ప్రాంతములనుండి కైబరుకనుమద్వారా మన దేశములో ప్రవేశించిరి. వీరు సంస్కృతభాషను మాట్లాడుచుండిరి. వీరు మనదేశమునకు రాకపూర్వము వారున్నస్థలములయందు వ్యవసాయముచే గోధుమలను పండించుకొనుటయు, పశువులను బలపరుచుటయు, నూలు నడకి వస్త్రములు నేయుచుండెడివారు. వీరు మనదేశములో మొట్టమొదట సింధునదీప్రాంతమున ప్రవేశించి క్రమేణ వృద్ధిబొందినకొలంది అప్పటికుండెడు ద్రావిడులను యుద్ధసన్నాహములచేత దక్షిణదిక్కునకు వెళ్ళగొట్టి యీదేశము క్రమేణ ఆర్యులే ఆక్రమించుకొనినట్లు ఋగ్వేదము జెప్పుచున్నది. (ఆర్యులనగా యీద్విజులే యని యెరుగునది.)

ఆర్యులవృత్తులు:—ఆర్యులు పశువుల మేపుటయు, వ్యవసాయ చేయుటయు మోటబావులచే నీటిని పారించి పంటలు పండించుటయు. వీరికి బాగుగా తెలియును. వీరికి వేటాడుటయందు మిక్కిలి ప్రీతి. వీరు యుద్ధాదులయందు రాచకార్యములు జరుపుటకు ధైర్యసాహసములుగలవారు. బట్టలునేసి రంగులు వేయుటయందును, కోటలు నిర్మించుటయందును, లోహముయొక్క ఉపయోగకరములగు షనుల

యందును జ్యోతిషమునందును, ఆధ్యాత్మికవిద్యయందును, వ్యాకరణశాస్త్రమునందును, రేఖాగణితమునందును, సంగీతమునందును, ఇత్యాది నిపుణసిద్ధాంతములు గనుపించుట యందు సూక్ష్మబుద్ధిగలవారు. ఇంకా వడ్రింగము, వెండి పనులు, కమ్మరము, గోడలుకట్టుట, పరదేశీయులతో వ్యాపారముజేసి ధనమార్జించుట ఇత్యాది వృత్తులన్నియు కృమేణ ఇప్పుడు అనేకయంత్రములను కల్పించుచునవిదేశీయులవలె ననుస్థించుచు అనేకములగు మార్పువృత్తులతో ధనమార్జించుచుండువారు. వీరికి ఆహారము గోధుమలు, మాంసము, పాలు, వెన్న, కాయగూరలు, గడ్డినుసులు వగైరాలు.

ఆకాలపు ఆర్యులస్త్రీలుగూడ వాయుట, చదువుట యందు నేర్పుగలవారలు. ఋగ్వేదములోని మంత్రము అనేకములు స్త్రీలచే రచింపబడినవి. విశ్వావారా శ్రీధా, సూర్యా, మొదలగుస్త్రీలు ఋగ్వేదములోని కొన్ని సూక్తములు రచించిరి. ఇంకా ఋషులతో జేరి యజ్ఞయాగాది కృతువులు జరుపుచుండిరి. కొంతమంది స్త్రీలు బ్రహ్మచర్యవ్రతమును జేయుచుండిరి. అప్పుడు అతిబాల్యవివాహములును లేవు. వితంతువులు మరల వివాహమును చేసికొనగూడ దను నిబంధనయును లేదు. సహగమనమును లేదు. అనేకమందిస్త్రీలు పురుషులను ధనమును జూచి మోహింతురు. స్త్రీలకుగూడయుద్ధ

మునందు ప్రవేశముగలదు. ఆకాలపుస్త్రీలు చీరలు, రవి
కెలు ధరించువారు. పురుషులు దోవతియు త్తరీయములను ధరిం
చువారు. తత్ పూర్వపుస్త్రీలునుగూడ అగ్నిహోత్రాధిక
ములు స్వతంత్రముగా జేయుచున్నట్లును, కౌసల్య స్వతంత్ర
ముగా అగ్నిహోత్రాధికము లాచరించుచున్నట్లును, సీతకు సు
ధ్యావందన మాచరించు నలవాటున్నట్లును, ఆకాలపుస్త్రీలు
రాణివాసమువదలి రాజసభలకు వెళ్ళి పండితులతో విద్యను
గూర్చి చర్చించినట్లును రామాయణమందుననే వ్రాయబడి
యున్నది. ఇది యిట్లుండ ఆర్యుల టయిములోనే సుమారు 4000
సంవత్సరములకు పూర్వమే సంస్కృతములో వ్రాయబడి
యుండుచు వీరి పరిపాలనలో యీ ఋగ్వేదమునందలి ఆర్యులు
హిందూదేశమునకు వచ్చి పరిపాలనాది అనేక అంశములతో
గ్రంథవిస్తరముగా వ్రాయబడియున్నది. హిందూమతసంబం
ధమగు చరిత్రవిషయమగు యీ వేదమునందు అనేక అంశ
ములు యీ టయిములోనే చేర్చబడియున్నవి. అనంతరము
కొన్ని వత్సరములకు, యజుర్వేదము, సామవేదము, అధర్వ
వేదము లను వానినికనిపెట్టి సంస్కృతములో వ్రాయబడినవి.
అంతనుండి ఆలోగడ బ్రహ్మయొక్క ద్వితీయసృష్టిలో కడు
బలచిన ఉపనిషత్సూత్రపురాణములు వగైరా అనేకవిషయ
ములును ఆర్యుల టయిముననే రచియింపబడినవి. ఇట్లున్న
కాలమున వారికి వర్ణభేదములు లేవు. కాని కాలక్రమముగ

సకలవృత్తులను ఆర్యులే అనేకసంఘములుగా మారి ఆయా వృత్తులను కనిపెట్టి తత్సంబంధమైన కృషిమార్గముతో జీవించుచూ వచ్చుచున్నందువలన అందున ఆర్యులే పరిపాలకులుగా నుండుటయు అందుకొందరు వేదాధ్యయన యజనాది మార్గముగా వర్తించుచు లా(ధర్మ) చట్టములు కొన్నివ్రాయించుచు ఆయా కృషిసంబంధమైనటువంటి ఆయా సాంఘికములకు వాణిజ్యాదికృషిభేదము ననుసరించి బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్యశూద్రాది జాతిభేదములుగా నడుపుచు వచ్చిరి. ఇదియే జాతిభేదరహస్యవిచారణగాని అదియందు శ్రీమన్నారాయణునియొక్క అవయవాది స్థానములలో మానవులు వేరుగా జనించినందువలన జాతిభేదములు గలిగినవిగావని విజ్ఞులు స్పష్టముగా నెఱింగి, సత్యసమస్తీభూతదయతో సర్వజనులు నశించి సుఖింతురుగాక. మీ లొక్క ప్రత్యక్షప్రమాణమును వినుడు. “విష్ణుపాదాబ్జసంభూత గంగా త్రిప్రధగామిని” అను శ్రుతివచనప్రకారము గంగభవాని త్రిమహావిష్ణుని పాదములనుండియే జనించెననిగదా చెప్పుచున్నది. అట్టివిషయమును గురించి శ్రీమహావిష్ణువు పాదమూలము క్షద్రీత్యముకిందమార్చినయెడల ఆగంగాభవానిలో భగవంతుని ముఖజనితులమనుకొను బ్రాహ్మణులు స్నానపానాదులు చేయుటకు వీలులేదు కదా! భగవంతుని పాదములకు నమస్కరించుటకు వీలులేదు గదా గనుక విజ్ఞులు దెలిసికొందురుగాక. అయితే “బ్రాహ్మ

ణోస్యముఖమాసీత్” అనుపదముతో శ్రుతియెందుకు విధించెనను ప్రశ్నకు సమాధానము ముందధ్యాయమున వ్రాయదును. గ్రహించుడు. ఈ ఆర్యుల పరిపాలన కీర్తిస్తుశకమునకు పూర్వము రెండువేల సంవత్సరములు ముందున్న కీర్తిస్త అనంతరము పన్నెండువందల సంవత్సరములును జరుగబడినది. తదుపరి కీర్తిస్తుయొక్క పదమూడవ శతాబ్దము మొదలు పదనెనిమిదవ శతాబ్దములోపల మహ్మదీయ పరిపాలనము జరిగినది. అంతనుండి యిప్పుడు బ్రిటిషుపరిపాలన జరుగుచున్నది. ఇందలి విషయములన్నియును విజ్ఞులందరు ఆత్మానుభవముతో యథార్థవాదముతో గ్రహించుదురుగాక.

శ్రీమన్నారాయణ వరప్రసాదలబ్ధ కవితావిలాస పోకా వెంకటకృష్ణదాసప్రణీతంబైన జాతీయధర్మ తత్త్వరహస్యమునందుగల చతుర్ముఖ బ్రహ్మయొక్క ప్రథమస్పృష్టియు, ద్వితీయస్పృష్టియు, తృతీయస్పృష్టియు, ఇందలి జాతీయ చతుర్థభాగ సంకరభాగవిచారణయు, హిందూదేశ ఆర్యపరిపాలన, జాతీయశాస్త్ర విచారణయు గల తృతీయాశ్వాసము సర్వము సమాప్తము.

—

శ్లో॥ బ్రాహ్మణక్షత్రియవిశాం, శూద్రాణాంచ పరంతప!

కర్మాణి పవిత్రాని, స్వభావపరిభవైర్మయైః.

—భగ. 18 అ. 41 శ్లో.

తా॥ అర్జునా! పూర్వజన్మకర్మవశమున మానవులకు నైజముగా ఒకనికి బ్రహ్మవిద్యానుష్ఠానము లభించుటయు, మఱియొకనికి రాజకీయ లభించుటయు, ఇంకొకనికి వ్యాపారము లభించుటయు, కొంతమందికి జీవహింసాది పాపకార్యము లభించుటయు నైజమైయుండును. (అందువలన వారి వారి గుణకార్యముల ననుసరించి ఇతను యీ జాతివాడని గమనించు మని) యీ శ్లోకాభిప్రాయము నుడివియుండగా బ్రాహ్మణునికి సత్వాదిగుణములును, క్షత్రియులకు రాజసాదిగుణములును ఇత్యాదులు ఆయా జాతులకు ఆయా జాతిగుణములు నైజముగాగల్గునని గీతయందు తాత్పర్యము వ్రాసిరి. ఈ యథార్థమునే మీరు కనుపింపజేయవలసియున్నది. ఎట్లనగా ఈ లోకమందు పరీక్షించిన బ్రాహ్మణులు క్షుద్రకార్యములు సేయుటయు, శూద్రులు బ్రహ్మతత్పరు లగుటయు, మహమ్మదు లాదిగాగల సర్వులు రాజ్యపరిపాలనాప్రవేశము సంపాదించుటయు నైజమైయుండగా యీ వైజాతులలో ఫలానిజాతి వంశపరంపరులకు ఫలానిగుణములే నైజముగా బుట్టినవి వైశ్లోకమునకు తాత్పర్యము వ్రాయుట ఎంత స్వధర్మమో విజ్ఞులు తెలియునది. ఈ విషయమును

గురించియే శ్రీ వేదవ్యాసులు యీదిగువరీతి జాతీయసమష్టిని గురించి యథార్థాభిప్రాయము వెల్లడించెను. ఇదియే వ్యాస మతమనియును ఆదిశంకరులు తాను వ్రాసిన సర్వసిద్ధాంత సంగ్రహములో యీ శ్లోకము నుదాహరించెను. గ్రహించు నది.

శ్లో॥ బ్రహ్మక్షత్రియవిటూచ్ఛద్రాం, చాతుర్వర్ణ్యాన్ గుణాత్మకాన్
విప్రశ్శుక్లోన్యసోరక్షః, పీతోవైశ్లోఽస్త్యజోఽసితః.

తా॥ ఈ సర్వప్రజలలో నాలుగు జాతులవారిని తెలిసి కొన వలయుననిన బ్రాహ్మణుడు తెల్లనివాడు, క్షత్రియుడు యెర్రనివాడు, వైశ్యుడు పచ్చనివాడు, శూద్రుడు నల్లని వాడు అని యెరుగవలయుననియెను. ఎట్లనగా శరీరమును జూచిగాదు. గుణములచేతనని యర్థము. అందు తెల్లనిదియగు శుద్ధసత్త్వగుణము గలవాడు బ్రాహ్మణుడనియును, యెర్రనిది యగు రజోగుణముగలవాడు క్షత్రియుడనియు, పచ్చని గుణము గలవాడు వైశ్యుడనియు, నల్లనిదియగు తమోగుణము గలవాడు శూద్రుడనియు వర్ణించి ఆయా గుణ ముగలవానిని ఆయా జాతిగలవానిగా నెరుంగవలయు ననినది. ఎట్లనగా,

శ్లో॥ ప్రవర్తయతి తత్కర్మ, పరిపాకక్రిమం విదన్,
ఋజవశ్శుద్ధవర్ణాభాః, క్షమావంతో దయాశవః
స్వధర్మనిరతా యేస్యస్తేద్విజేషు ద్విజాతయః.

తా॥ అనగా కర్మపరిపాకము ననుసరించి ఒక్కొక్కరు పోవ వలెనైచెదరు. అందు మనోవాక్కాయ సిద్ధిగా పోవ వలెను వారును, బ్రహ్మవిద్యయందు నిష్ఠాగరిష్టులును, దయాసత్య శౌచాదులు గలవారును ద్విజులలో బ్రాహ్మణులనబడుదురు.

శ్లో॥ కామభోగప్రియాస్త్రీష్టాః, కోధనాఃప్రియసాహసాః

త్యక్తస్వధర్మరక్తాంగా, తేద్విజాః క్షత్రితాం గతాః.

తా॥ కామపరవశులై, భోగాసక్తులై, కఠినస్వభావము గలవారలై, కోధులై, సాహసులై, బ్రహ్మకర్మను విడిచినవారలై వలెనునట్టి ద్విజులు క్షత్రియత్వమును బొందుదురు.

శ్లో॥ గోషు వృత్తిం సమాధాయ, పీతాఃకృష్ణృపజీవినః

నస్వకర్మ కరిష్యంతి, తేద్విజాః, వైశ్యతాం గతాః.

తా॥ గోపరిపాలన, వ్యవసాయములచే జీవించువారును, మిశ్రమగుణములుగలిగి తపస్సు, వేదాధ్యయనాది బ్రహ్మకర్మనువదలి వలెనువారును నగు ద్విజులు వైశ్యత్వమును బొందుదురు.

శ్లో॥ హింసానృతప్రియాః క్షుద్రా స్సర్వకర్మోపజీవినః

కృష్ణాఃశౌచపరిభ్రష్టా, తేద్విజాః, శూద్రతాం గతాః

తా॥ మనోవాక్కాయములచే పాణిహింస జేయువారులును, అసత్యభాషణప్రియులై నీచదేవతోపాసనలు, నీచకార్యలోలత్వ, వాద భేద, దంభ, దర్ప, ఈర్ష్యాదులతో

వర్తించుటయు గలిగినట్టి ద్విజులు శూద్రత్వమును బొందుదురు. ఇట్లే,

శ్లో॥ విస్తృత్యధర్మశాస్త్రేహి, తేషాం కర్మ సమీరితం,
ఏకస్మి స్నేకవర్ణేతు, చాతుర్వర్ణ్యం. గుణాత్మకం.

తా॥ ఈలోకంబున కల్పితాంశమైన నామావశిష్టమాత్రం బైన చాతుర్జాతిమానవులలో ధర్మశాస్త్రప్రకారము పైజెప్పినట్లు వారివారి గుణవ్యాపారముల ననుసరించి బ్రాహ్మణులలో క్షత్ర, వైశ్య, శూద్రులున్నారు. రాజులలో ద్విజవైశ్యశూద్రులున్నారు. వైశ్యులలో బ్రాహ్మణ క్షత్రియ శూద్రులున్నారు. శూద్రులలో బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యులున్నారు. అని వేదవ్యాసుడు యథార్థాభిప్రాయమును వెల్లడించెను. (కనుక సర్వజనులలో వారివారి గుణవర్తనయే జాతిరూపముగాని వంశగోత్రపరంపరకా దని స్పష్టము.)

కాన మన మిప్పుడు గ్రహించవలసిన సృష్టిలో గల జాతులు నాలుగున్నవి. ఎట్లనగా శుద్ధసత్త్వప్రజ్ఞానసంఘముగల వారలందరును బ్రాహ్మణులనియును, రజోగుణసాహసులగు సంఘమువారలందరును క్షేత్రపాలకులు గనుక క్షత్రియులనియును, త్రిగుణమిశ్రమ బాకికవర్తన సాంఘికులందరు విశ్వావలోకనులుగనుక వైశ్యులనియును, జీవహింసాది పాపంబులగు షూద్రకార్యము లొచరించువారలందరు శూద్రులనియును

నెరిగి వారిగుణముల ననుసరించియే కులములు యీసృష్టి లోగల మానవకోటి నాలుగుజాతులుగా తెలియునది.

ఇందులకు శ్రుతిపురాణేతిహాససిద్ధాంతప్రమాణములను గూడ చక్కగ నాలింపుడు.

—* వేదస్వరూపమైన వజ్రసూచికోపనిషత్ *—

శ్రుతి:-వజ్రసూచీం ప్రవక్ష్యామి, జ్ఞాన మజ్ఞానభేదనం,

దూషణౌ జ్ఞానహీనానాం, భూషణం జ్ఞానచక్షుషామ్. 1

తా|| అజ్ఞానమును ఖండింప నాయుధమును, జ్ఞానహీనుల దూషించునదియు, జ్ఞానదృష్టులగు నాభరణము బోలి నదియునగు వజ్రసూచికోపనిషత్తును జెప్పుచున్నాడు.

శ్రుతి:-కోవాబ్రాహ్మణోనామ? కింజీవః? కిందేహః?

కింజాళిః? కింజ్ఞానం? కింకర్మ? కింధార్మికః? ఇతి

—వజ్రసూచికోపనిషత్. 2—

తా|| బ్రాహ్మణుడనగా నెవడు? అతడు జీవుడా? దేహమా? వర్ణమా? జ్ఞానమా? కర్మమా? ధర్మము ననుష్ఠించువాడా?

శ్రుతి:-తతప్రప్రథమో జీవో బ్రాహ్మణఇతి, తచ్ఛేన్న అతీ

తానాగతానేకదేహానాం, జీవన్మైకరూపత్వాత్. 3.

తా|| ఈ పైన జెప్పబడినవానిలో మొదట జీవుడు బ్రాహ్మణుడనిన నయ్యది కాదు. ఏలయన ఇదివరకు గడచినవియు ఇకమీద రాబోవునవియు ననేకదేహములు జీవునకు సమానములు. జీవు డొక్కడయ్యను కర్మాసనమువలన పంచములాదిగాగల అనేకదేహముల బుట్టుచున్నాడు. అందు సమ

స్తదేహములందు జీవు డొక్కటేరూపమున నున్నాడు. కావున జీవుడు బ్రాహ్మణుడు కాడు.

శ్రుతి:-తద్విదేహోబ్రాహ్మణఇతిచేన్న ఆచండాలాదిపర్యంతా నాం, మనుష్యాణాం పాంచభౌతిక త్వేన దేహస్యైకరూపత్వాత్.

తా|| అయితే దేహము బ్రాహ్మణుడనినయెడల నదియు కాదు. దేహము పంచభూతములతో మిశ్రియ మగుటవలన నదియు కాదు. మనుష్యులదేహము లొక్కటే రూపముగా నుండుటవలనను, ముసలితనము, మరణము, ధర్మము, అధర్మము మున్నగునవి యెల్లరకు సమానము లగుటవలనను బ్రాహ్మణుడు తెల్లనివాడు, క్షత్రియుడు యెర్రనివాడు, వైశ్యుడు పచ్చనివాడు, శూద్రుడు నల్లనివాడను శరీరనియమము లేకుండుటవలనను తండ్రి మున్నగువాని హింసించునెడల సర్వులకు బ్రహ్మహత్యాది దోషములు సంభవించును గావున దేహము బ్రాహ్మణుడనగూడదు.

శ్రుతి:-తద్విజాతి బ్రాహ్మణ ఇతిచేన్న తత్ర జాత్యంతరే వ్యనేకజాతి సంభవాత్, మహర్షయోధవస్సంతి. 5

తా|| వర్ణము బ్రాహ్మణుడనినయెడల నదియుగాదు. ఒక వర్ణములోనే మనేకవర్ణములు గలుగుటవలనను, అనేక మహర్షులు ఋశ్యశృంగుడు లేడివలనను, కౌశికుడు దర్భ వలనను, జాంబూకుడు నక్కవలనను, వాల్మీకుడు పుట్ట వలనను, వ్యాసుడు చంబశస్త్రీవలనను, గౌతముడు కుండేటి

వీవునను, వసిష్ఠుడు ఊర్వశియందును, అగస్త్యుడు కుండ
యందును బుట్టిస్తాడు దెలియుచుండుటవలనను వీరిలో జాతి
లేకయే జ్ఞానము గలుగజేయు ఋషులు అనేకు లుండుటవల
నను వర్ణము బ్రాహ్మణుడనకూడదు.

శ్రుతి:-తద్విజ్ఞానం బ్రాహ్మణ్యతిచేన్నక్షత్రియాదయోఽపిపర
మార్థదర్శినోఽభిజ్ఞాబహవస్సంతి తస్మాన్నజ్ఞానం బ్రాహ్మణ్యతిరి

తా॥ పారమార్థిక తెలివి బ్రాహ్మణుడనినయెడల నది
యుగాదు. తెలివిగలవార లన్నిజాతులలో నున్నారు. కావున
తెలివియు బ్రాహ్మణు డనకూడదు.

శ్రుతి:-తద్వి కర్మబ్రాహ్మణ ఇతిచేన్న సర్వేషాంప్రాణినాం
ప్రార్థనంచితాగామి.

7

తా॥ కర్మ బ్రాహ్మణుడనినయెడల నదియుగాదు.
సమస్తప్రాణులకును ఆగామిసంచితప్రార్థనము లనుకర్మలు
సమానముగ గనుబడుచున్నందునలనను కర్మములచే ప్రేరే
పింపబడిన జను లాకర్మములకు దగిన కార్యములు జేయు
చున్నందునను కర్మ బ్రాహ్మణు డనకూడదు.

శ్రుతి:-తద్విధార్మికోబ్రాహ్మణ్యతిచేన్నక్షత్రియాదయోఽపిపర
ణ్యదాతారో బహవస్సంతి, తస్మాన్న ధార్మికోబ్రాహ్మణ్యతి. 8

తా॥ ధర్మముసేయువాడు బ్రాహ్మణుడనినయెడల నది
యు గాదు. దానధర్మములు సేయువారు అన్నిజాతులలో

గలరు. అందువలన ధార్మికుడు బ్రాహ్మణుడన గూడదు.

శ్రుతి:-త్వార్థికోవా బ్రాహ్మణో నామ?

అట్లైన బ్రాహ్మణుడనగా నెవడు?

శ్రుతి:-యఃకశ్చిదాత్మానామద్వితీయం, జాతిగుణక్రియాహీనం

..... అనుభవైకవేద్య మపరోక్షతయా

భాసమానంకిరతలామలకవత్సాక్షాదపరోక్షీకృత్యకృతా

ర్థతయా । కామరాగాది దోషరహితశ్శమదమాదిగుణ

సంపన్నో, భావమాత్సర్య తృప్తాశామోహాది రహి

తో దంభాఽహంకారాదిభి రసంస్పృష్టచేతా వర్తత ఏవ

ముక్తలక్షణో య స స ఏవ బ్రాహ్మణ ఇతి శ్రుతిస్మృతి

పురాణేతిహాసానా మభిప్రాయః. అన్యథా బ్రాహ్మ

ణత్యసిద్ధి ర్నాస్త్యేవ.

తా॥ అద్వితీయుడును, జాతిగుణక్రియలు లేనివాడును,

షడూర్ములు లేనివాడును, షడ్భావవికారములు లేని వాడును,

సత్యజ్ఞానానందాదిఅనంతకల్యాణైశ్వర్యములు గలవాడును

... .. అనుభవముచేతనే తెలియదగిన

వాడును ప్రత్యక్షముగా ప్రకాశించు వాడు నగు భగవంతుని

అరచేతిలోని యుసిరిక కాయవలె జక్కగ ప్రత్యక్షము జేసికొని

కృతార్థుడై కామకోధాదులు లేనివాడై శాంతశమద

మాదులు గైకొనినవాడై అహంకార మమకారములు యెవరి

మనస్సున జొరవీయక యుండునో అట్టి లక్షణములు గలవాడే

బ్రాహ్మణుడనిశ్రుతిస్మృతిపురాణేతిహాసములయభిప్రాయ
అట్లు కాదేని బ్రాహ్మణసిద్ధియే లేదు.

పురాణేతిహాసముల ప్రమాణములు వినుడు.

శ్లో॥ నమోహం సర్వభూతేషు, నమే ద్వేష్యో స్తినప్రిః
యేభజంతితు మాం భక్త్యా,మయి తే తేషు చాప్యవ
—భగవద్గీత

తా॥ అర్జునా ! నేను భూతములయందు భేదము
సమముగ నున్నాను. నా కొకడు ద్వేషింప దగినవాడుగా
ప్రేమింపదగినవాడుగాని లేడు. అయినను యెవడు నన
తనవ్యభిక్తితో నేవించునో అట్టిభక్తుడు సదా నాయకు
డగును. నేను వానియం దుండుదును. (అని శ్రీకృష్ణుడు
మాత్మ సమష్టిగా నుడివియుండెను. ఇక వామనపురాణవ
సంధు శ్రీ విష్ణుమూర్తి భూదేవితో నుడివిన ప్రమాణవాక్య
ములను వినుడు.

శ్లో॥ మద్భక్తం శూద్రసామాన్య, మవమన్యంతియేనరాః,
నరకేష్వవతిష్ఠంతి, వర్షకోటి ర్నరాధమాః.

తా॥ ఏమానవులు శూద్రజన్మమునందు జన్మించిన
నాయొక్క భక్తుని శూద్రసామాన్యునిగా దలచి యవమా
నితురో వారు కోటిసంవత్సరములు నరకమునందు బడి
యుందురు.

శ్లో॥ మద్భక్తంశ్వపచంవాపి నిందా కుర్వంతి యే నరాః,
పద్మకోటిశతే నాపి, నక్షమామి వసుంధరే!

తా॥ ఓ భూదేవి ! నాభక్తుడు శ్వపచుడైనను వానిని
నిందజేసిన వారిని పద్మకోటిశతవత్సరముల కైనను శిక్షింపక
విడువనునుమా !

శ్లో॥ భక్తి రష్టవిధాహ్యేషా, యస్మిన్లేచ్ఛేపివ తే
సవిపేంద్రో మునిశ్శీమాన్, సయతిః సచపణ్ణతః,
తస్మైదేయం, తతోగ్రాహ్యం, సచపూజ్యోయథాహ్యహం.

తా॥ అష్టవిధములగు భక్తి మేచ్ఛునియం దుండినను
వాడే బ్రాహ్మణోత్తముడు, వాడే మునీశ్వరుడు, వాడే
శ్రీమంతుడు, వాడే సన్యాసి, వాడే పండితుడు. వానికి
సర్వవిద్యల నియ్యవచ్చును. వానియొద్దనుండి సర్వవిద్యలు
సగ్వులు గ్రహింపవచ్చును. వానిని భగవంతుడనగు నన్ను
పూజించునట్లే పూజించవచ్చును.

శ్లో॥ చండాలమపి మద్భక్తం, నావమస్యేతి బుద్ధిమాన్
అనమానాత్పతత్యేవ రారవే నరకే చసః.

తా॥ హీనజాతియందు బుట్టినవాడైనను వానికి నా
భక్తిగలిగియుండనేని అట్టివానిని బుద్ధిమంతులగువారు నిం
దించరాదు. అట్టి నా భక్తుల నవమానపరచినవారు రారవ
నరకమును బొందుదురు. ఇట్లుశ్రీమన్నారాయణుండు వాక్రుచ్చి

సత్యసమష్టి జెప్పుటయేగాక 'యోగసారము' నందు యీశ్వరుని వాక్యంబులు వినుడు.

శ్లో॥ ఏతైః కర్మఫలైర్దేవి న్యూనజాతికులోద్భవః

శూద్రోప్యాగమసంపన్నో ద్విజోభవతీసంస్కృతః.

తా॥ ఓ పార్వతీ! పైనజెప్పిన పుణ్యకర్మలే బ్రాహ్మణత్వమునకు గారణములేగాని వేరుగా జాతిపుట్టలేదు. వేదవిధానము తెలిసిన శూద్రుడైనను బ్రాహ్మణుడే (గనుక)

శ్లో॥ ద్విజవత్క్షత్రియస్యోక్తః, పాణియామో మహామునే

విరక్తానాం ప్రబుద్ధానాం, వైశ్యానాంచ తథైవచ

శూద్రాణాంచ తథా స్త్రీణాం, పాణిసంయమనం మునే.

తా॥ ఓ మునిసత్తమా! పాణియామము మొదలు గాగల యోగశాస్త్రమునందుద్విజులకేంత యధికారము కలదో అంతటి యధికారము క్షత్రియులకున్ను, ప్రబుద్ధులు, విరక్తులు నగువైశ్యులకును అట్లే శూద్రులకును స్త్రీలకును గలదు.

శ్లో॥ కర్మభిశ్చ శుచిర్దేవీ, శుద్ధాత్మా విజితేంద్రియః

శూద్రోపి ద్విజవత్సేవ్య ఇతి బ్రహ్మనుశాసనం.

తా॥ పార్వతీ, శుద్ధములగు సాత్త్వికకర్మలతోగూడినవాడై పరిశుద్ధాత్ముడై జితేంద్రియుడైనవాడు శూద్రులజుడైనను వాడు ద్విజులలో బ్రాహ్మణుడువలె పూజింపదగినవాడని బ్రహ్మశాసనము.

ఇక భారతభాగవతాది ప్రమాణములను వినుడు.

శ్లో॥ నశూద్రా భగవద్భక్తా, విప్రభాగవతా స్మృతాః,
సర్వవర్ణము తే శూద్రా, యే హ్యభక్తా జనార్దనే.

తా॥ శూద్రాకులమునందు జన్మించినవాడైనను దైవ
భక్తి వానికున్నట్లైన నాడే విప్రాత్తముడు, భాగవతోత్తముడని
యెఱుంగునది. సర్వవర్ణములలో శూద్రుడెవడనగాదైవభక్తిలేని
వాడే (అని భారతము).

శ్లో॥ శ్వపచోపి మహీపాలో, విష్ణుభక్తో ద్విజాధికః
విష్ణుభక్తవిహీనస్తు, యతిశ్చ శ్వపచాధమః.

తా॥ కీయరాజేంద్రా! శ్వపచుడైనను వాడు భగవ
ద్భక్తిగలిగియున్నచో బ్రాహ్మణాధికుడే. దైవభక్తిలేని
యతియైనను చండాలాధముడే అని భాగవతము.

ఇటువంటి ప్రమాణములు కోట్లకొలదిగా నున్నవిగాని
గ్రంథవిస్తరభీతిచే నింతట విరమించుచున్నాడను.

ఇంకొక్క సాక్ష్యమును మాత్రము వినుడు.

శ్రీ మహాభారతము ఆరణ్యపర్వము యక్షప్రశ్న,

312 అ. 105 శ్లో.

శ్లో॥ రాజా కులేన వృత్తేన, స్వాధ్యాయేన శుభ్రేనవా
బ్రాహ్మణ్యం కేన భవతి, ప్రబ్రూహేతత్సునిశ్చితం.

తా॥ ఓరాజా! బ్రాహ్మణ్యము దేనివలన గలుగు
చున్నది! కులముచేతనా? గుణముచేతనా? అధ్యయనము

చేతనా? ధర్మములు వినుటచేతనా? (అని యత్నుడు ప్రశ్న చేయగా ధర్మజుడిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.)

శ్లో॥ శుణు యక్షకులంతాత, నస్వాధ్యాయో, నచశ్రుతం
కారణంవాద్విజత్వేచ, వృత్తమేవ నసంశయః
సయోనిర్నాపి సంస్కారో, నశ్రుతం నచసంతతిః
కారణానిద్విజత్వస్య, వృత్తమేవతుకారణం.

తా॥ ఓయత్నుడా! వర్ణమును వినుము. తండ్రి! బ్రాహ్మణ్యమున కధ్యయనము గాదు. ధర్మములు వినుటగాదు. గర్భాధానసీమంతాది సంస్కారముల బొందుటగాదు. వంశ పరంపరలుగాదు. సద్వృత్తియే బ్రాహ్మణ్యమునకు కారణము. (అని ధర్మజుడు నుడువగా యత్నుడు మరల నిట్లు ప్రశ్నించెను.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణః కోభవేదాగ్జః, వేద్యం కించ యుధిష్ఠిర.
అరణ్య. 180 అ. 20 శ్లో.

తా॥ ఓధర్మరాజా బ్రాహ్మణుడన నెవ్వడు, తెలిసి కొనదగిన దెయ్యది? (ధర్మరాజుట్లుప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.)

శ్లో॥ సత్యందానం ఊమాశీల, మాన్యశంస్యం తపోఘృణా
దృశ్యంతే యత్ర నాగేంద్ర సబ్రాహ్మణ్యతిస్సృతః.

తా॥ ఓ నాగేంద్రుడా! సత్యము, దానము, ఓర్పు, ఆచారము, అహింస, తపము, దయ ఎవనియందు గలవో వాడు బ్రాహ్మణు డని శాస్త్రప్రసిద్ధము.

శ్లో॥ శూద్రేతుయధ్యవేల్లక్ష్యం, ద్విజేతచ్ఛనవిద్యతే.

నైవశూద్రో భవేచ్ఛూద్రో, బ్రాహ్మణో నచబ్రాహ్మణః

తా॥ ఈపై చెప్పబడిన గుణము లెవ్వనికిగలవో వాడు శూద్రుడయ్యును శూద్రుడుకాడు. ఎవనియం దీ సద్గుణములు లేవో వాడు బ్రాహ్మణుడయ్యును బ్రాహ్మణుడు గాడు.

శ్లో॥ యత్రైతల్లక్ష్యతే సర్వవృత్తం | సప్రబ్రాహ్మణ ఇతిస్మృతః.

యత్రైతన్నభవేత్సర్వం | తం శూద్ర మితి నిర్దిశేత్.

—భారత. అరణ్య. 180 అ. 28 శ్లో.

తా॥ ఓ సర్పరాజా! యీ సద్గుణము లెవ్వనియందు కనబడుచున్నవో వాడే బ్రాహ్మణుడు. ఎవనియం దీ గుణములు లేవో వాడు శూద్రుడని ధర్మజుడు పరీక్షిస్తర మిచ్చెను.

కనుక నా సోదరీసోదరులారా! శాస్త్రవాసన, లోకవాసన, దేహవాసన యను వాసనత్రయములో మునిగి వ్యష్టిభావనతో సజ్జనులను దూషణభూషణతరస్కారంబు లాడి కాలపురి కండ్లజూడక సత్యసమష్టితత్త్వము నెరింగి సర్వభూతదయాళువులై సర్వులు సుఖింతురుగాక.

ఈ ప్రకారము చాతుర్జాతులయందును గుణతత్త్వానుభవమే బ్రాహ్మణస్వరూపముగా శ్రుతిస్మృతిపురాణేతిహాససిద్ధాంతప్రతిపాదకనిర్ణయ ముండుటయును తదనుగుణముగా ఈముందు సోపానమున సర్వజనసమష్టి ఆచరణానుకూల

ముగా సర్వధర్మములు విధించియుండెను. ఇట్టి రహస్యశాస్త్ర చట్టములుండగా - పండితులైనవారు.

శ్రుతి:—బ్రాహ్మణో స్య ముఖ మాసీత్
బాహూ రాజన్యః కృతః.

అని పురుషనూక్తమునందు విధించబడి ఆ విరాట్పురుషునియొక్క ముఖమునందు బ్రాహ్మణులును, భుజములయందు క్షత్రియులును, యూరువులయందు వైశ్యులును పాదములయందు శూద్రులును జనించినవిధమున వారివారి కర్మకర్తృత్వ ధర్మాచరణానుకూలము వేరువేరుగా నుండుననియు చెప్పిన ఋషిప్రోక్తాభిప్రాయకారణ మేమనిన మీకు ప్రథమాదిగల యీలోగడజెప్పిన అధ్యాయములన్నిటియందు క్రమేణ మానవు లెట్లు జనించినవిధమున్న వారలు లోకనటనార్థమై చాతుర్జాతులు యెప్పుడు నిర్ణయించుకొన్నవిషయమున్న అందు గుణప్రధానమే అగ్రజాతిస్వరూపమనియును వ్రాసియున్నాడను. ఇకముందు అధ్యాయమున సర్వజనసమష్టికర్మాచరణానుకూలశాస్త్రచట్టములగు ఋషిప్రోక్తాభిప్రాయములనే మీకు సమగ్రముగా వెల్లడింతును. కనుక సర్వులును ఆత్మదృష్టితోయిందు సర్వసమష్టితత్త్వమునుగ్రహించునది.

అయితే ప్రతిపక్షకు సమాధాన మేమనగా—

శ్రుతి:-బ్రాహ్మణోఽ-స్యముఖమాసీత్, బాహూరాజన్యఃకృతః
ఉరూ తదస్య యచ్చైవశ్యః పద్భ్యాగ్ం, శూద్రో అజాయత.

(1) టీక:-అస్య == ఈ విరాట్పురుషుని యొక్క -
ముఖమ్ == ముఖముగా - బ్రాహ్మణుడు == అనగా ఉత్తమజ్ఞాన
సంపన్నుడు - ఆసీత్ == ఆయెను.

(2) అస్య == ఈ విరాట్పురుషునియొక్క - బాహూ
== బాహువులుగా - రాజన్యః == రాజశ్రేష్ఠుడు - కృతః == చేయ
బడెను.

అని యీవిధముగా నాలుగుపాదములయందు విజ్ఞాన
వంతుడగు వాడు విరాట్పురుషుని ముఖముగా ఆయెననియు,
రాజశ్రేష్ఠుడు అతని బాహువులుగా చేయబడెననియు, వైశ్యుడు
అట్లే యూరువులుగా చేయబడెననియు, శూద్రుడు పాదముల
యందు కలిగెననియు నుడివినట్టి యిందలి యథార్థాభిప్రాయము
విజ్ఞులు గ్రహించునది. ఎట్లనగా— “దీక్షతోఽయం
బ్రాహ్మణః” అనియు “అదీక్షిష్టాయాం బ్రాహ్మణః” అనగా
యితడు దీక్షవహించి బ్రాహ్మణుడాయెను. అని శ్రుతిప్రతిపా
ద్యము వదంతిజేసిపలుకుచుండుటయును అందు “అథాత్రాద్ధా
జాయతే యోబ్రాహ్మణో యోయజ్ఞః జ్ఞాయతే - తస్మాదపి
రాజన్యంవా వైశ్యంవా బ్రాహ్మణ ఇత్యేవ బ్రూయాత్ - బ్రా
హ్మణోహి జాయతే యో యజ్ఞః జ్ఞాయతే”

—శతపథబ్రాహ్మణము (3-2-1-40)

తా॥ యజ్ఞముననుండి జన్మించినవాడు (అనగా యజ్ఞదీక్షితుడు) పృత్యక్షముగనే బ్రాహ్మణుడై పుట్టుచున్నాడు. కాబట్టియే దీక్షితుడగు క్షత్రియుని, వైశ్యునిగూడ బ్రాహ్మణుడనియే చెప్పవలయును. యజ్ఞమునుండి పుట్టినవాడు బ్రహ్మనుండియే పుట్టినవాడుగదా. (కాబట్టి దీక్షితులైన క్షత్రియులు, వైశ్యులు బ్రాహ్మణులే) అని శ్రుతివిధించుటచే ఇచట యజ్ఞదీక్షాకాలమునందు బ్రాహ్మణత్వము సిద్ధించినట్లును తత్పూర్వము బ్రాహ్మణత్వనూతనికి లేనట్లును స్పష్టముగదా! ఇదియిటులుండ యజ్ఞదీక్షకులైన క్షత్రియవైశ్యాదులకు బ్రాహ్మణత్వము లభించెనని ఎట్లుచెప్పబడెనో అట్లే “అయమాత్మాబ్రహ్మ” (మాండాకోపనిషత్) అనగా ఈమనఆత్మయే సర్వకారణభూతమగు బ్రహ్మ. బ్రహ్మవేదబ్రహ్మైవభవతి (ముండకోపనిషత్) అనగా బ్రహ్మను తెలిసినవాడు బ్రహ్మయే యగుచున్నాడు. అను శ్రుత్యర్థము ననుసరించియే మహాత్ములగు తత్త్వవేత్తలందరును “అహం బ్రహ్మస్మి” అనగా నేనే బ్రహ్మ వైతిని అని స్వానుభూతిని పొందుచుందురు. కనుక యిట్టి ఆత్మదీక్షకు లెల్లరును బ్రహ్మముఖస్థానమగు ఆత్మరహిని పొందినవారుగనుక వై శ్రుతియందు ‘ఆసీత్’ అనగా పృజ్ఞానముగలవాడు బ్రహ్మముఖముగా ఆయెను. అనగా పొందెను అని యర్థము పృయోగింపబడెను గాని ఈమానవులలో నొకరు యీశరీరముతో బ్రహ్మముఖమునందు జనిం

చెననిగాదు. అయితే ఇట్లు ముఖాంగముగా దీక్షస్థానము నిరూపించినకారణం బేమనిన వినుడు.

శ్రుతి:—సీలతోయదమధ్యస్థా, విద్యుల్లేఖేవభాస్వరా,
 నీవారశూకవత్తస్వీ, పీతాభాస్వత్యణూపమా
 తస్యాశ్శిఖాయామధ్యే పరమాత్మావ్యవస్థితః
 సబ్రహ్మసశివససహస్సేంద్రిసోఽక్షరః పరమస్వరాట్.

తా|| హంసయందుగల పంచతత్వానుభవసారముగా
 సదా భూతములకు గలుగుచున్నట్టి ప్రకృతిభాగింతులనే నల్ల
 మేఘములయందు వడ్లగింజపై ముల్లువలె సూక్ష్మమై, పీత
 వర్ణమై, అణువుతో సమానమై యున్నది. 'దానిశిఖామధ్య
 మందు అనగా సుషుమ్నానాళమందు పరమాత్మ ఉ
 న్నాడు. ఆ పరమాత్మయే బ్రహ్మయు, రుద్రుడు, విష్ణువు,
 ఇందుడు నాశరహితుడు, కూటస్థుడు, అన్నిటికి మూలకార
 ణుడు, స్వప్రకాశుడు-

అను పరబ్రహ్మతత్వము పిపీలికాది విరాట్పురుషుని
 పర్యంతము భూతములయొక్కయు, విరాట్పురుషునియొక్కయు
 ముఖస్థానమే ఆత్మస్థానమై యుండుటచే ఆత్మదీక్షకులైన
 బ్రహ్మయజ్ఞతత్పరు లందరును విరాట్పురుషుని ముఖముగా
 నయిరి. అని వైశుత్వర్థము. ఈవిషయమునుగురించియే శ్రీ
 ఆంజనేయునితో ముక్తికోపనిషత్తునందు శ్రీరాముండిట్లు
 నుడివెను.

శ్రుతి:—భావితం తీవ్రసంవేగా దాత్మనా యత్తదేవ సః
భవ త్యాశు కపిశ్రేష్ఠ, విగతేతరవాసనః.

తా॥ అంజనేయా! ఎవడు తీవ్రసంస్కారవేగము
చేత వ్యక్తివాసనలు వదలినవాడై ఏ ఆత్మస్వరూపమును
ధ్యానించుచున్నాడో ఆ ధ్యానించునట్టి ఆత్మయే తా సగు
చున్నాడు.

అని శ్రీరాముడు నుడివినట్లుగా బ్రహ్మయజ్ఞదీక్షకు
లందరును సత్యలోకస్థానంబైన విరాట్పురుషుని ముఖముగా
చైరి అని శ్రుత్యర్థము. అట్లే తక్కిన మూడుపాదముల
యందును ఆయా గుణకర్మలు అనగా ఈ అధ్యాయమున నిరూ
పించిన వ్యాసుని వాక్యానుసరణి రజోగుణస్థుడు బాహుబల
ముచే జీవించువాడుగనుక పరిపాలకుడు బాహువులుగా
చేయబడెననియు - ఇట్లే,

శ్లో॥ ఊర్ధ్వంగచ్ఛంతి సత్త్వస్థా, మధ్యేతిష్ఠంతిరాజసాః

జఘన్యగుణవృత్తిస్థా, అధోగచ్ఛంతి తామసాః.

—భగ. 14 అ. 18 శ్లో॥

తా॥ సత్త్వగుణప్రధానులు ఊర్ధ్వలోకమును ముఖస్థాన
మగు సత్యలోకమును బొందుదురు. రజోగుణప్రధానులు
బాహులోకమును స్వర్గలోకము బొందుదురు. మిశ్రగుణ
ప్రధాను లూరులోకమును మర్త్యలోకమును బొందుదురు.

తమోగుణప్రధానులు పాదలోకమును యమలోకమును బొందుదురు.

అనగా ఆ యా గుణప్రధానులైన మానవులు ఆ యా వృత్తిస్వరూపముతో నటించుచు ఆ యా కష్టసుఖము లనుభవించుటయే నాలుగు జాతులుగా ప్రధానములు పరిగణింపబడినవి. కనుక వారివారి గుణవృత్తి ననుసరించి ఈతడు ఫలాని జాతివాడని విజ్ఞులు నెరుంగవలయునుగాని వంశపరంపరాగాదని స్పష్టముగా శ్రుతిస్మృతేతిహాసపురాణప్రతిపాద్యసిద్ధాంతము.

ప్రజలయందు ఒకరియం దొకరికి గౌరవాదులు, అత్యైదులుండగలందులకు అట్లైనను బ్రాహ్మణుడు ముఖమునందు బుట్టెననియు, క్షత్రియుడు బాహువులయందు బుట్టెననియు, వైశ్యు డూరువులయందు బుట్టెననియు, శూద్రులు పాదములయందు బుట్టెననియు వైశ్రుతి కర్థము చెప్పకొనుచు వచ్చిరి. అట్లు చెప్పకొనుచు వచ్చినప్పటికిని పూర్వ మీ శ్రుతిస్మృతులు బుట్టినపుడు రాజనీతి కట్టుబాటుచే ద్విజులయందు బ్రాహ్మణవర్తనానుభవము కలదు. అందువలనను ప్రజ లాయర్థము నంగీకరించుటకు గారణమైనది. అదియేగాక ఆర్యులే స్వపరిపాలకులు, ఆర్యులే కవీశ్వరులు, ఆర్యులే వేదవేత్తలు అగుటచే యీసంఘమువా రందరును ఆర్యు లేయర్థమును జెప్పి యొరుల నెట్లు నడపించినను ఆ కాలమునకును, ఆస్మృతి

చట్టములకును ప్రజలు బాధ్యులై వర్తించియుండిరిగాని స్మృతులెప్పుడును కాలానుగుణ్యముగా మారుచుండును. కనుక ప్రతియొకమానవుండును “ఆత్మబుద్ధి సుఖించైవ, గురుబుద్ధి ద్విశేషతః.” అను న్యాయంబున తమ ఆత్మదృష్టితో ఈలోకమన నేమిటి? ఈ లోకపుజనులందరు సహజకర్మము లేమి జేయుచున్నారు? ప్రతియొకమానవుడును సహజముగా ఏ గుణముతో వర్తించితే ఏ యే సౌఖ్యములు లభించుచున్నవి? అని ఎవరికి వారే ఆత్మబుద్ధితో తన స్వానుభూతివర్తనయందు యోచించుకొనిన స్మృతులయొక్క తగాదామారి కర్మలు దైవచట్టమా? మానవకృతమా? యనియు, ఈ ధర్మములు శాశ్వతమా? అశాశ్వతమా? అనియు మీకే గోచరించగలడు. ఆత్మదృష్టితో దైవభక్తితో యోచించుడు. అట్లు గాదేని సత్యసమష్టిధర్మతత్వవర్తనానుభవదైన ఒకపుణ్యాత్ముని గురువుగా నాశ్రయించి సుఖతత్వమునైన తెలిసికొనుము. అట్లు గాకున్నను స్మృతులుగూడ ఒకమానవుని జన్మస్థానాధిక్యముచేతనే ముముక్షుత్వమును బొందునని చెప్పలేదు. ఇందుకు ప్రమాణములను వినుడు.

స్మృతి:—అననీత్య ద్విజోవేదా, ననుత్పాద్యతథాప్రజాన్
అనిష్టావైవ, యజ్ఞశ్చ, మోక్ష మిచ్ఛన్ వ్రజ త్యథః.
—మనుస్మృతి.

తా॥ ద్విజాడు వేదముల నభ్యసింపకయు, సంతాన వంతుడు గాకయు, యజ్ఞములు సేయకయు అతను మోక్షము నజేక్షించెనేని అధోలోకమునకు బోవును.

స్మృతి:—ఏషామన్యత్రభావేన, మృషాచారో భవే ద్విజః
తత్రవిద్యా నదాతవ్యా, పరుషేణ హితైషిణా.

—హరితస్మృతి.

తా॥ సత్యాచారవ్రతాచారములేని ద్విజుడు కర్మ భగ్నిష్టుడై శూద్రత్వమును బొందునుగనుక అతనికి తమ క్షేమమును గోరుకొను పండితుడు వేదమును గణపగూడదు.

స్మృతి:—తస్మాన్నలంఘయేత్సంధ్యాం, సాయంప్రాతస్సమాహితః
ఉల్లంఘయతి యోమోహః, త్సయాతి నరకంధ్రువం.

హరితస్మృతి.

తా॥ ఎవరు సాయంప్రాతః కాలములయందు సదా అశ్రద్ధ చేత సంధ్యను వదలగూడదు. అట్లు వదలిచేని శాశ్వతముగా నరకమున బడియుందురు.

స్మృతి:—విరక్తః ప్రవ్రజేచ్ఛీమాన్, సంరక్తస్తుగృహేవసేత్
సరాగో నరకంయాతి, ప్రవ్రజన్ హి ద్విజాధమః.

—హరిత.

తా॥ బ్రాహ్మవిద్య నభ్యసించు బ్రాహ్మచారి తనకు అప్పుడే కేవలము వైరాగ్యము గలిగెనేని అంతనుండియే సన్య

సించవచ్చును. అట్లుగాక కోరికలుగలవాడు సన్యసించెనేని
వాడు ద్విజాధముడై నరకమును బొందును.

శ్లోతి:—వమనాహారవర్జస్య, భాతి సర్వేషణాదిషు
తస్యాధికారో సన్యాసే, త్యక్తదేహాభిమానినః.

తా|| వమనమైన పదార్థమునందు మానవున కెట్లు
యిచ్చలేదో అట్లే దేహాభిమాన, కులాభిమాన, మతాభిమాన
ములను త్యజించిన యతీశ్వరుని పూజింపవలయును. అట్లు
గాక అభిమానముతో గూడుకొనిన యతిని త్యజించవల
యును.

స్మృతి:—నష్టశౌచే వ్రతభ్రష్టే, విపే వేదవివర్జితే
దీయమానం రుదత్యన్నం, కింమయా దుష్కృతంకృతమ్
సమమ్రబాహ్మణేదానం.....—బృహస్పతిస్మృతి.

తా|| శౌచాచారములు పోగొట్టుకొనిన వ్రతభ్రష్టు
డును, వేదమును కొంచెమైనను చెప్పకొననివాడును నైన
ద్విజుడు అతిథిగా వచ్చినపుడు ఆతని కిచ్చిన భోజనపదార్థ
ములు నాచేత యేమి దుష్కృతము చేయబడెనో యిట్టి
పాపాత్ముని గర్భమున బడవలసి వచ్చె నని దుఃఖించును. అట్టి
బ్రాహ్మణుని కిచ్చిన దానముగూడ నట్లే దుఃఖించును.

స్మృతి:—ప్రతిగ్రహేణ శ్యామంతి, పావక సులితైరివ
అసమ్మానా త్రపోవృద్ధిః సమ్మానా త్రపసః క్షయః.
—బృహస్పతి స్మృతి.

తా॥ ఏద్యిజుడు దానము పట్టుచున్నాడో ఆతని తేజస్సు
నీళ్ళుచల్లిన నిప్పువలె ఆరిపోవుచున్నది. ఎవరు దానము పట్టు
టలేదో ఆతనితపస్సు వృద్ధియగుచున్నది.

స్మృతి:—ఆచారహీనం నపునంతి వేదా, యద్యవ్యధీతం
సహషడ్భిరంఘైః । ఛందాంసిసేవ్యం మృత్యుకాలేత్య
జంతి నీడం శకుంత, ఇవజాతపతాః॥ ఆచారహీనస్యతు
వేదా, షడంగాస్వఖిలాః, కాంప్రీతి ముత్పాదయ
తుం సమర్థా, అంధస్యదారా ఇవ దర్శనీయాః.

—వసిష్ఠస్మృతి.

తా॥ అంగములతో గూడ నధ్యయనము చేయబడి
నను, ఆచారహీనుని వేదములు పావనము చేయంజాలవు.
కెక్కలువచ్చిన పక్షులు గూటిని విడిచినటుల ఛందస్సు మృ
త్యుకాలమునందు వానిని విడిచిపెట్టును. సౌందర్యవతియగు
భార్య గుడ్డివాని కెటుల సంతోషము నీయంజాలదో అటు
లనే వేదములు, వానియంగములు, యజ్ఞములు ఆచారహీ
నుడగు వానికి శ్రేయస్సు నీయంజాలవు.

స్మృతి:—యద్యై తే చత్వారింశ, తస్మాదా నచాష్టా
త్మగుణాః । న సబ్రహ్మణ సన్నియుజ్యం, సాలోక్యంచ
గచ్ఛతి.

—శాతమస్మృతి.

తా॥ వర్ణాశ్రమధర్మరూపములగు సీమంత, జాతకర్మ,
నామకరణ, చౌల, ఉపనయనాదిగాగల సంస్కారములన్ని

యు బొందినప్పటికిని శాంతశమదమాదులగు అహింస, భూతదయ, ఇందిరియనిగ్రహము, క్షమ, అన్యతములేకుండుటలను శమదమము లాదిగాగల ఆత్మగుణములగు యెనిమిది గుణములెవనికి లేవో వానికి బ్రహ్మసాయుజ్యము గాని, సాలోక్యముగాని లభించదు.

స్మృతి:—ఆపోడశా ద్వావింశా చ్చతుర్వింశాచ్చ వత్సరాత్ । బ్రహ్మక్షత్రవిశాం, కాల ఔపనయనాదికస్మృతః । అతఃస్థర్థ్వం, పతంత్యేతే, సర్వధర్మబహిష్కృతాః । సావిత్రీ పతితా వాగ్రత్య స్తోమాదృతే కఠోః॥ —యాజ్ఞవల్క్యవచనము.

తా॥ అనగా బ్రహ్మక్షత్రీయవైశ్యులకు క్రిమముగా 16, 20, 24 వత్సరములలోపల ఉపనయనము పొందని త్రైవర్ణకులుగాయత్రీభ్రష్టులై వాగ్రచ్యు లనబడుదురు. అనగా పతితులగుదురు. కనుక వారిని సర్వకర్మములనుండి బహిష్కృతి యొనర్చవలయును. అని ఇత్యాది శుక్తి, స్మృతివ్రమాణములు ఇహ, పరసాధనకార్యములకు సత్యాది గుణములవలననే సంపాదనపరికరములుగా విధించియుండెను. ఇక నవియన్నియు గ్రంథవిస్తరభీతిచే వదలివేయుచున్నాడను.

కనుక సర్వసుజనులారా! మానవుడు ఏజాతిలో పుట్టినను అంతనుండి మరల వారివారి గుణవర్తనప్రధానముల ననుసరించి పై శుక్తిభిప్రాయప్రకారము బ్రాహ్మణమతాదుసాంశంబైన జీవహింసాది కార్యములకు లోబడినప్పుడు

అతడు తుదగ్రకులములో బ్రదికియుండగా నే పుట్టె నని ఆతనిని సర్వులు శౌరవించక వదలివేయవలయును.

నామకార్థమైన శూద్రకులజుడైనను ఆతనియందు సద్గుణవిష్మయము గలిగిన బ్రహ్మతత్త్వానుభవము గలిగి యుండె నేని అతడు జీవించియుండగానే బ్రాహ్మణుడుగ జనించుచున్నాడు. కనుక అతడు సర్వవిధుల శౌరవించి పూజించదగినవాడు. అయితే యంతమాత్రమునకే యిదివరలో షరంశరగా నచ్చుచున్నటువంటి ద్విజవంశీయులతో కలిసి భుజించదగినవాడా యని మీరు ప్రశ్నచేయ నవశ్యములేదు. మీకు ముందు సోపానమున భుజించ తగినవాడు, స్వధర్మము లాచరించదగినవాడు, ఉపనిషత్తులు పఠింపదగినవాడు అను సర్వ శాస్త్రదృష్టాంతప్రమాణములను వ్రాయుచున్నాడను. సకృదుముగా గ్రహించునది. వాదభేదములు వదలవలసినది. నే నిపుడు వ్రాయు గ్రంథము సర్వముల యభిప్రాయముగాని ఒకరి స్వంత ప్రోక్షము కాదనియు తలంచి సర్వజనులు ఆత్మదృష్టితో సమప్తిభావనతో, దైవభక్తి, గురుభక్తితో ఇహపరసౌఖ్యసాధనభూతంబగు నివృత్తికర్మమార్గమున వర్తించుచు ఓమన్నారాయణుని కృపాకటాక్షములకు పాత్రులై సుఖితురు గాక.

ఇది శ్రీమన్నారాయణవరప్రసాదలబ్ధ కవితావిలాస పోతా మే

కటకృష్ణ దాసప్రణీతంబైన జాతీయధర్మతత్త్వరహస్యము

నందు గల బ్రాహ్మణతత్వస్వరూపనిర్ణయ మను నాలు

గవ ఆశ్వాసము సర్వము సమాప్తము.

జాతీయసమష్టిధర్మతత్వరహస్యము

పంచమాశ్వాసము.

సర్వజనసమష్టి ధర్మాచరణవిధి.

శ్లో॥ “చతుర్ణామపి వర్ణానాం, యాని ప్రోక్తాని శ్రేయశే
ధర్మశాస్త్రాణి రాజేంద్ర, శృణుతాని నృపోత్తమ
విశేషతస్తు శూద్రాణాం, పావనాని మనీషిభిః
అష్టాదశపురాణాని, చరితం రాఘవస్యచ.”

—భవిష్యత్ పురాణము.

తా॥ ఓ రాజేంద్రా, నాలుగువర్ణములవారికిని, శ్రేయస్సుగలుగుటకుగాను ధర్మశాస్త్రములు విద్వాంసులచే జేయబడినవి. అందు శూద్రులకు మిక్కిలి పావనము లైనవి యేవేవియనగా పదునెనిమిది పురాణములును, రామాయణమును అని అర్థము. (ఇట్లే మరియొకస్థలమునందు.)

శ్లో॥ “సిద్ధాంతశ్రవణం ప్రాహ ద్విజానాం, మునిసత్తమాః
శూద్రాణాంచ విరక్తానాం, తథా స్త్రీణాం మహామునే
సిద్ధాంతశ్రవణం ప్రోక్షం, పురాణశ్రవణం బుధైః.”

తా॥ అనగా ద్విజులకును విరక్తులైన శూద్రులకును
అట్టి స్త్రీలకును పురాణము వినుటచే స్మృత్యర్థమంతయు
జెలియవచ్చునని మునిశ్రేష్ఠులందురు. (అనగా యిచ్చట పృథ
మోపదేశము స్త్రీ పురుషులగు చాతుర్వర్ణ్యములవారును,
పురాణములవలననే సర్వధర్మములు గ్రహించ నగునని యభి
ప్రాయము.) ఇట్లు వాయవీయమందు,

“శ్లో॥ ఏతాని నృపశార్దుల ధర్మశాస్త్రాణి పండితైః
సాధారణాని ప్రోక్తాని, వర్ణానాం శ్రేయసే సదా
చతుర్ణా మిహ రాజేంద్ర, శ్రోతుమహాణిసువ్రత.”

తా॥ అనగా సువ్రతుడైన రాజేంద్రా; యీ ధర్మ
శాస్త్రము లన్నియు సర్వసాధారణములై శ్రేయస్సునుగలుగ
జేయునని పండితులచే జెప్పబడినవి. అందువలన చాతుర్వర్ణ్య
ములవారును వినదగుదురు.

ఇక చాతుర్వర్ణ్యములవారికి పురాణపఠనాధికారమును
వినుడు.

శ్లో॥ పఠన్ ద్విజో వాగృషభత్వమీయాత్
స్యా త్త్రియో భూమిపతిత్వ మీయాత్
వణిగ్జనః పణ్యఫలత్వ మీయాత్
జనశ్చ శూద్రోఽపి మహత్వ మీయాత్ ॥

తా॥ అనగా యీ రామాయణమును పఠించి ద్విజుడు
 వక్తలలో శ్రేష్ఠుడగును. క్షత్రియుడు భూపతియగును.
 వైశ్యుడు పణ్యఫలమును బొందును. శూద్రుడు మహాత్వమును
 బొందును. ఇట్లు రామాయణ పఠనాధికారము చాతుర్వర్ణ్యము
 లవారికి చెప్పియుండుటవలనను ప్రథమమున పదునాలుగు
 పురాణములను రామాయణమును, సర్వజనులు వినుట కెట్లధి
 కారము గలదని నుడివియుండెనో అట్లే సర్వపురాణపఠనాధి
 కారము చాతుర్వర్ణ్యములవారికి కలదని యెరుంగునది. ఇందు
 వలననే సూతుడు సర్వపురాణబోధాధికారిత్వము వహించి
 నిర్వహించె నని సర్వులు గ్రహించునది.

సర్వజు సమష్టిపంచయజ్ఞవిధానము వినుడు.

గీ॥ యజ్ఞపంచక మామ్నాయమందు జెప్ప

బడియె నరులకు శ్రద్ధచే వాని నాచ

రించు మానవులకు బలపంచయములు

గలుగు నొనరింపకున్న బాములు పొసంగు.

—బహ్మం. ద్వి॥ ప్ర॥ శ్వా. 722 పద్యం.

తా॥ అనగా, ప్రతిరోజును పంచయజ్ఞములు ప్రతి
 మానవుం డాచరించుచుండవలయునని వేదవిధియై యున్నది.
 అట్లు ఆచరించుమానవులు ఇహపరసౌఖ్యములు పొందుదురు.
 అట్లు పంచయజ్ఞము లాచరించనివారు పాపములను బొందు
 దురు. (ఈవిషయమును గురించి వ్యాసవచనము. “పంచయజ్ఞ

విధానంతు, గృహీ నిత్యం నహాపయేత్” అనగా ప్రతియొక గృహస్థుడు, నిత్యము పంచయజ్ఞములు ప్రతిదివస మాచరించు చుండవలయు నని వ్యాసమహర్షి నుడివెను. ఈవిషయమును గురించియే,

“దానంచ దద్యాచ్ఛాద్దోషి, పాకయజ్ఞైర్యజేతచ,

పితృద్వికంచవై సర్వం శూద్రః కుర్వీతవై సరః.

—దేవలవచనము.

“భార్యారత శ్శుచిభృత్య, భతాశ్శాశ్శిక్షియారతః

నమస్కారేణ మంత్రేణ, పంచయజ్ఞానహాపయేత్.

—యాజ్ఞవల్క్య వచనము.

తా॥ అనగా శూద్రుడు దానములీయవచ్చును. పంచ యజ్ఞము లాచరించ వచ్చును. పితృద్వికర్మలు సర్వము జేయ వచ్చును.

శూద్రుడు భార్యయందే తత్పరుడై శుద్ధికలిగి శృత్యులను పోషించుచు శాశిక్షియలయందాసక్తుడై నమస్కార మంత్రములచే అనగా, (ఇంద్రాయస్వాహా) అనుశబ్దమునకు ఒదులుగా (ఇంద్రాయ నమః) అని మంత్రముచ్చరించుచు పంచయజ్ఞము లాచరించవలయు నని యాజ్ఞవల్క్యుడు వచించెను.)

(పిండవిధానమునుగురించి సర్వజనసమష్టి వినుడు.)

శూద్రుడు గృహపాకేన, తత్పిండా నిర్వపేత్తథా
సక్తుమూలఫలం తస్యా, పాయసంవా భవేత్ స్మృతం.

—భవిష్యద్వచనము.

తా॥ అనగా శూద్రుడు గృహపక్వాన్నముచేసినే
పిండము లీయవచ్చును. అట్లు సత్తుపిండిచేతనైనను ఫలమూల-
ములు పాయసముచేతనైనను నీయవచ్చును.

(సప్తసంతానప్రతిష్ఠనుగురించి సర్వజనసమష్టి వినుడు)

“అధికారీభవే చూఢ్యః పూర్తధర్మేన వైదికే.”

(వ్యాసవచనము)

అనగా పూర్తవైదికధర్మము శూద్రు డాచరించ నధి-
కారి యనియు నుడివిన వ్యాసవాక్యానుసరణి

“వాప్రీకూపతటాకాది దేవతాయతనానిచ

అన్నప్రదాన మారామః పూర్త మిత్యభిధీయతే.”

—జాతుకర్ణ్యవచనము

తా॥ అనగా శూద్రుడు వైదికసంబంధమగు పూర్తధర్మ-
ము లాచరించ నధికారి యనియు అవి యేవేదియనగా చెరువు
వేయించుట బావిత్రివ్వించుట దేవతాప్రతిష్ఠచేయుట సత్త్ర-
ము బెట్టించుట వనమువేయించుట (ధనప్రతిష్ఠ- ధర్మప్రతిష్ఠ)
ఆచరించవలయు నని నుడివెను.

(భగవతాప్రతిష్ఠనుగురించి సర్వజనసమష్టి వినుడు.)

“చతుర్వర్ణైః స్తథావిష్ణుః ప్రతిష్ఠాప్యనుభూధిభిః
భైరవోపి చతుర్వర్ణైః రంత్యజానాం తథామతః
మాతర స్సర్వలోకైస్తు స్థావ్యాః పూజ్యాస్సురోత్తమాః
లింగంగృహీయతిర్వాపిసంస్థాప్యతు యజే త్సదా.

తా॥ అనగా విష్ణుప్రతిమను నాల్గువర్ణములవారును
సుఖముగోరి ప్రతిష్ఠింపవచ్చును. భైరవప్రతిమను నాల్గువర్ణ
ములవారును, జండాలురు సహితము స్థాపించవచ్చును. సప్త
మాతృకలమూర్తులు సర్వలోకులు బ్రతిష్ఠింపవచ్చును.
పూజింపవచ్చును. శివలింగమును గృహస్థుడుగాని సన్యాసి
గాని స్థాపించి పూజింపవచ్చును. (అని దేవీపురాణము)

(మోక్షమార్గ విచారణనుగురించి సర్వజనసమష్టి వినుడు)

శ్రీరాముడు అరణ్యవర్షమున జానకిని నడబాసి దుఃఖ
తుడై యున్నవేళ రామున కీశ్వరుడు ప్రసన్నుడై శివగీతను
బోధించగా రాముడు సంతసించి యిట్లనియె.

శ్లో॥ భగవన్ మోక్షమార్గోఽయంత్యయాసమ్య గుడాహృతః
తతాధికారిణం బ్రూహి తత్ర మే సంశయో మహాన్.
—శివగీత. 16 అ. 1 వ శ్లో.

తా॥ భగవంతుడా, మోక్షమార్గము నీచేత లెస్సగా
నాకు నెరింగింపబడినది. అందు మోక్షాధికారి యెవ్వడో,

వారి విషయమును జెప్పి సంశయమును దీర్చు మని శ్రీరాముం
డడుగ శివుం డిట్లనియె.

శ్లో॥ బ్రహ్మక్షత్రివిశశ్శూద్రాః స్త్రీయ శ్చాత్రాధికారిణః
బ్రహ్మచారీ గృహస్థోవాఽనుపనీతోఽధవా ద్విజః.

—శివగీత.

తా॥ బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య స్త్రీ శూద్రులును
గృహస్థ, వానప్రస్థ, అనుపనీతులగు ద్విజులతో సహా
అందరికిని బ్రహ్మవిద్య పొందుట కధికారముగల దని యీశ్వ
రుండు నుడివెను. (తదనుగుణముగా రమణగీత యిట్లు వచిం
చెను.)

“శ్లో॥ బ్రహ్మచారీ గృహస్థోవా, వానప్రస్థోఽధవా యతిః
నారీవా వృషలోవాపి, పకోఽబ్రహ్మ విచారయేత్.”

తా॥ బ్రహ్మచారి గృహస్థ వానప్రస్థ యతి స్త్రీ
శూద్రులాదిగాగలవార లెవ్వరైనను, మనోపక్వమైనపుడు
బ్రహ్మవిచారణ చేయదగుదురు. ఇట్లు అనేకప్రమాణ
ములు గలవుగాని గ్రంథ విస్తరభీతిచే సర్వజనసమష్టిని
గురించి చెప్పెడు విధానమును గురించి, అన్ని అధికారము
లను గురించి, ఒక్కొక్కదానికి ఒకటి రెండు సాక్ష్యములు
మాత్రమే తెలివిగలవారు గ్రహించునట్లుగా యిందు పొందు
పరచినాను. కనుక మరిన్ని సాక్ష్యములు లే వని సందేహించ
వల దని బుధజనవినుతి. ఎందుల కనగా గుణప్రధానము దప్పు

జాతిప్రధానము లే దని చతుర్థాశ్వాసమున చెలియపరచి యున్నానుకదా !

{ మోక్షమార్గమునకు ద్వితీయసోపానమగు భక్తి }
{ యోగమును గురించి సర్వజనసమష్టి వినుడు. }

శ్లో॥ స్త్రీ త్వే పుంస్త్యే విశేషోవా జాతినామాశ్రమాదయః
నకారణం మద్భజనే భక్తిరేవహి కారణం.

—అధ్యాత్మరామాయణమ్. 10 సర్గ.

తా॥ మద్భక్తిచే తరించుటకు స్త్రీలనియు పురుషులనియు నపుంసకులనియు గొప్పవారనియు కొద్దివారనియు జాతినామ ఆశ్రమములతో నవశ్యములేదు. నాయందు భక్తి యెవరికి కలదో వారలందరిని రక్షించెద నని శ్రీరాముండు శబరితో నుడివెను. మరియు.

శ్లో॥ మాంహి పార్థ వ్యపాశ్చిత్త్యయేపి స్యుః పాపయోనయః

స్త్రీయో వైశ్యాస్తథాశూద్రాస్తేఽపియాంతిపరాంగతిమ్.

—భగవద్గీత అ 9. శ్లో 32.

తా॥ అర్జునా యెరైనను నీచజన్మము గలవారలగుదురు గాక! అట్టివారును, స్త్రీలు వైశ్యులు శూద్రులు మొదలగు వీరందరును నన్ను సేవించిన మోక్షమును పొందుదురు.

అట్లే ఈశ్వరుని వాగ్దానము, సమస్తజనరక్షణ వినుడు.

శ్లో॥ అథ రుద్రో మహాదేవో, మండలస్థ ఉవాచహ

పూజ్యోహం బ్రాహ్మణానాంచ, క్షత్రియాణాం విశేషతః

వైశ్యానాంచైవ శూద్రాణాం, శుశూక్ష్మః పూజకస్యచ
స్త్రీణాంచై వాధికారోస్తి, పూజాదిషు న సంశయః.

—లైంగపురాణము.

తా॥ అనగా మహాదేవుడు రుద్రుడు మండలము దుం
డియే యిట్లు పలుకుచున్నాడు. నేను బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య
శూద్రులచే పూజింపబడుదును. అర్చకులచే నర్చింపబడు
దును. స్త్రీలకుగూడా నాపూజయం దధికారము గలదు. సం
శయములేదు.

శ్లో॥ యస్తుపూజయతే లింగం, దేవాదిం మాం జగత్పతిం
బ్రాహ్మణక్షత్రియౌవై శ్యశ్శూద్రోవామత్పరాయణః
తస్యప్రీతఃప్రదాస్యామి, శుభాన్కాననుత్తమాన్.

—భవిష్యద్వచనము.

తా॥ అనగా ఈశ్వరుడు మరల భవిష్యత్పురాణము
నందు నిట్లు నుడివెను.—దేవతలకాదియు జగదధిపతియు నగు
నన్ను లింగరూపమునందు పూజించువాడు బ్రాహ్మణక్షత్రి
యవై శ్యశూద్రులలో నెవ్వడైనను నేను వానికి ప్రీతుడనై
శుభమైన యుత్తమలొకము నిచ్చెదను. అని నుడువుటయేగాక
ప్రత్యక్షప్రమాణముగా కాశీ శ్రీమైలాదిగా గల క్షేత్రములలో
సర్వజనుల సమష్టితో సమానముగా నర్చింపబడు చుండెను.
ఇంతియేగాక మరియొకచోట మరియొకవిశేషము గూడా
జెప్పియుండెను.

శ్లో॥ అథశూద్రస్య వత్స్యామి, గదత శ్శృణు మాధవి
దంపతీ నమభక్తౌచ, మమకర్మపరాయణౌ
నమస్కారప్రియో నిత్యం, మమచింతా వ్యవస్థితః
శుద్ధ కర్మాణి వై దేవి, యో నిత్యంతు సమాచరేత్
త్యక్త్వా ఋషిసహస్రాణి, శూద్రసేవతుయామ్యహం.

తా॥ అనగా శూద్రునకు దీక్షజెప్పెదను వినుము
పార్వతీ! భార్యభర్తలిరువురును నాయందు భక్తిగలవారై
నన్ను నుద్దేశించి వ్రతములు సేయుచు, నెల్లప్పుడు నన్ను ధ్యా
నించి నమస్కరింపుచు, శౌచాచారపరుండై యుండెనేని వేల
కొలంది ఋషులు నాకొరకు కనిపెట్టకొని యున్నను వారిని
విడిచి, ఆశూద్రునకే ముందు సాక్షాత్కరితునని ఈశ్వరుడు
పార్వతితో నుడివెను. ఇట్టివిషయమును గురించి చెప్పటలో
వామనపురాణమునందు “తత శ్చకార భగవాన్ చాతుర్వణ్యం
హారార్చనా” అనగా చాతుర్వణ్యములవారును ఈశ్వరుని
పూజకొరకే సృజింపబడి రని వసిష్ఠపుత్రుడగు శక్తి యతని
శిష్యుల కుపదేశించెను. కనుక వ్రతపంచములో పుట్టి
నటువంటి వ్రతయొకమానవుండును శ్రీ భగవంతుని సేవా
పూజానమస్కారములకు సమానులై యుండుచు, ఈ సర్వ
వ్రజలలో సద్గుణగరిష్ఠుండై సర్వేశ్వరుని నిష్కామభక్తుండైన
పుణ్యాత్ముండు మాత్రమే అందరిచేతను పూజింపదగినవాడై
అందరికంటె శ్రేష్ఠుం డనబరగును. అంతియేకాని కులజా

త్యాగిసంస్కారముల పొందినంతమాత్రముననే గుణములేని యొక మానవుం డొరులచే పూజింపబడడు. కనుక అన్ని విధములకును సర్వేశ్వరుడగుజగత్కర్తను మాత్రమే సర్వులు నాశ్రయించి యిహపర సౌఖ్యంబులు బొందనగును. ఇందులకే—

శ్లో॥ బ్రాహ్మణః క్షత్రియా వైశ్యాః స్త్రీయశ్శూద్రాంత్యజా
తయః । సంపూజ్య తం సురశ్రేష్ఠం నరసింహవపుధరం ।
ముచ్యంతే చాశుభై రాభివై ర్జన్మకోటిసముద్భవైః.

—నరసింహపురాణము.

తా॥ అనగా బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య స్త్రీశూద్రులను వారును, అంత్యజాతు లను వారును శ్రీ నరసింహ కారము దాల్చిన దేవశ్రేష్ఠుండగు శ్రీమన్నారాయణుని పూజించిన కోటి జన్మముల పాపములను బోగొట్టుకొని బంధ విముక్తులై మోక్షమును బొందుదురు. (అని నుడువుటయేగాక పితృక్షపమాణముగా జగన్నాథమాదిగాగల పుణ్యక్షేత్రములయందు స్త్రీ శూద్రాదిగాగల సర్వజనులతో సమానముగా శ్రీమహావిష్ణు వచింపబడుచుండెను.)

కనుక సర్వసుజనులారా ! నా ఆత్మప్రియులారా ! కొన్ని తామస ఋషిప్రోక్షముల యందు శూద్రులనువారు వేరుగా నొకజాతి కలదనిన్ని వారు ఏకర్మాచరణార్హులు కారనియు భగవంతుని పూజించుటకు తగ

రనియు వారు ఈలోకములో నామకార్థ బ్రాహ్మణులనుబూ
జించియే కడతేర వలయుననియు చెప్పిన గ్రంథములను అట్లు
వ్యప్తిగా చెప్పెడి మానవులను ఎవ్వరు దగ్గరకు చేర్చుకొనక
వినర్జించి ఏమానవుడైనను స్వాత్మారాధనము గలిగి సజ్జన
భావ సమిష్టితత్త్వమును నెరిగిబోధించుచుండునో అట్టి మానవు
డేజాతివాడైనను అతనిని పూజించి గౌరవించువారలే యిహ
పర సౌఖ్యసాధనములు బొందగలవారలు. ఎందువలననగా

శ్లో॥ ఆత్మాన మిశ్వరం వేద సోత్తివర్ణాశ్రమీ భవేత్

యో వస్థాత్రయనిర్ముక్తం అవస్థా సాక్షిణం సదా
యస్యవర్ణాశ్రమాచారో గళితః స్వాత్మదర్శనాత్
సహివర్ణాశ్రమాసర్వా నతీత్య స్వాత్మ నిస్థితః.
—దత్తాత్రేయోపనిషత్.

తా॥ ఎవడు జాగ్రత స్వప్న సుషుప్తులకు సాక్షిగా
నుండువాడై తన యాత్మయగు ఈశ్వరుని తెలిసికొని, సదా
జాతివర్ణాశ్రమములకు పైగానుండు ఆత్మస్వరూపుడే తానని
దృఢబోధ గలిగియుండువా డేజాతివాడైనను అన్ని వర్ణముల
వారిలో శ్రేష్ఠమైనవా డనబరగును. మరియుఎవనికి ఆత్మదర్శన
మువల్లవర్ణాశ్రమాచారభ్రాంతినుండివిడుదల గలిగి యున్నా
నో నాడువర్ణాశ్రమములగు వ్యప్తిభావనగల సర్వమును వద
లినవాడై ఆత్మవేరై యున్నాడని తెలిసికొని ఆత్మకారుడై
యుండుటయే జాతి శ్రేష్ఠత్వ మని చెప్పబడెను. (కనుక అన్ని

ధర్మములకు సర్వజనులు ఆచరణార్హులని వేదసమ్మతమగు సిద్ధాంతము.)

ఇక యోగాభ్యాస సర్వజనసమస్తిని వినుడు.

స్మృతి:—యోగాభ్యాస రతశ్శాంతః పరబ్రహ్మధిగచ్ఛతి
బ్రాహ్మణక్షత్రియవిశాం స్త్రీశూద్రాణాం చ పావనం.

—యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి.

అనగా యోగ మభ్యసించి బ్రాహ్మణక్షత్రియ వైశ్య
శూద్రులెవ్వరైనను శుద్ధశాంతస్వరూపులై పరబ్రహ్మతత్త్వ
మును బొందుదురు.

స్మృతి:—యచ్ఛ్రేయః సర్వభూతానాం స్త్రీణామప్యపకారకం
అపి కీటపతంగానాం తన్నశ్రేయః పరంవద

ఇత్యుక్తః కపిలః పూర్వం దేవై ద్వేవర్షిభి సృథా

యోగవప పరంశ్రేయ స్తేషామిత్యుక్తవాన్ పురా.

—కపిలమహర్షివాక్యము.

తా: మున్ను దేవతల చేతను మహర్షులచేతను ప్రార్థింప
బడినవాడై మహాత్మా సర్వులకు దేనివలన శ్రేయస్సుగలుగు
నని అడుగబడి, కపిలమహర్షి యిట్లనియె. స్త్రీలు ఆదిగాగల
సర్వులకును యోగమే శ్రేయస్సును గలుగజేయును అని
నుడిపెను. కనుక బుద్ధిమంతులగు సర్వజాతులవారును తన
బలముకొలది అష్టాంగాదిగాగల యోగములలో తన కిట్టి

మయినట్టి యోగమును సద్గురువువలన నభ్యసించి పరతత్వానుభవమును బొందగల రని మానమృకము.

మంత్రానుష్ఠాన క్రమమును గురించి సర్వజనసమష్టివినుడు.
శ్లో॥ “జలం నయేషాం తులసీవిమిశ్రం పాదోదకంచక్రిశిలాసముద్భవం నిత్యం త్రిసంధ్యం ప్లవతేనగాత్రం ఖగేంద్ర తే ధర్మ బహిష్కృతా నరాః.

— గారుడపురాణము.

తా॥ ఏమనుష్యుడు త్రికాలములయందు సంధ్యావందనము (అనగా భగవంతుని మంత్రానుష్ఠానము) చేసికొని యు భగవంతుని అభిషేకించినటువంటి తులసీవిమిశ్రమైన చక్రిశిలాభగవంతుని పాదోదకము పుచ్చుకొనడో ఆమానవుడు సర్వకర్మలనుండి బహిష్కృతి యొనర్చదగినవాడు. ఇట్టి భగవంతుని ఉపాసించువారికి మడి మైలలు పట్ట దోవతుల ధారణ యుండవలయు నని యేమిసిద్ధాంతము లేదు.

స్మృత్యః— అపవిత్రః పవిత్రోవాసర్వావస్థాంగతోపివా

య స్మృతేత్ పుండరీకాక్షం సబాహ్యభ్యంతరశ్శుచిః.

తా॥ మానవుడు సూతకాది అశుచిలోనుండి గాని స్నానాదిక్రియలు లేకగాని భగవంతుని ప్రార్థించునెడల రెండు పర్యాయములు పుండరీకాక్ష పుండరీకాక్ష అని ఉచ్చరించినంతనే అంతర్బహిష్కృతియు ఆమానవునకు గలుగును. ఇట్లు ఆహ్నిక దీపమందు గూడా వచ్చుచెను.

శ్లో॥ “నూతకే మృతకేవాపి ఆశౌచం నైవ విద్యతే
ఏషాం పాదోదకం మూర్ధ్ని పాశనం యేచ కుర్వతే.”

తా॥ అనగా విష్ణుపాదోదకమును ద్రావి శిరస్సున ధరించువారికి జాతాశౌచమృతాశౌచములు సహిత లేక శుద్ధుడగుననుట.

శ్లో॥ “దేహశ్శుద్ధ్యతి చాప్యత్నా పీత్వాపాదోదకం హరేః
నిత్యే నైమిత్తికే కామ్యే పీత్వాభుక్త్వా నదుష్యతి.”

—స్మృత్యర్థసారము.

తా॥ అనగా హరిపాదోదకము ద్రావినచో దేహము నాత్మయుశుద్ధి నొందును. నిత్యనైమిత్తిక కర్మలందు విష్ణుపాదోదకము ద్రావి యనంతరము భుజించినను దోషము లేదనుట.

శ్లో॥ “విష్ణు పాదోదకం పీత్వా పశ్చాదశుచిశంకయా
యశ్చాచామతి సంమోహః ద్రభక్మహత్త్యాం నవిందతి.”

—విష్ణురహస్యము.

తా॥ అనగా హరిపాద తీర్థము పుచ్చుకున్న యనంతరము—ఆచమింపనిచో అశుచినగుదునను సందేహముచే—ఆచమనముచేయు నజ్ఞుడు బ్రహ్మహత్య నొందుననుట.

శ్లో॥ గంగాప్రయాగగయపుష్కరనైమిశాని

పుణ్యానియాని కురుజాంగలయామునాని

కాలేనతీర్థ సలిలం వినిహంతితేషాం

పాదోదకం భగతస్తు పునాతి సద్యః.

త్రిము పఠించునపుడును భగవత్కైంకర్యము లాచరించు నపుడును బుధుల పూజించునపుడును మడిమైలలు సందేహము రవ్వొత్తెనను నుండకూడదు. అట్లుండువారి మనస్సు అంధత్వములోనున్నదని ఎరుంగునది. ఇక భగవన్మంత్రమును సర్వజనులు పఠించి యిహపరసౌఖ్యంబు లనుభవించవలయు ననెడి వేదవాక్య నివేదికను వినుడు.

నారాయణ మంత్రం - సర్వజన హతనాధికారం.

శుక్ర:—ఓమిత్యగ్రేవ్యాహరేత్ నమఃకలిపశ్చాత్ నారాయణా యేత్యుపదిష్టాత్ ఓమిత్యేకాక్షరం నమఃకలిద్వే అక్షరే నారాయణాయేతిపంచాక్షరాణిఏతద్వై నారాయణస్యాష్టాక్షరంపదంయోహవై నారాయణస్యాష్టాక్షరం పదమధ్యేతిఅనుపబ్బవంతస్సర్వమాయురేతి విండతే ప్రాజాపత్యంరాయస్పృషం గౌపత్యంతతోఽమృతత్వ మశ్నుతే తతోఽమృతత్వ మశ్నుతఇతి ఏత త్సామవేదశిరోధితే —సామవేదోపనిషత్.

తా|| మొదట (ఓమ్) అనియు తర్వాత (నమః) అనియు తదుపరి (నారాయణాయ) అనియు మంత్ర ముచ్చరించవలయును. ఓమ్ అనునది ఒకఅక్షరము. నమః అనునది రెండక్షరములు, నారాయణాయ అనునది ఐదక్షరములు, ఇదే నారాయణాష్టాక్షరీ మంత్ర మనంబడును. ఈ మంత్రమును యేమానవుడు సదా అనుష్ఠానమునందు (ప్రతిదివసము) ఉపాసన

చేయునో అనగా జపించుచుండునో వాడు సంపూర్ణాయు
ష్మంతుడగును. ప్రజలకు అధిపతియగును. రాజభోగము
సనుభవించును. పశువులకు యజమానియగును. (అనగా తెలి
యని మానవులకు బోధించుటకు గురువగునని యర్థము).
వాడు తనుపరి మోక్షమును బొందును. ఇట్లు సామవేదోప
నిషత్ చెప్పుచున్నది. దీని ననుసరించియే,

శ్లో॥ హేనుర్వ్యః పరమం హితం శృణుతవో వత్సామి సంక్షేపతః
సంసారార్థం మాపదూర్మి బహులం సమ్యక్ప్రవిశ్యస్థితాః
నానాజ్ఞాన మపాస్య చేతసి నమో నారాయణాయేత్యముం
మంత్రం సప్రణవం ప్రణామసహితం ప్రావర్తయధ్వం
ముహూః.

—ముకుందమాల 17 శ్లోకము.

తా॥ ఆపదల నెడి యలలచే బహుళముగా సంసార
సముద్రమునుబొంది దుఃఖములై యున్న ఓప్రజలారా! మీకు
నొక్క సుఖమును గలిగించుగట్టి మార్గహితమును సంగ్రహ
ముగా చెప్పెదవినుడు. మీరు నానావిధములైన అజ్ఞానమును
వదలి మనసునందు సదా ఓంకారముతో గూడిన నారాయణ
మంత్రమును మాటిమాటికి స్మరింపుడు. అనియిట్లు సర్వజనులు
కడతేరుటకు ప్రణవయుక్తమైన నారాయణమంత్రమే “విష్ణుః
ప్రోతోనరాణాం” అనగా యీ సంసారసముద్రమునందు ముని
గియున్న మానవులకు దాటించుటకు నారాయణమంత్రమే

పడవయగుననియు ఆమంత్రములు ధరించినవారలు యిహపర సౌఖ్యంబు లనుభవించుట కేలాటి సందియములేదు గనుక నే ట్రిరామానుజులవారు యథార్థమైన అభిప్రాయమును సత్య సమష్టినిబూని సర్వభూతహితదయతో లోకోపకారార్థము శ్రీమన్నారాయణమంత్రమును ప్రణవయుక్తముగా పంచము లాదిగాగల సర్వులకును బోధించి, సర్వజనులకు గురుపీఠస్థా నాధికారమును గూడా నొసంగెను. కనుక సుజనులైన నాసో దరీసోదరులారా! మీకు యీ మంత్రపఠనాధికారము లేదని వ్యష్టిగా బల్కెడి మాయకులమాటలు విని భయంబుచే కోలు పోవక నిరంతరంబు శుద్ధసత్త్వప్రధానమగు శాంతశమదమాది గుణవర్తన భూతదయగల వారలై శ్రీమన్నారాయణ మంత్రము, సత్యసంఘట్టైన సద్గురువువలన దెలుసుకొని సదా పఠించుచు యిహపరసౌఖ్యంబు లనుభవించుడు.

శ్రీ రామమంత్రపఠనాధికారము సర్వజనసమష్టి వినుడు.

శు|| రామఏవపరం బ్రహ్మ, రామఏవపరం తపః

రామఏవపరంతత్త్వం, శ్రీరామో బ్రహ్మతారకం.

—రామ రహస్యోపనిషత్.

తా|| ట్రిరాముడే పరబ్రహ్మస్వరూపము. శ్రీరాము డే పరమతపప్రభావము. శ్రీరాముడే పరతత్త్వస్వరూపము. అట్టి శ్రీరామమంత్రమే సంసారసాగరమును తరింపజేసి ముక్తిని బొందించునట్టి మూలము (అట్టిమంత్రము)

శు):—తారక త్వత్తారకోభవతి జన్మ
జరామరణసంసారమహాభయాత్సంతారయతీతితస్మాదు
చ్ఛతే షడక్షరం తారకమితి ...

తా॥ ఆరక్షరములుగలది శ్రీరామతారక షడక్షరీ
మంత్ర మనంబడును. ఇది మానవుని మహాభయంకరమగు
సంసారసాగరమునుండి తరింపజేయునట్టిది గనుక తారక
మంత్ర మని చెప్పబడెను. ఇట్టి మంత్రమును పఠించుటకు
(మంత్రము) శ్రీరామాయనమః అనియును, యికా విశేష
ముకొరకు (శ్రీరామరామాయనమః) అనియును, జ్ఞానులు
చ్చరించు చుందురు. అందుకు బదులుగా యీశ్వరుడు సీతా
రామాంజ నేయమునందు పార్వతితో శ్రీరామరామ రామేతి
అను మంత్రమును పఠించువారికి సర్వసౌఖ్యములు కలుగునని
చెప్పుచు, యిట్టి మంత్రపఠనాధికారము. ఎవ్వరికి కలదనిన—
సీ॥ ద్విజవరేణ్యులకును విప్రోత్తములకు యో

గీశ్వరులకును యతీశ్వరులకు

భక్తివై రాగ్యసంపద్విశిష్టులకునే

కాంతవాసులకు వేదాంతులకును

చండాలపుల్కస శ్వపచకంకకిరాత

శబరహూణంగనాసంగతులకు

బ్రహ్మహత్యాసురాపానహేమస్తేయ

గురువధూసంగమకరవరులకు

తే॥ సుందరీక్షత్రియోరవ్య శూద్రులకును
మరియు నానావిధానేకమానవులకు
పరమపావనమై శుభప్రదమునైన
రామనామంబు శరణంబు రాజనవదన.

తా॥ పార్వతీ! ద్విజులలో శ్రేష్ఠునకును వేదపాఠకు
లును యోగీశ్వరులును మతీశ్వరులును భక్తివైరాగ్యములు
గలవారలును చండాల, పుల్కస, శ్వపచ, కంక, కిరాత,
శబర, హూణులనబడు సర్వహీనజాతులవారున్ను, బ్రహ్మ
హత్యాది సర్వపాపము లాచరించినవారైనను యీ
శ్రీరామ షడక్షరీ మంత్రమును పఠించి తరించవలయును .
ఇదియే సర్వజనులకు సంసారసముద్రమును దాటించుటకు
మార్గాధార నావయగునని యీశ్వరుడు పార్వతి కుపదేశ
శించెను.

కనుక సర్వసుజనులైన నా ఆత్మహితులారా! ప్రాణ
వములేని మంత్రమే నపునకమని చెప్పియుండగా (శ్రీ)
యను ప్రకృతిబీజముగూడా లేని మంత్రముగతి యింకా
ఏమని చెప్పవలయును. ప్రతివాక్యమునకు సహితము కర్త
కర్మక్రియలతో అన్వయించునట్లు పదముచ్చరించినగాని దాని
స్వరూపము నెరుంగలేము. అట్టి విషయములో యీ లోకము
నందు స్వానుభూతిలేని వ్యష్టిమానవు లెందరో ద్విజేతరజాతు
లైన శ్రీ పురుషులు (రామ రామ) అని యుచ్చరించవలసి

నదేగాని (శ్రీరామ) అని ఉచ్చరించగూడదని పలుకుచుందురు. కనుక అట్టి స్వాభిమానులవాక్యములు విని మీరు వ్యర్థమానసులై శ్రీయరు శబ్దము ఉచ్చరించిన మన కేమి హాని గలుగునోయను భయంబుచే రామరామ యని మాత్రమే ఉచ్చరించితిరేని మీకు హానియే కలుగును. ఎందువల్లననగా సంపత్కరమైన శ్రీ బీజమును ఎప్పుడు వదలితిరో అప్పుడే మీరు యిహపరసౌఖ్యంబులు గోలుపోవుదురు. అది యటులుండ రామ యను శబ్దమును, నారాయణా అను శబ్దమును, సోహంతను శబ్దమును సన్యసించినట్టి సర్వసంగపరిత్యాగులగు యతు లుచ్చరించవలసినదేగాని గృహస్థు లుచ్చరించినసంపద హీనంబగును. దీనికి దృష్టాంతము చిన్న యితీహాసమువినుడు.

రామదాసుగారు శ్రీరాముని పన్నెండు సంవత్సరములు పార్థింఛినను ఏమి ప్రయోజనము లేకపోయెను. అప్పుడు సీతనుగురించి ఒక కీర్తన స్తోత్రము చేసినంతమాత్రముననే రామదాసుగారి కష్టములు గట్టెక్కెను. ఈ విషయము నందరు ఎరిగియున్న కథయేకదా. కనుక ప్రతియొక మంత్రమునకు ఆదియందు ప్రకృతిబీజంబైన శ్రీకారమైన నుండవలయును. లేక పురుషపరబీజంబైన ఓంకారమైన నుండవలయును. ఈరెండు బీజములులేని మంత్రమును పఠించువారు ఏఫలము బొందజాలరని శ్రుతిస్మృతిసిద్ధముగనుక నుజనులైన సర్వమానవులారా! శ్రీరామ మంత్రమును త్రియుక్త

ముగ సర్గురువుద్వారా తెలిసికొని సదా పఠించి యిహపర సౌఖ్యంబు లనుభవించుడు.

{ శివపంచాక్షరీ మంత్రానుష్ఠాన
సర్వజనసమష్టి వినుడు. }

శ్లో॥ మహాపాతకదావాగ్ని, స్సోమం మంత్ర) వ్షడక్షరః॥
ప్రణవేనవినా మంత్ర), స్సోమం పంచాక్షరం మతః
స్త్రీభి శ్శూద్రైశ్చ సంకీర్తైః, ధాన్య తేము క్తికాంక్షిభిః
నాస్యదీక్షా నహోమశ్చ, నసంస్కారో నతర్పణం
నకాలనియమ శ్చాత్ర), జప్యస్సర్వై రయం మనుః.

—బ్రహ్మోత్తరఖండము.

తా॥ అనగా (శివమంత్రము) ఓంకారము గలిసియుం
డిన ఆరక్షరములు గలదియగును. అది లేనిచో పంచాక్షర
ములు గలదియగును. ఇట్టి రెండు విధములయిన మంత్రమును
పఠించువారికి దావాగ్నివలె సర్వపాపములు దహించును.
ఈ మంత్రమును మోక్షాపేక్షగల ప్రతి యొకరును అనగా
శూద్రులు స్త్రీలు సంకరజాతులవారైనను పఠింపవచ్చును.
దీనిని పఠించుటకు దీక్షగాని హోమముగాని సంస్కారము
గాని తర్పణముగాని కాలనియమముగాని, అక్కరలేదు.
అయితే యిచ్చుట ప్రణవములేని మంత్రమునే సర్వులు పఠింప
వచ్చునని కొందరు చెప్పవచ్చునుగాని ఆత్మలాభాపేక్షగల
సర్వసుజనులారా ! యీ శివమంత్రమును, మీకు ప్రధ

సమున ఉపాధ్యాయులే ఓంనమశివాయ అని దిద్దించి
మున్నారు. దానినే యిప్పుడు జ్ఞానోపదేశాచార్యులు యీ
వ్రమంత్రమునకు దీక్షయు మంత్ర మంత్రార్థరహస్యములు
తెలియజేయచున్నారు. కనుక కొత్తగా యీ మంత్రమును
పఠించవచ్చును, పఠించకూడదు అను వ్యప్తివాదసందే
హము మీకక్కరలేదు. అందుకు యీపైని నిరూపించిన
యీశ్వరవాక్యంబగు సాక్ష్యమే మిమ్ములను సర్వోధముల
బోషించును. కనుక యీ శివపంచాక్షరీమంత్రమును సర్వ
జను లుపాసనీయులై యీ మంత్రరహస్యమును మాత్ర
ము సద్గురువువలన సక్రమముగా తెలిసికొని ఆత్మరహస్యాను
భవసానుభూతులరై, సత్యవర్తనానుభవులై యిహపర
సౌఖ్యంబు లనుభవించుడు. (ఈ మంత్రమునకు ప్రణవము
లేనియెడల నపుంసకమగుననియే అదియందు ఓంకారమును
ఋషులెల్లరును చేర్చి పఠియించియున్నారు. అట్లయిన ఆరు
అక్షరములు కలదియైనది. అట్లయినప్పటికిని శివపంచాక్షరీ
యని చెప్పుకొనుటయే వాడుకగలదు. కనుక ఆరక్షరములు
గల మంత్రమునే సర్వజనులు పఠించి కృతార్థులగుదురుగాక.

{ ప్రణవపఠనాధికారమునుగురించి }
{ సర్వజనసమష్టి వినుడు. }

శ్రుతి:-హరి ఓమ్॥ అధష్టానం శైవస్సత్యకామః ప్రపచ్ఛ
సయోహవై తద్భగవన్ మనుష్యేషు ప్రియశాస్త్ర

మోక్షార్థ మభిధ్యాయిత కతమంవా వసతేన లోకం
జయతీతి. —ప్రశ్నోపనిషత్ 5 అ.

తా॥ (అనగా శిబికుమారుడగు సత్యకాముడను మహా
ఋషి, పిప్పలాదుని గురించి ఇట్లు ప్రశ్నజేసెను.) ఓపిప్ప
లాదుడా! మనుష్యులలోపల యెవడు పరాపరప్రాప్తిసాధన
మగు ప్రసిద్ధమయిన 'ఓమ్కారమును' ధ్యానించుచున్నాడో
అట్టివాడు జ్ఞానకర్మల చేత పొందదగినవగు అనేక లోకము
లలో ఏలోకమును పొందుచున్నాడు అని ప్రశ్నచేయగా
పిప్పలాదు డిట్లనియె.

శ్రుతి:-తస్మై సహోవాచ ఏతద్వై సత్యకామ పరంచాపరం
చ బ్రహ్మయదోక్షార్ సత్సాద్విద్వానేతే నై వాయ
తనేనైకతరమన్వేతి. —ప్రశ్నోపనిషత్ 5 అ.

తా॥ ఓసత్యకాముడా! ఏకారణమునుండి పరాపర
రూపమైన పరమాత్మప్రాణరూపమగు ఈ పరబ్రహ్మము
ఓంకారమే అగుచున్నదో ఆకారణమువలననే, ఇట్లు ఓంకార
మును పరబ్రహ్మముగా తెలిసికొనిన జ్ఞానవంతుడు అధిక
మగు ఓంకారధ్యానముచేతనే వాని ఉపాసనానుసారముగా
అనగా ఈసర్వలోక సర్వవిషయ ఫలములలో తాను యేయి
చ్ఛను బొంది ప్రణవమును ఉపాసించుచుండునో తత్ఫలమునే
ఉపాసకుడు బొందును. అని పిప్పలాదుడు ప్రత్యుత్తరము
జెప్పెను.

అనగా యిచట యిరువురి సంవాదమునందు సర్వజన సమష్టితో ప్రణావోపాసననుగురించి సత్యకాముడు ప్రశ్న జేసెను. అట్టి పిప్పలాదుడు సర్వజనసమష్టితో ప్రత్యుత్తర బిచ్చెను. (యిట్టి కొన్ని సాక్ష్యములను వినుడు)

శ్రు.-శుచిర్వా ప్యశుచిర్వాపి యోజపేత్ ప్రణవం సదా స నలీప్యతి పాపేభ్యో పద్మపత్రమివాంభసా.

—యోగచూడామణ్యనిషత్.

తా॥ అనగా శుచిగానుండిగాని అశుచిగానుండిగాని సదా ఏమానవుడు ప్రణవమును (అనగా ఓంకారమును) జపించుచుండునో వాడు తామరాకునందు బడిన నీటిబొట్టు వలె సర్వపాపములను నంటక బంధవిముక్తుడగును.

శ్లో॥ ఓమి శ్చైకాక్షరంబ్రహ్మ వ్యాహర న్మామనుస్మరన్ యః ప్రయాతి త్యజన్ దేహం సయాతి పరమాంగతిమ్.

—భగవద్గీత.

తా॥ ఏమనుష్యుడు (ఓమ్) అనెడు ఏకాక్షరమును బ్రహ్మముగా నుచ్చరించుచు, నన్ను స్మరించుచు దేహమును వదలునో వాడు అర్చిరాదిమార్గమున ఉత్తమగతిని బొందు నని శ్రీకృష్ణుడు నుడివెను.

శ్రు.-ప్రణవోహి పరంబ్రహ్మ ప్రణవః పరమంపదం

ప్రణవం సర్వవేదాద్యం సర్వవేదమయం విదుః

సర్వేషాం హైవమంత్రాణాం ప్రణవః ప్రాణఉచ్యతే.

తా॥ ప్రణవమే పరబ్రహ్మము. ప్రణవమే పరమపదము. ప్రణవము సమస్త వేదములకు మూలకారణము గనుక సమస్తమంత్రములకు ప్రణవమే మూలాధారప్రాణమైయున్నది. అందువలన ప్రణవములేని మంత్రమును జపించుట శవమునకు తాళిబొట్టు గట్టినట్లే నని యెరుగునది. కనుకనే శుక్తి యిట్లు బలుకుచున్నది.

శుక్తి:-ప్రణవా దపరం జప్త్యా కదా ముక్తా భవిష్యతి

ఓంకార స్సర్వమంత్రాణా ముత్తమం పరికీర్తితః

—నూతనసంహిత.

తా॥ ఓంకారమున కన్యములగు ఇతరములైన మంత్రము లెన్ని జపించినను వా డెప్పుడు ముక్తి నొందును. అనగా సర్వమంత్రములకు ప్రణవమే ప్రాణమైయుండగా ప్రణవము వినా యిక యెన్ని మంత్రములు జపించినను వాడు ముక్తి నొందడునుట. ఎందువల్లననగా-

శుక్తి॥ ఓంకారప్రభవా వేదా, ఓంకారప్రభవ స్స్వరాః

ఓంకారప్రభవం సర్వం, త్రైలోక్యం సచరాచరం.

—ధ్యానబిందూపనిషత్.

తా॥ ఓంకారమునుండియే వేదముగలిగినది. ఓంకారమునుండియే స్వరముగలిగినది. ఓంకారమునుండియే సర్వలోకములయొక్క చరాచరము లాదిగాగల సర్వము గలిగినది. కనుక విజ్ఞానవంతులగు ఓ సుజనులారా! పిపీలికాది బ్రహ్మ

వీతము జ్ఞానాత్మకమైన బుద్ధి గుహాయం దున్నది. గాన యిట్లు,
శుక్తియజ్ఞోపవీతం పరమంపవిత్రం ఏకజాపతేర్య త్సహజం
పురస్తాత్, ఆయుష్యమగ్నియం ప్రితిమంచ శుభగ్నిమ్
యజ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః. —బ్రహ్మోపనిషత్.

తా॥ ముందుగా సృష్టికర్తయగు బ్రహ్మకు దోడబుట్టి
నదియు, శ్రేష్ఠమును పావనమును నాయుర్దాయమును గలుగ
జేయునదియు నగు సూత్రీయాపమగు యజ్ఞోపవీత మేదియో
దానిని గ్రహింపుము. పరిశుద్ధమును దృఢమును తేజోరూప
మునగు యజ్ఞోపవీతము (బుద్ధి గుహాయందు నిందియప్రాణ
తేజోరూపము లను మూడు విధములుగ నుండు పరబ్రహ్మ
స్వరూపమైన సూత్రాత్మయనుయజ్ఞోపవీతము) గలుగునుగాక!
అని మంత్రము,

శుక్తి:-సూత్రీమంత్రతం యేషాం జ్ఞానయజ్ఞోపవీతినాం
తేవై సూత్రవిదో లోకే తేచ యజ్ఞోపవీతినః.

—బ్రహ్మోపనిషత్ 13.

తా॥ పరబ్రహ్మజ్ఞానమే యజ్ఞోపవీతముగా యెవరికి
యజ్ఞోపవీతము గదో వారే లోకమునందు యజ్ఞోపవీతము
నెరింగినవారు. అరే యజ్ఞోపవీతము గలవారు.

శుక్తి:-జ్ఞాననినో జ్ఞాననిష్ఠః జ్ఞానయజ్ఞోపవీతినః

జ్ఞాన-వ పరం తేషాం పవిత్రం జ్ఞాన ముచ్యతే.

—బ్రహ్మోపనిషత్ 14.

తా॥ అనగా బ్రహ్మజ్ఞానమును యజ్ఞోపవీతముగలిగి బ్రహ్మనిష్ఠును పొందుట యేదికలదో అదియే శ్రేష్ఠమై పవిత్రమైన యజ్ఞోపవీతముగా వారికి చెప్పబడుచున్నది.

శ్రు:-అగ్నిరివ శిఖానాన్యాయస్య జ్ఞానమయీ శిఖా

నశిఖిత్వ్యచ్యతే విద్వా న్నేతరే కేశధారణః. 15

తా॥ ఎవనికి జ్ఞానాగ్నియను శిఖ కలదో వారికి శిరస్సున జాట్టుశిఖయక్కరలేదు. వారికి వారిజ్ఞానమే శిఖయని చెప్పబడుచున్నది. అట్లు జ్ఞానశిఖ లేక బాహ్యశిఖ ధరించినవారలు శిఖాయజ్ఞోపవీతములు ధరించినవారు కారు. (మరి యెవ్వరనిన)

శ్రు:-శిఖా జ్ఞానమయీ యస్య ఉపవీతంచ తస్మయం

బ్రాహ్మణ్యం సకలంతస్య ఇతిబ్రహ్మవిదో విదుః. 17

తా॥ ఎవనికి బ్రహ్మజ్ఞానమును శిఖాయజ్ఞోపవీతములును కలదో వానికి సమస్తమగు బ్రాహ్మణ్యమును కలదని బ్రహ్మవేత్తలు తెలిసికొనుచున్నారు.

శ్రు:-ఇదంయజ్ఞోపవీతంతు పరమం యత్పరాయణం

సవిద్వా న్యజ్ఞోపవీ స్యా త్యయజ్ఞస్తం యజ్ఞవినవిదుః

—బ్రహ్మోపనిషత్. 18

తా॥ ఈబ్రహ్మజ్ఞానతత్పరత్వమును యజ్ఞోపవీతము నెవ్వడు ధరియించియుం డెనో అట్టివాడుయజ్ఞోపవీతి యగును.

అట్టిబ్రహ్మను తెలిసినవాడే యజ్ఞస్వరూపుడు. వానినే బ్రహ్మ వేత్తలు యజ్ఞములు జేసినవానినిగా దెలిసికొనుచున్నారు.

కనుక సర్వసోదరీసోదరులారా! యీలోకములో సంగర జాతు లాదిగాగల ద్విజులవరకును అనేకజాతీయసంఘముల వారు శిఖాయజ్ఞోపవీతములు బాహ్యరూపములుగా నూలుతో జంధ్యమును శిరస్సున జుట్టును నామకార్థముగ ధరించుచు న్నారుగాని దానివలన బ్రాహ్మణత్వము కలదని సంతసించు వారు వ్యర్థులగుదురు. ఇట్టిబాహ్యరూపమయిన శిఖాయజ్ఞోపవీతము నాకు లేదని చింతించువారు వ్యర్థులగుదురు. ఎందు కనిన ఉపనయనసంస్కారములు బొందినంతమాత్రముననే సన్గణసదాచారసంపద్విశిష్టములేని ద్విజులకు వేదము గరుప గూడదనియు అతథిపూజ సలుపగూడదనియు మీకు చతుర్థాశ్వాసమున స్మృతిప్రమాణములు చూపియేయున్నాను. ఇట్లయిన యీలోకంబున వాడుచున్న ద్విజులయందు బ్రాహ్మణ శబ్దము అగ్రాసనాధిపత్యము లేదాయను ప్రశ్నయే కూడదు. ఎందువల్ల ననగా ఒకమనిషికి పుట్టినపుడే శాస్త్రులుగారని పేరు పెట్టియుందురు. మరియొకరికి విద్వాంసుడైనతరువాత వర్తనానుభవమునుబట్టి శాస్త్రులుగా రని లోకులచే గౌరవార్థముగ వారిని పూజించి గౌరవించుట గలుగును. అప్పుడు పూర్వము జన్మదారభ్యశాస్త్రులుగా రను నామకరణము బొందిన ఆయన వచ్చి నాపేరుశాస్త్రులు గారేకదా! న న్నెందులకు పూజించి

గౌరవించి రని పోట్లాడుట ఎట్లుండునో, అట్లే వంశపరంపరా లోకనటనార్థము ఒక సంఘమువారియందు బ్రాహ్మణ నామ కరణము సొందబడియుండెను. అట్టివారి కులములో బుట్టినంత మాత్రముననే సంస్కారమును బొందినంత మాత్రముననే పైన జెప్పిన “బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రాహ్మణః” అనుబ్రహ్మజ్ఞానయజ్ఞోపవీతములు లేనివారు ఏజాతివారైనను పూజాస్థులునుగారు. శ్రుతిపఠనాస్థులును గారు. కనుకనే బాహ్యయజ్ఞోపవీతములు లేకపోయినను అనేకమంది స్త్రీపురుషులు బ్రహ్మతత్వరులై యజ్ఞపఠనాస్థులై శాశ్వతఋషులై చుక్కలలో చంద్రునివలె సదా సర్వశాస్త్రములచే బాగఁబొందు చున్నారు. వారి నామములను వినుడు.

బ్రాహ్మజ్ఞాన తత్వరుల జాతీయసమష్టి వినుడు.

స్త్రీలు వేదఋక్కుల ననుష్ఠించి ఋషిక లగుట.

(1) ఋగ్వేద చతుర్థాష్టక పరిధిమాధ్యాయమునందు షడ్పక్కులుగల సూక్తమును అతిపుత్రికయగు విశ్వానరయను స్త్రీ తనతపోబలముచే గనిపెట్టినందున వాటి కామెఋషి క యయ్యెను.

(2) ఆత్రేయియగు ఆపాలయగు స్త్రీ తనకు విశేష రోగ ముండుటచే భర్త తనను విడువగా అందుల కామె యింద్రదేవతను గూర్చి ఋగ్వేదములోని 8-191- 3-4 ఋక్కులతో బ్రార్థించగా ఆయింద్రదేవతానుగ్రహము వలన

తన భర్త తనను మరల స్వీకరించెను. అందు ఆఋక్కుల నామె మొదట కనిపెట్టినందున వాటి కామెఋషిక యయ్యెను.

(3) రాజఋషియగు కష్టీనుడు 1-117-7 ఋక్కులను గనిపెట్టెను. అతనికూతురు ఘోషయను నామె చాల కాలము పెండ్లి లేకయే తండ్రియింటనుండి ఆశ్వనీ దేవతలను గురించి 10-40-14-1-122-5 ఋక్కులతో బ్రార్థించగా వారు ఆమెకు నర్జనుడను భర్తను నొసంగిరి.

(4) సికితనివావిరిస్త్రీకవులు 9-86-11-20 ఋక్కులతో సోమదేవతను బ్రార్థించినట్లున్నది.

(5) గోధ అగస్త్య సోదరి 105 వ మండలములో 10-184 ఋక్కులతో యింద్రదేవతను బ్రార్థించి నట్లున్నది.

(6) ఇంద్రుని భార్యయగు శచీదేవిగూడా కొన్ని ఋక్కులకు ఋషికయైనట్లు ఆమండలముగోనే కలదు.

(7) లోపాముద్రయను స్త్రీ తెపస్సులో మునిగిన తన భర్తయగు అగస్త్యఋషి తనను ప్రేమించుకొరకు 1-179-1-2 ఋక్కులతో బ్రార్థించగా ఆదేవత కరుణచేత తనభర్త పౌత్యుత్తర మిచ్చినట్లున్నది.

ఇట్లు స్త్రీ చరిత్రలు యింకా ఋగ్వేదమునందు గలవు. ఇది యిట్లుండ సరస్వతీ లక్ష్మీ పార్వతులు సర్వ వేదాధికారులుగా నున్నారు. కనుక స్త్రీల విషయము ఇట్లున్నది. ఇక పురుషుల విషయము.

శ్లో॥ ఋష్యశృంగో మృగేజాతః కాశికోగాధినందనః
 జంబుకో జంబుకోత్పత్తిః, శాతమో శాతసంభవః
 వాల్మీకో వల్మీకోత్పత్తిః, అగస్త్యః కుంభసంభవః
 వ్యాసో లుబ్ధకసంభూతో, వసిష్ఠో ఊర్వశీసుతః
 నారదో రజకీపుతో, కాండిన్యో ముండకీసుతః
 మతంగస్య మతంగస్యాత్, మాండవ్యో మండకీసుతః
 సాంఖ్యస సుర్పసంభూతో, గార్గేయో గార్గభస్సుతః
 శునకీగర్భసంభూతో, శౌనకాదిమహర్షయః.

—మనుస్మృతి.

తా॥ ఋష్యశృంగుడు లేడియందును, కాశికుడు క్షత్రియకులమందును, జంబూకుడు నక్కయందును, శాతముడు గోవునందును, వాల్మీకుడు పుట్టయందును, అగస్త్యుడు కుండయందును, వ్యాసుడు బోయస్త్రీయందును, వసిష్ఠుడు బోగముస్త్రీయందును, నారదుడు చాకలస్త్రీయందును, కాండిన్యుడు ముండమోపియందును, మతంగుడు మాదిగస్త్రీయందును, మాండవ్యుడు కప్పయందును, సాంఖ్యుడు సర్పమునందును, గార్గేయుడు ఖరమునందును, శౌనకాదిమహర్షులు శునకమునందును జన్మించి వీరు సర్వవేదవేదాంగవేదాంతములకు అధిపతులై మహర్షులైరి. వీర లేరూపముతో సర్వకర్మాధికారులై నారో తెలిసికొనుడు. కనుక బ్రహ్మజ్ఞానానుష్ఠానపరుడు ఏజాతివాడైనను, సర్వకర్మానుష్ఠానాధికారము

వానికి స్వాధీనమై యుండునని సర్వులు నెరుంగునది. (ఇంకా నిట్లే భాగవత నవమస్కంధమునందు ద్విజేతరులు బ్రహ్మనుభ పుత్రై బ్రాహ్మణులై యున్న కథలను చదివి తెలిసికొనుడు. ఇట్లే యింక బ్రహ్మతత్త్వరులైనవారి విషయములను వినుడు..

శ్లో॥ జైగీషవ్యో యథావిరో యథాచైకాశితాదయః
క్షత్రియాజనకాద్యాస్తు తులాదారదయో విశః
ధర్మవ్యాధాదయస్స ప శూద్రాచైలవకాదయః
మైత్రేయీ సులభాశాక్లేశాండిలీచ తపస్వినీ
ఏతేచాన్యేచబహవో నీచయోనిగతా అపి
జ్ఞాననిష్ఠాంపరాం పాప్తాః

—భారతము.

తా॥ జైగీషవ్యుడను బ్రాహ్మణుడు, అట్లే యశితాదులును, జనకాదులగు క్షత్రియులును, తులాధారాదులగు వైశ్యులును, ధర్మవ్యాధుడు మొదలగు ఏనుగు శూద్రులును స్త్రీలలో మైత్రేయి, సులభ, శాక్లే, శాండిలి, తపస్విని మొదలగు ఆడువారును ఇట్లే అంత్యజాతులయిన అనేకులుకూడ బ్రహ్మజ్ఞానతత్త్వరులై జ్ఞాననిష్ఠానుభవముచే శాశ్వతపౌఖ్యమును బొందియుండిరి. (గనుక)

శు):—యతస్తతః శిఖాయజ్ఞోపవీత వేదాద్యయనాది
పరిత్యజ్యాపి నశూద్రాదిసమానత్వేన శంకనీయః

కేంతుసాయేవనిత్యపూతస్థానత్యన్యో వేదాధ్యయనాదిమానసి.
—పరమహంసోపనిషత్.

తా॥ నిత్యం=సర్వదా. కాలత్రయేఽపి. అశేషవిశేషశూన్యత్వేన
పూతం=పవిత్రం శిఖాయజ్ఞోపవీతవేదాధ్యయనాదిత్యాగశుద్ధి
కారణం । సత్యజ్ఞానమనంత ఆనందాత్మస్వరూపం యద్బ్రహ్మత
స్మిన్నిదహమస్మీతి వికేన వతిష్ఠతి. - రామానందస్వామి వ్యాఖ్య.

తా॥ అట్టివానికి అనగా శిఖాయజ్ఞోపవీత వేదాధ్యయ
నాదికములు, లేకపోయినను బ్రాహ్మణుడు కాకపోడు. అట్టి
బ్రహ్మత్వైక స్థితికలవాడే, సద్రాహ్మణుడుగాని తదితరుడగు
కేవల శిఖాయజ్ఞోపవీతవేదాధ్యయనములు గలవాడు కాడు.
బ్రహ్మతత్పరు డెవడో అతడే వేదపురుషుడు, అనగా నాలుగు
వేదములు నెరింగినవాడు. కనుక యితడు నిత్యపూతస్థు
డనబడును. అనగా పరిపూర్ణబ్రహ్మస్వరూపుడని అర్థము.
కనుక నిట్టివానియందు శూద్రుడను భావ ముండజనదు అని
శ్రుతివచనము కనుక సర్వసుజనులారా ! లోకవిడంబమైన
సాంఘిక వ్యప్తివాదములచేత ఆత్మావలోకమును మరచి
వృథా కాలముగడుపక సత్యసమష్టిరహస్యతత్త్వము నెరింగి
లోకులతో వివాదమువదలి ప్రతియొకరు సర్వభూతదయతో
స్వాత్మారాధనతో వర్తించుటయే సర్వజనులకు నిజమైన
బ్రాహ్మణత్వము సిద్ధించును. ఇందులకు ప్రమాణము.

స్మృ:—యథోక్తానపికర్మాణి పరిహాయ ద్విజోత్తమః
ఆత్మజ్ఞానేన శమేచస్యాద్వేదాభ్యాసేచ యత్నపాఠా.
—మనుస్మృతి.

తా॥ ఉత్తమ మైన బ్రాహ్మణత్వము సిద్ధించుటకు
వేదాధ్యయనమేది యనగా, కర్మభ్రాంతిని వదలి, బ్రహ్మ
నిష్ఠను బొందియుండుటేయని యెరుంగవలయును. ఇట్టివాడే
జాతివాడైనను నిజమైన బ్రాహ్మణుడుగా నెరుంగుడు.

శ్లో॥ నజాతికారణం తాత, గుణాః కల్యాణకారణం

వృత్తస్థమపి చండాళం, తం దేవాబ్రాహ్మణం విదుః.

తా॥ బ్రాహ్మణత్వమునకు జాతికారణము గాదు. కల్యాణ
గుణములు గలవృత్తి చండాళునియం దున్నయెడల వాడు
బ్రాహ్మణుడని దేవతులు వానిని విధించెదరు. అని ధర్మ
జని వాక్యము.

అయితే యిట్లు గుణవర్తనయే ప్రధానకారణముగా,
బ్రాహ్మణత్వము యీగ్రంథమందు సాంగముగా సాక్ష్యములు
విచ్చియున్నావు గాని శూద్రున కెంతబ్రహ్మజ్ఞానము గలిగినప్ప
టికిని ద్విజులతో కలిసి భుజించవచ్చునా అను ప్రశ్నకు సమా
ధానసాక్ష్యములను వినుడు.

{ సజ్జనసమూహ సద్గోష్ఠి
సమష్టి భోజన పరమాణములు }

శ్లో॥ శూద్రేతుడాసగోపాల కులమితార్థసీరిణః

భోజ్యాన్నానాపితశ్చైవయశ్చాత్మానంనివేదయేత్
—యాజ్ఞవల్క్యవచనము.

(ఈ అర్థము నే యన్వయించు దేవలవచనము)

శ్లో॥ “స్వదాసో నాపితో గోపః కుంభకారః కృషీవలః
బ్రాహ్మణైరపి భోజ్యానాః పంచైతే శూద్రయోనయః”

తా॥ గురుశిశూషాపరాయణుడును, నాపితుడును, గొల్లవాడును, కుమ్మరివాడును, సేద్యముసేయువాడును, యీ ఐదుగురు వండినఅన్నమును బ్రాహ్మణాదులుగూడా భుజింపవచ్చును.

శ్లో॥ “త్రిషువర్ణేషు కర్తవ్యం పక్వభోజనమేవచ
శుశూషామపిపన్నానాం శూద్రాణాంచ వరాననే.”

—వరాహపురాణవచనము.

తా॥ ద్విజులు విప్రక్షత్రియవైశ్యగృహములందును పక్వాన్నము భుజింపవచ్చును. అట్లే గురుసేవాపరాయణుడైన శూద్రునియింట పక్వాన్నమును గూడా భుజింపవచ్చును.

శ్లో॥ “రాజ్ఞాంపర్వణివైశ్యానా మశ్నీయా స్మంగళే గవాం
వాసోరత్నభూమాన్నం సచ్ఛాద్రస్యగృహే తథా.”

—శూలపాణిగ్రంథమందు బ్రహ్మవచనము.

తా॥ ద్విజులును, రాజులును, వైశ్యులును సచ్ఛాద్రుల యొక్కయు యిండ్లయందు పర్వణిదివసములందు గోవులు వస్త్రములు భూమి రత్నములు సువర్ణము పక్వాన్నమును గ్రహింపవచ్చును.

శ్లో॥ “కందుపక్వం స్నేహపక్వం పాయసం దధిసక్తవః
ఏతాని శూద్రాన్నిభుజో భోజ్యాని మచర బ్రవీత్.”

తా॥ శూద్రునిచే మంగలములో వేసిన పేలాలును,
నూనెతో వండిన పిండివంటలును పెరుగు సత్తుపిండి పర
మాన్నము ద్విజులు భుజింపవచ్చును.

కనుక సర్వసుజనులారా! యీ గ్రంథమునందు చూ
పెట్టినవన్నియును ఋషులయొక్క యథార్థాభిప్రాయములు
గ్రంథగర్భములయందు నుంచబడియే యున్నవి. ఇట్టి ధాన్య
మునుండి తీసిన బియ్యమువలె యథార్థాభిప్రాయసమష్టి
తత్త్వమును స్వానుభూతితో గ్రహించక వ్యప్తిదృష్టితో
తామసవాదములకు లోబడి మీ ఆత్మరతి మీరు కోలుపోవ
నేల? సమష్టిదృష్టితో సర్వభూతదయ గలిగి, సర్వజనులు
మోక్షసాంప్రదాయకులు గావలయుననే అభిలాషతో మీకు
మీకు లభించియున్నటువంటి కర్మజ్ఞానకాండలను బ్రహ్మ
విద్యను సజ్జనులైన సర్వజనులకు బోధించి ఋషిఋణవిముక్తి
జేసికొని సర్వేశ్వరుని కృపాకటాక్షములకు బాత్రులరై యిహ
పరసౌఖ్యంబు లనుభవించుడు.

సద్గురుపీతాధికారసర్వజనసమష్టి వినుడు.

స్మృత్యః—శ్రీధృతాన శ్మశాం విద్యా మాదధీతావరా దపి
అంత్యాదపి పరంధర్మం స్మరత్తుం దుష్కులాదపి.

—మనుస్మృతి. అ2. శ్లో238.

తా॥ విద్యసంపాదించుటయందు శ్రద్ధగలవాడు శ్రేష్ఠమైన విద్యను తక్కువజాతివానియొద్దనైనను గ్రహింపవచ్చును. మోక్షధర్మము చండాలునివద్దనైనను గ్రహింపవచ్చును. గుణవతియగు స్త్రీని తక్కువకులమునుండియైనను వివాహ మాడవచ్చును.

శ్లో॥ స్వాశ్రమంచ స్వజాతీంచ స్వకీర్తిం పుష్టివర్ధనం
ఏత త్సర్వం పరిత్యజ్య గురోరన్యం నభావయేత్.

—గురుగీత.

తా॥ తనయాశ్రమమున కంటె తక్కువయాశ్రమమునందున్నవాడైనను తనజాతికంటె తక్కువజాతివాడైనను తనకంటె కీర్తి బలము ధనము తక్కువవాడైనను సద్గురువునందు (సద్గుణసమష్టి శాస్త్రసమ్మతమైన దైవభక్తి గురుభక్తి గలిగియున్నవాడైనయెడల) అట్టిపుణ్యాత్ముని అన్యవిషయలోపములను గురించి భేదమెంచక ఆతని నాశ్రయించి బ్రహ్మవిద్యాదిగాగల సర్వవిద్యలను అభ్యసించవలయును.

(1) ఇట్టి సాక్ష్యముల ననుసరించియే అవధూతాశ్రమ వాసుడై బ్రహ్మతత్పరుడైన శ్రీ శుకుండు క్షత్రియుడై గృహస్థుడైన జనకమహారాజు నాశ్రయించి సందేహములను దీర్చుకొనెను.

(2) భారతారణ్యపర్వమునందు వేదాధ్యయన తపోధననిష్ఠాగరిష్ఠుడగు కౌశికుడను బ్రాహ్మణుడు కటికివాడైన ధర్మవ్యాధుని నాశ్రయించి, అనేకధర్మములను దెలిసికొనెను.

(3) క్షత్రియుడైన ధృతరాష్ట్రుడు సంకరుడైన సంజయునియొద్ద భగవద్గీతోపదేశము బొందెను.

(4) బ్రహ్మణ్యులైన శౌనకాదులు సూతునివలన సర్వధర్మములను చెలిసికొనిరి.

(5) బ్రాహ్మణుడై భక్తాగ్రేసరుడైన రామదాసు తురుష్కుడైన కబీరునొద్ద తారకోపదేశము నొందెను. ఇత్యాది ప్రమాణము లనేకములు గలవు. శాస్త్రజ్ఞుల కనుభవనీయమే యనియు అట్టి సర్వసమష్టిబోధనానుకూలము సర్వులకు సమష్టితో బోధించగలందులకును సర్వులకు దెలియగలందులకును ఈశ్వరుడు చండాలవేషధారియై శంకరునకు బోధించిన మనీషాపంచకమును వినుడు.

—♦ మనీషా పంచకము ♦—

శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాదవిరచితము.

శ్లో॥ సత్యాచార్యస్య గమనే కదాచి న్ముక్తదాయకమ్
కాశీక్షేత్రం ప్రతిసహ గార్యామార్గేతు శంకరమ్
అంత్యవేషధరం దృష్ట్వా గచ్ఛగచ్ఛేతి చాబ్రవీత్
శంకర స్సోషి చండాలః తం పునఃప్రహ శంకరమ్.

తా॥ శ్రీమచ్ఛంకరాచార్యవర్యుడు కాశీక్షేత్రమునకు బోయి అచట నివసించియున్నపుడు (ఒకనాడు కాశీనదిలో స్నానముచేసి వచ్చుచున్నవేళ) మార్గమధ్యమందు ఈశ్వరుడు పార్వతీసమేతుడై చండాలరూప ధారియై నాలుగు

కుక్కలను వెంటతీసికొని వచ్చుచుండగా యీశంకరాచార్యులు మాయాచండాలవేషధారియైన యీశ్వరుని యీశ్వరుడని యెరుంగక చండాలుడనియే భావించి ‘గచ్చగచ్చ’ అనగా తొలగి పొమ్ము తొలగి పొమ్ము అనెను. ఈమాటలు విని చండాలరూపధారియగు యీశ్వరుడు ప్రత్యుత్తర మిట్లుబలికెను. శ్లో॥ అన్నమయాదన్నమయామధవాచైతన్యమేవచైతన్యాత్ యతివర దూరీకర్తుం వాంఛసి కింబ్రూహి గచ్చగచ్ఛేతి.

తా॥ ఓ యతిశ్రేష్ఠుడా! నీ శరీరము అన్నమయమైనదియు నాశరీరము అన్నమయమైనదియు, అందువలన నీశరీరమునకు దూరముగా నాశరీరమును దూరముగా పొమ్మనుటకు వలనుపడదు. అట్లు కాదేని నీచేతనస్వరూపమైన ప్రత్యగాత్మనుండి నాచేతనస్వరూపమైన ప్రత్యగాత్మను దూరముగా దొలిగిపొమ్మనుటకు వీలుపడదు. ఎందువల్ల ననగా “మమాత్మా సర్వభూతాత్మా” అను న్యాయంబున పిపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతము సర్వభూతములయందు ఆత్మ ఒక్కటే స్వరూపమున నుండెను. కనుక అన్నమయమైన మనయిరువురి శరీరములు పవిత్రమైనను రెండునుగావలయును, అపవిత్రమైనను రెండునుగావలయునుగాని ఒకటి పవిత్రమును ఒకటి అపవిత్రమును నగుటయు సంభవింపదు. అట్లే నీదేహమందున్న ప్రత్యగాత్మయు పవిత్రమైనయెడల నాదేహమందున్న ప్రత్యగాత్మయు పవిత్రముకావలయును. లేనియెడల రెండును అపవి

త్రముగావలయును అని నుడువుచు శంకరుడు పలికినవాక్యము అన్యాయమైన వ్యష్టితోవ యని నిర్ణయించి మరల యీశ్వరు డిట్లనుచున్నాడు.

శ్లో॥ పృత్యగ్వస్తునిని స్తరంగసహజానందావబోధాంబుధౌ వి
ప్రోఽయంశ్వపచోఽయమిత్యపిమహాకోఽయంవిభేదభ్ర
మఃకింగంగాంబుని బింబితేం బరమణౌ చండాలవీధీ పయః
పూరేవాంతరమస్తి కాంచనఘటిమృత్తుంభయోర్వాబరే.

తా॥ అన్యతజడదుఃఖరూపములగు అహంకారాదికముకంటె భిన్నమై విలక్షణముగా ప్రకాశించునట్టియు సంకల్పవికల్పాత్మకములగు అలలు లేకపోవుటచేత నిశ్చలమైపరిపూర్ణమై నిత్యానందనిధియగు పరబ్రహ్మమునందు వీడు బ్రాహ్మణుడు, వీడు శ్వపచుడు, అనియెడి భేదబుద్ధి భావము యెక్కడనుండి రాజాలదు. ఇందులకు దృష్టాంతము, గంగోదకములందును, చండాలు గుండువీధులలో నుండు జలములందును ప్రతి బింబించిన సూర్యునకును, బంగారుకుండయందున్న ఆకాశమునకును మట్టికుండయందున్న ఆకాశమునకును భేద మెట్లులేదో అట్లే ఆత్మకు గుణదోషభేదము లేదు. అందున-

శ్లో॥—ఏకఏవహి భూతాత్మా భూతేభూతే వ్యవస్థితః

ఏకధాబాహుధాచైవ దృశ్యతే జలచంద్రీవత్.

తా॥ సర్వభూతములకు పరమాత్మ తా నొక్కడైనను ప్రతిభూతమునందును అనేకచోట్లనున్న జలంబులందంతటను

తానొక్కడే చంద్రుడు ప్రతిఫలించునట్లుగా పరమాత్మ తానొక్కడయ్యును అన్నిభూతములలో అదే విధముగా ప్రతిఫలించియున్నాడు. ఎట్లనిన-

శ్లో॥ ఘటసంవృత మాకాశం నీయమానే ఘటోయథా
ఘటోనీయేత నాకాశం తద్వజ్జీవో నచోపమః
ఆకాశవత్సర్వగతశ్చ నిత్యతః.

తా॥ అనగా సర్వఘటములలో నిండియున్న ఆకాశము నకు నెట్లు భేదములేదో అట్లే సర్వశరీరము లనే భూతకోటి యందున్న పరమాత్మకు భేదములేదు. ఇట్టి విషయమున-
శ్లో॥ దండమండితక రాశృతకుండాపాటలాభవనసాః పటవాచః
జ్ఞానగంధరహితాగ్రహసంస్థాః వంచయంతికింకేచనవేష్మైః.

తా॥ కొందరు కాసాయవస్త్రధారులై దండకమండలములు చేత ధరించి స్వల్పవైనను జ్ఞానమేమియు నెరుంగకయే తాము ధరించిన వేషముచేతనే గ్రహస్థులను భ్రమపెట్టి మోసము చేయుచున్నారు. గనుక-

శ్లో॥ బ్రాహ్మణశ్వపచభేదవిచారః ప్రత్యగాత్మనికధంతవ
యుక్తః బింబిశేఽంబరమణౌసురనద్యామంతరం
కిమపి చాస్తి సురానూమ్.

తా॥ విద్వద్వర్త్యుడవైన నీవంటివాడు వీడు శ్వపచుడు, వీడు బ్రాహ్మణుడు అను భేదమును ప్రత్యగాత్మయందు కనంబరచుట తగునా? గంగోదకములందును కల్లునందును ప్రతి

బింబించిన సూర్యునకు భేదముగలదా? అని చండాలరూప ధారియైన యీశ్వరుడు ఊరుకొనియె.

అంత ఆదిశంకరాచార్యులవారు చండాలరూపధారి యైన పరమశివుని వాక్యము విన్నవాడై తాను స్వయముగా సకలశాస్త్రముల నభ్యసించి శాశ్వతమును నిరతిశయమును అగు బ్రహ్మానందానుభవముచేత శాంతశమదమాది స్వానుభూతి చిత్తస్థైర్యమును బొందియున్నారగునక తనయొక్క ధర్మసమష్టి తత్త్వానుభవము సర్వలోకులకు వెల్లడిగాగలందులకును ముముక్షువులకు స్వాభిమానము వదలి బ్రహ్మాఖ్యానుభవము సానుభూతిని లభించి, సర్వసమష్టిపొందగలందులకును యీశ్వరునియెదుట సత్యముజేసి, అయిదు శ్లోకములతో తన స్వానుభవ సత్యసమష్టివాక్యములు పలుకుచున్నారు.

ఇట్లు శ్రీ శంకరుని పృత్యుత్తరము.

శ్లో॥ సత్యమేవ భవతా యదిదాసీం పృత్యవాది తనుభృత్ప్రవరైతత్ । అంత్యజోఽయ మితి సంప్రతిబుద్ధిం సంత్యజామి వచసాఽఽత్మవిదస్తే.

తా॥ దేహధారులలో ఉత్తముడవగు ఓమహత్మా, యిప్పుడు నీవు జెప్పినదంతయు యథార్థమే యిందు సందేహములేదు. ఆత్మవేత్తవగు నీమాటచేత నేను ఏడు చండాలుడు

అపవిత్రుడు నేను పవిత్రుడను ద్విజుడను అని భేదబుద్ధిని నే నిపుడు వదలుకొనుచున్నాడను.

శ్లో॥ జ్ఞానతేశ్వరిశిరాస్యపి సర్వే నున్వతేచ విజితేంద్రియ
వర్గాః యుంజతే హృదయ మాత్మని నిత్యం కుర్వతే
నధిషణా మపభేదామ్.”

తా॥ అందరు ఉపనిషత్తుల నెరుగుదురు. అటుల నెరింగి ఇంద్రియముల జయించి ఆఉపనిషద్వాక్యముల మన నము సేయుచు తమ హృదయము నీయాత్మయందు చేర్చి ధ్యానముసేయుచునే యుందురు. అయినను ప్రతిబంధకాతి శయమువలన భేదశూన్యబుద్ధిని బొందుటలేదు. కనుక మహాత్మా యిదియే నాస్వానుభూతి జెప్పుచున్నాను.

శ్లో॥ జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తిషు స్ఫుటతరంయా సంవిదుజ్జ్వంభతే
యాబ్రహ్మాదిపిపీలికాస్తతనుషుపోతాజగత్సాక్షిణీ
సైవాహంచనదృశ్య వస్వతి దృఢప్రజ్ఞాహియస్యాస్తిచే
చ్ఛండాలోఽస్తునతుద్విజోఽస్తుగురురీత్యేషామనీషామమ.

తా॥ ఏ ఆత్మచైతన్యమును జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులను మూడవ స్థలయందు స్పష్టముగా ప్రకాశించుచున్నదై బ్రహ్మ మొదలుకొని పిపీలికాదివరకుగల శరీరములందున్నదై జగత్తు సాక్షిగా చూచుచున్నదో అట్టి జ్ఞానస్వరూపమే నేనుగాని కంటికి గోచరించునట్టి ప్రపంచము నేను గా నను దృఢమైన

జ్ఞాన మెవ్వనికి గలదో, వాడు చండాలుడైనను బ్రాహ్మణుడైనను నాకు గురువగును అని నా అభిప్రాయము.

శ్లో॥ “బ్రహ్మైవాహం మిదంజగచ్ఛ సకలం చిన్మాత్రవిస్తారితం
సర్వంచైతదవిద్యయా త్రిగుణయా సేశం మయాకల్పితమ్
ఇత్థంయస్యదృఢామతిస్సుఖతరేనిత్యేపరేనిర్మలే
చండాలోఽస్తునతుద్విజోఽస్తుగురురిత్యేపామసీపామమ.”

తా॥ చైతన్యముతో నిండియున్నట్టియు జీవేశ్వరాది భేదముగల యీ ప్రపంచమంతయు సత్వరజస్తమోగుణాత్మకమగు అవిద్యచేత నాపలన కల్పించబడినది. నేను నిర్మలమైన పరబ్రహ్మమును అని ఈవిధముగా సుఖరూపమైనట్టియు నాశనములేనట్టియు స్వచ్ఛమైనట్టియు పరబ్రహ్మమునందు యెవనికి దృఢమైనబుద్ధి కలదో అట్టివాడు చండాలుడైనను బ్రాహ్మణుడైనను నాకుగురువగునని నాయభిప్రాయము. అని యీవిధముగా శ్రీమచ్ఛంకరాచార్యులవారు గురుపీఠాధికారసర్వజనసమష్టినిగురించి అయిదుశ్లోకములతో స్పష్టీకరించెను. మిగిలిన మూడుశ్లోకములను గ్రంథవిస్తరముచే యింతట వ్రాయక విరమించుచున్నాడను. అవతారికమాత్రమును వినుడు.

శ్రీమదాచార్యులవారు యిట్లు వచించుటకు గారణమేమనగా ఇట్లు దృష్టాంతప్రమాణవాక్యములను యిచ్చిరి ఎట్లనగా-

మనకు సృష్ట్యాదినుండిగల జన్మములందు సదా పుణ్య పాపకర్మములను మననము సేయుచుండుటచేత సమయోచితా నుసారముగ మన కభీష్టమైన వస్తువులయందు కోరికయును వాటికి న్యతిరిక్తములయందు కోరిధమును ఒకరి ఉపదేశము లేకయే ఎట్లు గలుగుచుండునో అట్లే అనేక జన్మములనుండి నిష్కామసత్కర్మ అప్పుడప్పుడు చేసియుండుటచే నొకానొకస మయంబున నేదాధ్యయనాదిశాస్త్రపరిజ్ఞానము లేకపోయిన పుటికిని పూర్వపుణ్యవిశేషమువలన బ్రహ్మతత్వాచుభవ ము వాటికి నిష్కారణముగా తనంతట తానే దైవికప్రాప్తులచే వైరాగ్యోపరతులు రెడ్డికులస్తుడైన వేమన్నకు లభించినట్లును దూడేకుల కులస్తుడైన సిద్ధప్పకు లభించినట్లును మాదిగవా డైన మతంగునకు లభించినట్లును ప్రతియొకనికిగలుగుచుండును గనుక అట్టివానికి గురుతత్వబోధాధికారము గలుగగూడదను శంక తీసివేయగలందులకు శ్రీమదాచార్యులవారు జెప్పియు న్నారు, గనుక సుజనులారా!

శ్లో॥ యథాస్వప్నప్రపంచోఽయః మయిమాయావిజృంభితః

ఏవం జాగ్రత్ప్రపంచోఽపి మయిమాయావిజృంభితః.

తా॥ అనగా నిద్రావస్థలో నున్నవానికి స్వప్నావస్థ రతికార్యములన్నియు యెట్లు ప్రత్యక్షమగుభవముగ దోచుచుండునో అట్లే అజ్ఞాననిద్రలోనున్న వానికి యీమాయాప్రపంచ మంతయు నిజమైన ప్రత్యక్షముగా భ్రాంతివిజృంభించి పై నెక్కి

వాదభేదలోలుని చేయుచుండును. అట్లే నిద్రామేల్కొంచిన వానికి స్వప్నకార్యావస్తలన్నియు స్వరూపములేకయే నశించిపోయినట్లు జ్ఞానజాగ్రతబొందిన మానవునకు ఈమాయాప్రపంచస్వరూప మంతయు నశించి ఆత్మమాత్రమే స్వానుభూతికి గోచరించుచుండును. కనుక సర్వసుజనులారా! నేను శాస్త్రజ్ఞుడననియు యజ్ఞవేత్తననియు మంత్రానుష్ఠానపరుడనియు దానధర్మపరుడననియు సత్యములు చలివేంద్రీలు బెట్టి తిననియు నాది అగ్రిజన్మమనియు నేను జ్ఞానిననియు నేను భక్తుడననియు నాకు దెలిసినభావన మరియొకనికి దెలియదనియు నాతోనదప్ప అన్యులతోనవ మంచిదిగాదనియు యెంతవరకు మానావమానవునకు వ్యప్తిభావన వదలలేదో అంతవరకు అతడు స్వప్నసుషుప్తి అజ్ఞానసముద్రమున మునిగి అల్లాడుచున్నాడని తలపోయుడు. “జ్ఞానాగ్నివర్ధకర్మాణాం తన్నాహుః పండితంబుధాః.” అనగా, జ్ఞానమనే అగ్నిచేత యెవని కర్మ దహనము చేయబడి యుండెనో అట్టివానిని మాత్రమే పండితుడనియు బుధుడనియు అనగా గురుస్వరూపుడనియు తలపోయవలయును గాని

శ్లో॥ దుర్జనః పరిహర్తవ్యో విద్యయాలంకృతోపిసన్

మణినాభూషిత స్సర్పః కిమసౌనభయంకరః

తా॥ అనగా సమస్తవిద్యలచేత అలంకరింపబడినవాడైనను దుర్గుణములు వానికి ఉన్నట్లైన వాడు గౌరవించక విసర్జించదగినవాడు. ఎట్లనగా నాగసర్పము ఫణములపై కోట్ల ఖరీదుగలిగిన మణులున్నప్పటికిన్ని దానిదుర్గుణము ననుసరించి ఆనాగసర్పముదగ్గరకు బోవుటకు ఎట్లు వెఱుతుమో, అట్లే ఎంత విద్వాంసుడైనను ఏజాతివాడైనను సద్గుణములు లేని వాడు పరిత్యజించదగినవాడు. అట్లుగాక.

శ్లో॥ ఏతేషాం దేశికానాంచ లక్షణం శ్రుణు సువ్రత

అహింసాసత్యశౌచాది విశ్వజీవదయాపరః

నిర్మలోనిరహంకారో నిశ్చంకో నిర్వికల్పకః

తమోవిహీనః శాస్త్రజ్ఞః పరమార్థ విచింతకః

ఏవం లక్షణసంయుక్తో హ్యచార్యవర ఉచ్యతే

శ్లో॥ గురవో నిర్మలశ్శాంతాః సాధనో మితభాషిణః

కామకోరోధ వినిర్ముక్తాః సదాచార జితేంద్రియాః

చాతుర్యవాన్ వివేకీచ అధ్యాత్మజ్ఞానవాన్ శుచిః

మానసంనిర్మలంయస్య గురుత్వం తస్యశోభతే.

తా॥ ఓపార్వతీ! గురువుకుండవలసి నటువంటి లక్షణములు వినవలసినది. జీవహింస చేయనివాడును, సత్యమును వచించి వర్తించువాడును బాహ్యంతరశుచిగలవాడును, సర్వభూతదయగలవాడును, శాంతశమదమాదులు గలవాడును, అహంకారము లేనివాడును సందేహము లేనివాడును, ఆశ లేని

వాడును, తమోగుణములేని వాడును, శాస్త్రధర్మములు దెలిసినవాడును, సదాపరోపకారార్థ కార్యముల కొరకు ప్రయత్నముచేయువాడును యీలక్షణములుగల వానిని శ్రేష్ఠమైనగురువని చెప్పవలయును. మరియు నిర్మలమనస్సుగల వాడును శాంతచిత్తుడును సాధనచతుష్టయము సానుభూతి గలవాడును మితభాషణము గలవాడును అనగా మితముగా మాట్లాడువాడును కామకోపధాదులు లేనివాడును నిత్యకృత్యము అనగా తనగురుసాంప్రదాయకమును విడువక నటించువాడును పంచేంద్రియ నిగ్రహముగల వాడును దేశకాలపాత్రములను దెలిసికొని బోధించదగు జాగ్రతగల వాడును తత్త్వానుభవస్వానుభూతిగలవాడును తత్త్వశుద్ధిబొందినవాడును సదా హేచ్ఛుతగ్గుల చర్యలులేక ఒకేభావన వర్తనగలవాడును అగు ఏమానవుడు కలడో అతడే సర్వలోకమునకు సర్వధర్మములు బోధించదగిన గురుస్థానమునకు ప్రకాశముగలపురుషుడుగాని, వేరే శాస్త్రము చదివినంత మాత్రముననే ద్విజకులమున బుట్టినంతమాత్రముననే గురుస్థానాధిపత్యమునకు తగరు తగరని సర్వశాస్త్రసమ్మతము గనుక సద్గుణగరిష్ఠుడైన ఏమానవుని దగ్గర మంచివిద్యకలదో అట్టివాని దగ్గరనున్న విద్యను గ్రహించక కులాభిమానము ననుసరించి వదలుకొనుచున్నారో వారలు యిహపరములయందు వ్యర్థులగుదురు. ఇది సత్యము సత్యము. అయితే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ

శ్లో॥ శ్రీయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరధర్మాత్స్వచుష్టితాత్
స్వధర్మేనిధనం శ్రేయః పరధర్మో భయావహః.

—భగవద్గీత అ 3. శ్లో 35.

తా॥ బాగుగా నాచరించబడిన పరధర్మము కంటెను,
గుణహీనముగా ననుష్ఠించబడినను తన ధర్మము మిక్కిలి
మంచిది. ఏమనగా తన ధర్మము దప్పకుండగ నడచుచు
జచ్చుటయైనను మేలు. పరధర్మము నరకాదిరూపమగు భయ
మును గలుగజేయును. అని (యెవరిధర్మము వారలు నటించుట
మంచిది యని) చెప్పియుండెనే, యీ గ్రంథమునం దంతయు
మానవుల కందరికి గుణాధికారము ననుసరించి వ్యప్తిసమష్టి
జ్ఞానాజ్ఞాన రెండు భాగములుగానే కర్మాచరణాధికారము
మానవులకు నిర్ణయించబడి యున్నది. ఈపైన జెప్పిన
శ్రీకృష్ణుని వాక్యమునకు సమాధానమేమని ప్రశ్నచేయుదు
వేని దీనికి సమాధానము విజ్ఞానైన పండితులందరును తెలిసి
కొనియే యున్నారు. అయినను నందరికిని తెలియగలందులకు
నే నిచట వివరించుచున్నాడను. శ్రీకృష్ణపరమాత్మ “శ్రీ
యాన్ స్వధర్మో విగుణః” అని నుడివినవాక్యము జాతివిభాగమైన
ధర్మలను గురించికాదు చెప్పినది. ప్రతియొక మానవు డీలోక
మునబుట్టి భగవంతుని యజ్ఞమునకు సహాయముచేసి తీర్పు
కొనవలసిన త్రిగుణములను గురించి ఓయి యర్జునా నేను
యీలోకులకు యజ్ఞార్థమే పంపించిన కార్యము నెరవేర్చుకొని

ఆవల ప్రతియొకడు మోక్షము నపేక్షించుట శ్రేయస్సని నుడివెను. ఏట్లనగా-

శ్లో॥ లోకేఽస్మిద్వివిధానిష్ఠా ... —భగ. అ 3. శ్లో 3.

తా॥ అర్జునా! నే నిదివరలో కర్మనిష్ఠయనియు జ్ఞాన నిష్ఠయనియు, రెండు తెరంగుల మానవునకు నిష్ఠజెప్పితిని. అందు సాంఖ్యులు ఆత్మానాత్మవివేకముగలిగి గృహస్థశ్రమమున జేరకయే బ్రహ్మచర్యమునుండియే సన్యసించిన జ్ఞానులు. అట్టివారు జ్ఞానయోగముచేతనే తరింతురు.

ఇక కర్మయోగులు గర్మయోగముచేతనే తరింతురు. అయితే అందరును బ్రహ్మచర్యమునుండియే సన్యసించి తరించజాలరు ఎందువల్లననగా.

శ్లో॥ నహికశ్చిత్ క్షణమపి ...

—భగ. 3 అ. శ్లో 5.

తా॥ ప్రతియొక మనుష్యుడును ఒక క్షణకాలమైనను కర్మములను జేయకుండ నుండజాలడు. ప్రతియొక ప్రాణియు ప్రకృతివలన బుట్టిన సత్వరజస్తమోగుణములచేత నావరింపబడి బలత్కారముగా ఇంద్రియములు స్వాధీనము లేనివాడై ప్రతిక్షణమునను కర్మసంకల్పుడగుచునే యుండును. అందు వలన.

శ్లో॥ క్కరేంద్రియాణిసంయమ్య ... —భగ. అ 3. శ్లో 6.

తా॥ ఎవ్వడు సర్వేంద్రియములు ఏ యే కార్యములకు శాస్త్రవిహితమైన కర్మములకు అనగా, స్వభార్యయందే తన

ఇందియము నుంచుట సత్యవచనమునందును యుక్తాహారము భుజించుటయందును వాక్కును వినియోగించుట ఇట్లే, ప్రతి యొక ఇందియము చేయవలసినటువంటి స్వధర్మమును నిరసించి సన్యసించినందువలన పైన జెప్పినట్లు ప్రకృతి బలాత్కారముచేత మనస్సు విషయవాసనలందు దగులుచుండును గనుక అట్టివాని జ్ఞానము మిథ్యాచారమై డాంబికవృత్తియై వృథాగా జెడిపోవును. గావున మానవుడు-

శ్లో॥ నియతం కురు కర్మత్వం —భగ. అ ౩. శ్లో 8.

తా॥ నీవు నిత్యములగు కర్మములను జేయుము. కర్మములు జేయక సన్యసించుటకంటెను కర్మములు జేయుచుండుటయే మంచిది. అట్లు కర్మలను జేయకుండుటచేత (భగవదాజ్ఞానుసారము తా నీలోకమునకువచ్చి చేయవలసినవిధి నతిక) మించుట ఒకటి, ఆయాఇందియములు మనసుచే చలించుట చేత మోక్షమార్గమునకు ఆటంకము గలుగుట రెండు. ఈలోకమునందు తనశరీరమునకు ఆరోగ్యసౌఖ్యములు లేకపోవుట మూడు. ఇట్లు కర్మ లాచరించనందువలన కలిగెడు ప్రతిబంధకములై యున్నవి). కనుక కర్మలు జేయనందువలన నీకు శరీరయాత్రకు సిద్ధిగలుగ దని యెరుంగుము. అయితే కర్మలనరెండువిధములై యున్నవి. ఎట్లన?

శ్లో॥ యజ్ఞాన్తా త్కర్మణోః ౭న్యత్ర) ... —భగ. అ ౩. శ్లో 9.

తా॥ అర్జునా! భగవంతునిగూర్చి చేయకర్మలకంటెను యితరకర్మలు జేయువారికి బంధముగలుగును. కావున ఫలముకోరనివాడవై యజ్ఞార్థమగు కర్మమును తప్పక సేయుము.

శ్లో॥ సహాయజ్ఞః ప్రజాస్పృహస్తే... — భగ. అ 3. శ్లో 10.

తా॥ సృష్టికర్త మొట్టమొదట యజ్ఞములతోగూడ ప్రజలను సృజించి మీరు యీయజ్ఞముచేతను ఉత్పత్తిజేయుడు. ఈయజ్ఞము మీకుకోరిన కోరికలనిచ్చును అనెను.

శ్లో॥ దేవాన్భావయతానేన ... — భగ. అ 3. శ్లో 11.

తా॥ ఈ యజ్ఞములచేత ఇంద్రాది దేవతలను దృఢీభందింపుడు. ఆ దేవతలు మిమ్ములను వృద్ధిబొందింతురు. ఇట్లు ఒకరికొకరు వృద్ధిబొందించుకొనుచు క్షేమమును బొందుదురు.

శ్లో॥ యజ్ఞశిష్టాశిసంసృతో ... — భగ. అ 3. శ్లో 13

తా॥ ఎవరు యజ్ఞశేషమును భుజితురో వారిపాపములన్నియు దొలగును. దేవతలకు గాకుండ దమకొరకే ఎవర అన్నమువండి భుజించుచున్నారో అట్టి పాపులు అధిక పాపమును బొందుదురు.

అని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ నుడివినది. ఋగ్వేదసృష్టి ప్రకారము విరాట్పురుషునియందు యింద్రాది దేవతల జనించి తాము ప్రవేశించి సౌఖ్యము బొందుటకు ఒకచేత స్వరూపము జూపించుమనగా ముందు గోవును అశ్వమున శ్రీ భగవంతుడు ఆ దేవతలకు చూపించగా దేవతలు ఇ

మాకు తృప్తిజేయం జాల వనిరి. అప్పుడు మరల మనుష్యుని చూపించగా దేవతలు సంతసించి ఇతడు మాకు సరిపోవునని ఆ దేవతలందరు ఈమానవదేహమునందు ప్రవేశించిరి. అప్పుడు శ్రీ భగవంతుడు యీ మనుష్యుడు యిచ్చు చరు పురోడాశనాది ఆహుతులు మీకు విభాగముల ప్రకారము వచ్చు నని దేవతలకు నియమించెను. అందువలన భగవదాజ్ఞ ప్రకారము వేదమునందు ‘పంచయజ్ఞవిధానంతు గృహీ నిత్యం నహంపయేత్’ అని అనగా ప్రతియొక గృహస్థుడును “బ్రహ్మయజ్ఞో దేవయజ్ఞః పితృయజ్ఞ స్తథైవచ భూతయజ్ఞోఽన్యయజ్ఞశ్చ పంచయజ్ఞా ప్రకీర్తితాః” అనగా బ్రహ్మయజ్ఞము దేవయజ్ఞ పితృయజ్ఞము భూతయజ్ఞము మనుష్యయజ్ఞము లనునవి ప్రతిమనుష్యుడును ప్రతిరోజును ప్రాతఃకాలమున ఆచరించి దేవతారాధన నివేదనచేసికొని అన్నమును భుజించ వలయును. అట్లు జేయని మానవుడు పాపమును బొందును. అని సర్వజన విశదముగా వేదవిధి యున్నదిగనుక ఈయజ్ఞము లాచరించుటకు ద్రవ్యము కావలసియున్నది. కనుక ‘ఆచార్యా యా ప్రియం ధన మాహృత్య’ అనగా జీవహింస లేనటు వంటిన్ని యెరులను పీడించనటువంటిన్ని పెద్దలు సంతసించు నటువంటిన్ని కృషిజేయుచు ద్రవ్య మార్జించవలయును. అందు ఈ యజ్ఞమునకు పక్వాన్నపదార్థములు సేయుటకు సహాయకారి యగుటకున్నూ “ప్రజాతంతుం మావ్యవ త్సేత్సి”

అనగా భగవంతుని యజ్ఞములో ఈ మనుష్యుని వంశ మనే తీగ తెగకుండుటకై సంతానము గనుట కొరకును మానవుడు సద్గుణవతియగు ఒక స్త్రీని పాణిగ్రహణము పొంది ఆమెతో శాస్త్రానుసారముగా ధర్మసంతానము పడయవలయును. అనంతరము తన కుమారుడుగాని దత్తుకుమారుడుగాని వ్యక్తికి వచ్చినపుడు ఈ మాతాపితరులు ఇదివరలో ఆచరించి నటువంటి పంచయజ్ఞవిధానము మొదలగు కర్మచట్టమును ఈ కుమారునకు అప్పగించినపుడు ఇతనికి పితృ ఋణము దేవఋణము తీరిపోవుచున్నది. ఈ రెండు ఋణములు తీర్చవలసిన భారము మానవుడు యీ లోకమునకు వచ్చి నందుకు స్వకృషియై యున్నది. కనుక శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ, ఓయి అర్జునా! “శ్రీయాన్ స్వధర్మో విగుణః” అనగా మాయాస్వరూపమై నటువంటిన్ని కల్పనాకథ భ్రాంతి జన్యమైనటువంటిదిన్ని సంసారమందు ప్రవేశించుట సారము లేనిదైనప్పటికిన్ని దానిని భగవదాజ్ఞానుసారము నెరవేర్చి ఆపల మోక్షము నపేక్షించుటే మానవునకు శ్రేయస్సని నుడివెను గాని.

పంచములు వ్యవసాయము చేయగూడదనియును, శూద్రులు చదువుకొనిన బాగుపడరనియును, బ్రాహ్మణులు వ్యవసాయముచేసిన చెడిపోవుదురనియును నుడివిన ముక్కగాదు. “శ్రీయాన్ స్వధర్మోవిగుణః.”

అట్లయిన మొన్న మొన్నటివరకు ఆర్యులు వ్యవసాయముజేసి వేటాడి అనేకవిషయములుగా జీవించినట్లు శాస్త్రములు జెప్పచుండె. అసలుసృష్టిలో జాతులేలేక సర్వులును బ్రహ్మజాతిగానే నుండె. ఇట్టి విషయమున జాతివిభాగకర్మములయందు ఎట్లు శాస్త్రజ్ఞులు జెప్పచుండిరో విజ్ఞులు నెరుంగునది. అయితే శూద్రుడు తపస్సుచేసినందువలన ద్విజానికుమారుడు చనిపోయినట్లును అందువలన రాముడా శూద్రునిచంపినట్లును రామాయణము చెప్పనడే ఈ పశ్చకు సమాధానమేమనిన వినుడు.

శ్రీరాముడు మాయామానుష అవతారము. శ్రీకృష్ణుడు లీలామానుష అవతారము. అందు శ్రీరాముడు ఐదుభాగముల కార్యములు యెరుల ప్రేరేపణతో జేసెను. శ్రీకృష్ణుడు సర్వకార్యములు స్వతంత్రముగా నెరవేర్చెను. ఇందుకు ఒక దృష్టాంతమును వినుడు.

శ్రీరాముడు రావణుని జయించిన యనంతరము సీత యొక్క పతివ్రతాధర్మముదెలియుటకు అగ్నినిప్రవేశింపజేయించునపుడు సీత పతివ్రతయే యని ఆకాశవాణి అగ్నిహోతుడు మొదలగువారు సాక్ష్య మిచ్చిరి. అప్పుడు రాముడు సంతసించి యిష్టపడి సీతను కైకొని అయోధ్యకువచ్చి పట్టాభిషిక్తుడాయెను. అంత కొన్ని నాళ్ళకు చాకలివాడేమో అనెనని అపకీర్తికి వెరచి సీతను శ్రీరాముడు ఆరణ్యవాసము పంపెను.

అయితే అంతకుపూర్వము రామునకు అపకీర్తిసంగతి తెలియక
 సీతను స్వీకరించి చాకలివాని ఉపదేశమువలన రామునకు
 తెలియవచ్చెనాయేమి? ఇదియో మాయామానుషలీలాకార
 ణము. అదియటులుండ పతివ్రతయగు భార్యను దుఃఖంప
 జేయువానికి దారిద్ర్యము సంభవించునని శాస్త్రములు సెప్ప
 చుండ రాము డివ్వుడు పతివ్రతయగు భార్యను దుఃఖంపజేసి
 నందులకు ఇప్పు డేమిసమాధానము? ఇది యంతయు ముందే
 దియో యొక కారణమున్నదనియును దానివలన నిట్లు జరిగెనని
 కదాసమాధానముమీరు జెప్పనది. లేక కారణమేమియును లేదు
 అని చెప్పినను జెప్పుము. శ్రీరాముడే చెడ్డవాడగును. ఇదియిటు
 లుండ శౌర్యధైర్య సాహసబలపరాక్రమ తేజోవంతులై నటు
 వంటి సూర్యవంశపురాజులు చెట్టుచాటునుండి ఒకనిని మరి
 యొకని ప్రోత్సాహముచేత చ పవచ్చునా దీనికి నొక కార
 ణమున్నదనియె నీవు చెప్పబోవునది. ఇట్లే రెండు కార్య
 ములకును నొకకారణము నెట్లు చూపించబోవుచున్నావో
 అట్లే శ్రీరాముడు తపస్సుచేయు శంబుకుని సంహరించి
 నందులకు నొకకారణముకలదని తెలిసికొనుడు. ఎట్లనిన
 ఆశంబుకుడు యీశరీరయాత్ర జీవించియుండగానే శ్రీరాముని
 లోతానై క్యము కావలయునని తపస్సు చేయుచుండెను. అట్టి
 విషయమును నారదుడు గ్రహించి యీ శంబుకునికార్యము
 నెరవేర్చగలందులకు శూద్రుడు తపస్సు చేయుచున్నాడని

యును అందువలన ద్విజుని కుమారుడు చనిపోయినట్లు నారదుడు సూచించుటయు ఆవంక బెట్టి రాముడు శంభుని వధించి తనలో నైక్యముజేసికొ నెను. ఈ విషయమును దెలియగోరువారు శ్రీమద్రామాయణము జదువుకొనుడు. ఇంతియే కాక అట్టి కాలమున తండ్రియుండగా కుమారుడు మృతి బొందగూడదను శాస్త్రచట్టమే నిజమైనయెడల ఏరూపముతో నైనను తండ్రియుండగా కుమారుడు మృతిబొందకుండా యుండుటయెగదా ప్రధానము? అట్లయిన బ్రహ్మర్షియైన వశిష్ఠుడుండగా ఆయన కుమారులు నూర్గురు మృతిబొందిరి. కనుక సర్వసుజనులారా! శ్రీరామచంద్రుని మనసు వ్యష్టియా సమష్టియా యని తెలియగోరువారు శ్రీరామ లక్ష్మణసంవాదరూపంబైన రామగీతను తెప్పించి చదువుకొనుడు. మీరు వృధాగా శ్రీరామునియందు శంకుకుని చంపెనని పక్షపాతము మోపి పాపమును పొందెదరు. ఇట్లు శ్రీరాముని దూరినందులకుగాను భాంద్రాయణము చరించియైన రామకోటి వ్రాసియైనను ఆపాపము పోగొట్టుకొనవలసి యుంటుంది, మేలుకొనుడు, అని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి గాన తెలిసికొనుడు.

“అజ్ఞస్సుఖమారాధ్య” అను న్యాయంబున వ్యష్టి భావనగలవారలు యథార్థము నెరుంగ నేలేరు. వారికి ఎన్ని జన్మములకును భగవత్ప్రాప్తిని బొందుటకు సమష్టి ధర్మము

లభించనే లభించదు. ఎట్లనిన వాంటిగలవానికి గారెలుబెట్టిన నేమి బూరెలుబెట్టిననేమి వానికేమి రుచించును? అట్లే పృథ్వీ వ్యష్టిభావనగల శాస్త్రములను మాత్రము అనుభవించి అందువిషయ వాసనాలోలత్వమనె అజీర్తివలన వాదభేదములనే వాంటితో పుక్కిటింతలైయున్న ప్రజలకుచీకటిలో వెన్నెల లభించునా? అట్లే, వ్యష్టిలో సమష్టి లభించునా? అని సందేహముండరాదు, దైవికముగా లభించును. లభించును. ఎట్లునగా “సత్కర్మపరిపాకతో బహూనాం జన్మనామంతే మోక్షే శ్చజాయతే.” అను న్యాయంబున వారివారి పూర్వకృతము ననుసరించి యొకానొకకాలమందు జారు డైన వేమన్నకు బ్రహ్మతత్త్వము లభించినట్లు ఒక్కొక్కరికి శాస్త్రసాంగత్యమువలననో సజ్జనసాంగత్యమువలననో వ్యష్టిగలవారికి సమష్టితత్త్వము లభించి శ్రీమన్నారాయణుని కృపాకటాక్షములకు పాత్రులరై, యిహపరసౌఖ్యంబు లనుభవించురు గనుక నా ఆత్మహితులారా! నాసోదరీ సోదరులారా! ఎన్ని జన్మములకైనను సర్వభూతదయతో సర్వజన సమష్టిభావనబొంది నివృత్తిమార్గమున దైవభక్తి గురుభక్తి గలిగి మానపురాణ, కర్మభ్రాంతి వదలి, శరీరదృష్టి వదలి ఆస్మరతితో వర్తించు ప్రాప్తము లభించినప్పటికే మానవునకు మోక్షసిద్ధి గలుగును. అంతపర్యంతము అగ్రజన్మమందు బుట్టినను అర్థములన్నియు దెలిసికొనినను, అష్టాం

యోగము లభ్యసించినను, నిత్యసమారాధన లొనరించినను
మోక్షప్రాప్తి లేదులేదు. కనుక సర్వజనులు సత్యసమష్టిని
తెలిసికొని వర్తించుచూ లోకుల కట్లై బోధించుచూ యిహ
పరసౌఖ్యంబు లనుభవించుటగాక.

సర్వేజనాః సుఖినోభవంతు

సమస్తసన్మంగళాని భవంతు

ఇది శ్రీమన్నారాయణవరప్రసాదలబ్ధ కవితావిలాస
పోకా వెంకటకృష్ణదాస ప్రణీతంబైన జాతీయసమష్టి
ధర్మతత్వరహస్యమునందుగల పంచమాశ్వాసం
బను సర్వజనసమష్టిధర్మాచరణవిధివిచారణ
సర్వము సమాప్తము